د برو او لرو پښتنو د ژبنیو انډولونو

قاموس

لیکوال: جمعه خان صوفي

البته د ثور د بدلون نه پس د بېلا بېلو عواملو له کبله په ګڼ شمېر کې د پښتنو لري خوا ته تګ د دغه ژبني او ثقافتي توپير په کمولو کې خپل کردار ادا کړی دی چې د ژبې له نظره به يې راتلونکي تاثيرات ډېر ګټور وي.

زما د دې کوچني زيار محرک هم دغه فرق دی، ځکه چې تل لري خوا لوستونکو افغاني او شوروي چاپ آثار او ليکنو باندې د نه پوهېدو شکايت کړی دی. ما ځينې هغه علمي او ژبني لغات، اصطلاحات او کلمات را اخيستي دي چې زيات مروج دي يا د مطالعې په دوران کې زما مخې ته راغلي دي او هغوی سره مې لرانه ولونه ليکلي دي.

البته زما دا کار ډېر کمی او کيفي نيمګړتيا ګانې لري، ځکه چې ما هڅه کړې ده د پښتو ژبې موجوده عيني او معروضي حالت په نظر کې ونيسم او ژبني مترادفات (synonyms) او انډولونه را ټول کړم.

کومه کلمه يا اصطلاح غلطه استعمال شوې ده او کومه صحيح؟ د دې فيصلې کولو حق ما ځان ته نه دی ورکړی. هيله من يم چې آينده کې په تکره او پوه ژبپوهان را پاڅي او دا بااهميته کار به د ګرد پښتون ملت په ګټه لا بشپړ او تکميل کړي.

په پای کې زه د نصير هاند پښتون څخه د زړه له کومې مننه کوم چې نه يوازې د دې قاموس خطاطي يې ترسره کړه، بلکه د قاموس ژبني او لکسيکوګرافيک ترتيب، فونيميک تلفظ او ګرامري خصوصيت د ټيکا برېښو هم غاړه واخيسته. د قاموس موجوده شکل د نوموړي د زيار او زحمت نه بغير امکان نه لرلو، نو ځکه زه ورته يو ځل بيا کور ودانی وايم.

جمعه خان صوفي

کابل، د ۱۹۸۸ ع. کال د جون لسمه

د تلفظ لارښود

معمولي توری	فونيمي توری	مثالونه	فونيميک تلفظ
آ	ā	آس، وياړ سبا	ās, wiyāṛ sabā
ا	a	سر، اتل شپه	sar, atál špa
ب	b	بار	bār
پ	p	پښتو	paṣtó
ت	t	تور	tor
ټ	ṭ	ټول	ṭol
ث	s	ثابت	sābít
ج	ǰ	جوړ	ǰoṛ
چ	č	چاکو	čākū
ځ	j	ځای	jāy
څ	c	څوک	cok
ح	h	حاصل	hāsíl
خ	x	خوړ	xoṛ
د	d	دود	dod
ډ	ḍ	ډېر	ḍer
ذ	z	ذکي	zaki
ر	r	رپ	rap
ړ	ṛ	ړوند	ṛūnd

معروف توري	فونيميک توري	مثالونه	فونيميک تلفظ
ز	z	زوړ	zoṛ
ژ	ž	ژوند	žwand
ږ	ẓ	ږغ	ẓağ
س	s	سم	sam
ش	š	شلومبې	šlumbé
ښ	ṣ	ښاغلی	ṣāğálay
ص	s	صادق	sādiq
ض	z	ضرر	zarár
ط	t	طاقت	tāqát
ظ	z	ظالم	zālím
ع	ʿ	عادت، وعده / موضوع	ʿādát, waʿdá / mawzóʿ
غ	ğ	غمی	ğamáy
ف	f	فاصله	fāsılá
ق	q	قانون	qānún
ک	k	کار	kār
ګ	g	ګډ	gaḍ
ل	l	لاس	lās
م	m	موږ	moṛ
ن	n	نن	nən
ڼ	ṇ	منه	maṇá

معروف توري	فونيميک توري	مثالونه	فونيميک تلفظ
غنه نون	ñ	تنبل	tañbə́l (tambə́l)
و	w	واده / ژړول	wādá / žaṛawə́l
و	o	کوږ، اوبه	koṛ, obə́
و	ū	سور	sūr
معدوله (و)	ʷ	خوله	xʷlá
ه	h	هر / سهار	har / sahār
ي	y	یور / میلمستیا / ویار	yor / melmastyā́ / wyār
ي	i	ویر	wir
ې	e	تېر / مستې	ter / masté
ی	áy	سړی	saṛáy
ۍ	əy	هیلۍ	heləy
پېښ	u	سُر (پښتو کې)	sur
زېر	ı	ابره / امضاء	ıbrá / ımzā́
زورکی	ə	نيکه / زړه	nikə́ / zṛə

څېنې يادوني او نخښې

* د ېرې خوا (افغانستان) کې دسفحې ښي خوا ته په نسخ[+] ليک ثبتې سوې دي. ورپسې په مايل ايټيليک[++] ليک د دغو کلمو فونيميک تلفظ، بيا يې ګرامري حالت، ورپسې د ∞ ... ∞ دوو علامو ترمنځ افغاني وارينټونه، يا حواله، او په پای کې د لرې پښتونخوا ژبنې اندولونه (معادل) په نستعليق[+++] ليک ثبت سوي دي. د کلمو انګليسي املاء، يا انګليسي معنی په ولاړ ايټيليک[++++] راغلې ده.

* د کلمو په ترديف کې "همزه (ء) تر (ي) د مخه منل سوې ده."

* ترکيبي جوړښتونه په نسخ ليک سوي دي. د دغه عناصر کله تر مربوطې کلمې لاندې راغلي دي او کله د اهميت په لحاظ په عمومي ترديف کې شامل سوي دي. اندولونه يې په نستعليق دي؛ لکه: اجرائيوي (اجرائيوي کميټه، اجرائيوي مدير) او نور.

* د دخيلو کلمو په تلفظ کې اول د ېرې خوا عام تلفظ ثبت سوی دی او ورپسې يې اصل راغلی دی، لکه:

مفاهمه [mūfāh(i,a)ma]، ثبات [s(ū,a)bāt] او نور.

" " د جوړو سوو، نوو او اختياطي کلمو د پاره؛ لکه: "کارليك"، "مخ ويني" او نور.

( ) الف. د يوې کلمې د جمعې، مغيره ... حالت ښوولو د پاره؛ لکه: (ونو مولد). (پاشلي) او نور. ب. د تلفظ تعدد د پاره؛ لکه: [(a,i)...]. پ. د متحد الشکل خو مختلف المعاني کلمو تعدد، لکه: مليون[1]، مليون[2].

ء د ستونيز تمبذنګ glottal stop نخښه؛ لکه: د (مسأله) masʼalá په کلمه کې.

∞ د ېرې خوا د وارينټو د پاره، لکه ∞ نېشناليزم، ناسيوناليزم، ناسيوناليسم ∞ په دې صورت کې وارينټونه په نسخ ليک او د لرې پښتنو اندولونه يې په نستعليق ثبت سوي دي.

/ ويزګول يا باړه. د ګرامري حالت د تعدد ښوولو د پاره؛ بېدا رنګه د ځينو برو مترادفاتو د پاره.

ˊ اصلي يا لومړنی ږغ (primary accent)

ˏ فرعي يا دوهمی ږغ (secondary accent)

(+). د نسخ ليک نمونه: ستا په لاس کښې بايلې خلمي سوونه

(++) د مايل ايټيليک نمونه: *slant italic*

(+++) د نستعليق ليک نمونه: ستا په لاره کښې بايلې خلمي سرونه

(++++) د ولاړ ايټيليک نمونه: italic type

لنډون

اد.	ادات
امر	امر
ج.	جمع
جن.	جنس
ښځ.	ښځينه نوم
ص.	صفت
ع.	عبارت
عد.	عدد
ف.	فعل
فا.	فاعل
ق.	قيد
ل.	لازمي
م.	مفرد
مت.	متعدي
مج.	مجازاً
مص.	مصدر
مف.	مفعولي حالت
نر.	نارينه نوم
نب.	نه بدليدونكى

لر. لري خواته ور ځي کلي مفهوم :
ګ. وګوری :

د برو او لرو پښتنو د ژبنیو انډولونو

قاموس

ليکوال: جمعه خان صوفي

+92-91-2564513:

کتاب پېژندنه

د کتاب ... تو د ژبنیو

اندولونو قامو...

لیکوال

خپرندوی ... ویه ټولنه

نېټه ... ش لړم

د چاپ شمېر : زر ټوکه

لیک د : ن ـ هـ ـ پ

د چاپ ځای ... کتابتون ډهکي نعلبندي،

پېښور، ۲۵٦۴۵۱۳

د خپرندوی یادښت

پښتو ژبه د سیند ، قاموس لیکنې په برخه کې ډېره خواره ده. پخوا چې څه شوي هم دي. یا ډېر نیمګړي دي. یا ډېر خواره واره دي او یا هم اوس د لوستونکیو تندده نه شي خړوبولای.

په پښتو کې د سیند لیکنې په اړه چټک او غښتلیو ګامونو اخیستو ته اړتیا ده. ښایي زموږ پوهان او څېړونکي په دې اړه خپلې هر اړخیزې هڅې وکړي او د سیند لیکنې په بېلا بېلو او ځانګړیو برخو کې کتابونه خپاره کړي

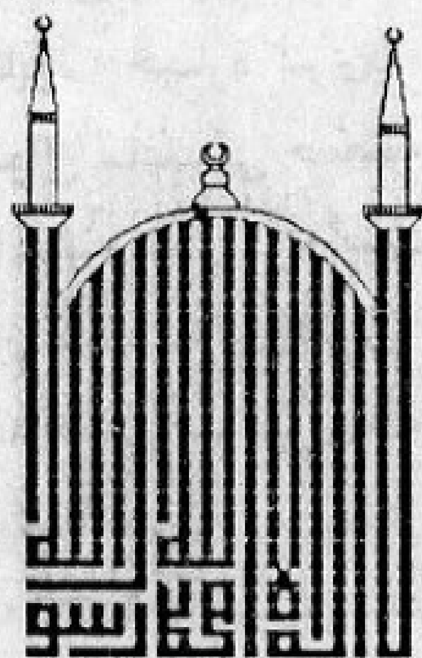
د دې کتاب لیکوال ښاغلی جمعه خان صوفي څو کاله پخوا دې اړتیا ته پاملرنه کړې او د پښتو همانیزونو (مترادفاتو) په راټولولو یې خان ښه ستړی کړی او بیا یې څو څو واره د پوهانو او استادانو له کتنې تېر کړی دی. چې اوسنۍ جوله یې سمه شوې ښه ښکاري

دانش خپرندویه ټولنه د پښتو سیند لیکنې د مینه الو د تندې د یوې برخې د خړبولو لپاره دا کتاب درنو لوستوالو ته وړاندې کوي. هیله ده چې زموږ نور درانه لیکوال او څېړونکي دې خلا د ډکولو لپاره متې رابډوهي

په درناوی

دانش خپرندویه ټولنه

د لړم ۳۰ مه ۱۳۷۸ پېښور

/

سریزه

د پښتون کام چې یو د سیمه . یو تاریخ ، یو روحیات او یو ژبه لري او د مرکزي ایشیا په ملتونو کې لوی ملت دی . د یو جدید ، عصري ، پرمختللي او مترقي ملت د ودې په لاره کې یې تر ټولو ستر خنډ هغه بېلتون دی چې استعماري طاغوتي طاقتونو پرې ورتپلی دی او لا او س یې د ګڼه پلازنې تاریخي دولت له نعمت څخه بې برخې کړی دی . د دغه بېلتون د هغوی مادي او معنوي ښمنیو او په تېره بیا ژبې ته دومره زیان رسولی دی چې تلافي یې ګرانه معلومیږي : ژبه یې په عمومي ډول نه یوازې وروسته پاتې شوې ده . بلکه په بېلو بېلو سیاسي ـ سماجي چوکاټونو او نظامونو کې د اوسېدو او د بېلو بېلو ژبو تر تاثیر لاندې راتللو په وجه د هغوی په ژبني جوړښت ، اصطلاحاتو ، مفاهیمو او حتی تلفظ کې هم فرق راغلی دی چې تر اوسه د دغه فرق لرې کولو په ترڅ کې متأسفانه هیڅ شعوري هڅه نه ده شوې .

آپتیمیزم (āptimízam) نر.م.

∞ اوپتمیسم ∞ خوش بیني، رجائیت.

آتومات (ātumát) نر.م.ج.ص. وګ.

اتومات،

آتوماسیون (ātomāsyún) نر.م. ∞

آتومیشن ∞ خودکاري،

آثار (āsár) نر.ج. تالیفات، تصنیفات، لیکنې.

آجندا (ājindá) ښ.م. ∞ اجندا، آجندا،

ایجندا.

آدرس (ādrás) نر.م. وګ. ادرس.

آرام سمندر (ārámsamandár) نر.م. وګ. ارام سمندر.

آرام سئ! [ārám.s(a,a)y] امر وګ.

ارام سئ!

آرتیست (ārtíst) نر.م. فنکار، آرټیست،

آرشیف (āršíf) نر.م. archive،

ریکارډ آفس.

آژانس (āžáns) نر.م. ایجنسي.

آسیا [ās(i)yá] ښ.م. ایشیا.

آشپز (āšpáz) ن.م. وګ. اشپز.

آشپزخانه (āšpazxāná) ښ.م. وګ. اشپزخانه.

آشوب (āšób) ن.م. ګړبړ. فساد.

آشوبګري (āšobgarí) ښ.م. ګړبړ غوښتنه، راوستل.

آګاه [āgā(h)] ص.ب. وګ. اګاه.

آګاهانه (āgāhāná) ص.ب. شعوري.

آلترنتیف (ālṭarnaṭíf) ن.م. ← الترناتیف ← متبادل، نعم البدل.

آلمان (ālmā́n) ن.م. وګ. المان.

آمار (āmā́r) ن.م. ج. اعداد، ارقام و اعداد.

آمر [ām(i,í)r] ن.م. عالیرتبه افسر، چیف، boss [ل. آمر: دیکتاتور]

آنارشي (ānārší) ښ.م. وګ. انارشي.

آهنګ(1) (āháng) ن.م. شرح، rate.

آهنګ(2) (āhang) ن.م. سندره؛ (ج. آهنګونه: سندرې)

آهنګر [āh(i,ı,a)ngár] ن.م. وګ. اینګر،

آیدیا (āydiyā́) ښ.م. ← ایدیا، ایدیا، ایده ← آیډیا، نقطه نظر.

ائتلاف (i'tilā́f) ن.م. اتحاد، کوالیشن، مخلوط؛ ائتلافي حکومت: مخلوط حکومت.

ابتکار [(i,ı)btikā́r] ن.م. پیلکاري، پیل قدمي،

ابلاغول [(i,ı)blāğawúl] مصدر. اعلانول.

ابلاغیه [(i,ı)blāğ(i)yá] ښ.م. اعلان، اعلامیه.

اپرات [ap(a,ā)rā́t] ن.م. ج. شیښري.

. apparatus

اپرچونيزم [ap(a,u)rčūnizam] نرم.
= اپورتونيسم = موقع پرستي، ابن الوقتي.

اپرچونيسټ [ap(a,a)rčūnist] نرم.ج.ص.
= اپورتونيست = موقع پرست، ابن الوقت.

اپورتونيست (aportonist) نرم.ج.ص.
وګ. اپرچونيسټ.

اپورتونيسم (aportonisam) نرم.
وګ. اپرچونيزم.

اپورچونسټ (aporčonist) نرم.ج.ص.
وګ. اپرچونيسټ.

اپوزيسيون (apozisyūn) نرم.
= اپوزيشن = اپوزيشن، مخالف.

اپين (apin) ج. افيم.

اتازوني (atāzoni) نرم.
امريکه ؛
دامريکې متحده ايالات : رياستهاى متحدهٔ امريکه.

اتباع (atbā؟) نرج. ښهريان،
اوسيدونکي،

اتحاديه [(i,ı)t(i)hādiyā] ښ.م.
يونين،

اتل (atál) نرم.ج.ص. هيرو.

اتلانتيك (atlāntik) نرم.
بحراقيانوس.

اتنيك [(i,ı)tnik] نرم.ج.ص.
نسلي.

اتوم (atūm) نرم. وګ. اتم.

اتومات (ūtūmāt) نرم.ج.ص.
= آتومات = خودکار، آتوميتك.

اتوماتيك (ūtūmātik) نرم.ج.ص.
خودکار، آتوميتك.

اتهام [(i,ı)t(t)ihām] نرم.
الزام.

اتيك [(i,ı)tik] نرم.ج.
اخلاقيات، ethics.

اتم (atám) نرم. = اتوم،
اتوم، اتُم = اېتم ؛
اتمونه : اېتمونه.

اثر (asár) نرم. تاليف، تصنيف،
(ج. آثار): تاليفات، تصانيف، ليکنې :
[ل. اثر : اغېزه، علامه] ؛
[ج. آثار: علايم، نښې نښانې، اغېزې]

اجباري [(i,ı)jbārí] ص.ب.
جبري، جبريه، لازمي.

اجباري مضمون : لازمي مضمون
اجتماعي [(i,ı)jtimāsí] ص. ب.
سماجي ، معاشرتي ؛
[ل. اجتماعي : بلدایز] ؛
[اجتماعي سري : سوشل سري]
اجرائيوي [(i,ı)jrā iyawí] ص. ب.
عامله ، ایگزیکټیو ؛
اجرائيوي کیټه : مجلس عامله ، ایگزیکټیو کمیټي ؛
اجرائيوي مدیر : ایگزیکټیو دایرکټر .
اجندا [aj(i,ı)ndá] ښ. ام. وګ. آجندا .
اجوره (ujūrá) ښ. م.
اجرت ، مزدوري .
اجیر [(a,a)jír] نر. م. ج. ص.
کرایي ، اجرتي ؛
اجیر پوځ : کرایي فوج ، اجرتي فوج ،
اجیر مریي : اجرتي غلام ؛
اجیر کارګر : اجرتي مزدور .
احتکار (ıhtikā́r) نر. م. ذخیره اندازي
دګټي په منظور ذخیره کول .
احتوا (ıhtiwā́) ښ. م. احاطه ،
احتوا کول : احاطه کول .
احصائیه (ihsā'iyá) ښ. م.
شماریات ، statistics :
احصائیوي ارقام ، شمارياتي اعداد و شمار .
احضار (ıhzā́r) نر. م. حاضرول ، رانغوښتل ؛
احضارول : حاضرول .
اختراع [(i,ı)xtirā́s] ښ. م.
ایجاد .
اختصاص ورکول [(i,ı)xtisā́s war-kawál] مص. مت. مختص کول .
اخلیك (axalík) نر. م.
مأخذ .
اخطار [(a,i)xtā́r] نر. م.
ګواښ ، ډبکي .
اداره [(i,ı)dārá] ښ. م. انتظامیه ؛
اداره چي : منتظم ؛
اداره چیان : منتظمین .
ادرس (adrás) نر. م. ∞ آدرس ∞
ایډرس ، پته ، درک .
ادعا [(i,ı)dsā́] ښ. م. دعوی .
ارام سمندر [arā́ms(a,a)m-andár] نر. م. ∞ آرام سمندر ∞
بحرالکاهل .
ارام مینی [arā́m s(ə,ə)y] ار

∞ آرام سے! آرام سے! ∞ سٹینڈ ایٹ ایز! stand-at-ease

ارتجاع [(i,ı)rtijā́(ʿ)] غ۔م۔ رجعت ۔ رجعت پسندی ۔

ارتجاعي [(i,ı)rtijāʿī́] ص۔ب۔ رجعتي ۔ رجعت پسند :

ارث [(i,ı)rs] ز۔م۔ میراث ۔ وراثت ۔

اردو (ūrdū́) ز۔م۔ پوځ، فوج ؛
انټرناسیونالستي اردو : انٹرنیشنلیسٹ فوج ؛
انټرنیشنلیستي اردو : " "

اردوګاه [ūrdūgā́(h)] غ۔م۔ کیمپ ۔

ارزښت (arzáṣt) ز۔م۔ قدر ؛
داستفادې ارزښت : استعمالي قدر ، use value ،

ارزښتمند (arzaṣtmánd) ز۔ج۔ص۔ قدرمند ۔

ارزښتناک (arzaṣtnā́k) ز۔ج۔ص۔ قدرمند ۔

ارزیابي (arzyābī́) غ۔م۔ جانچ پرتال، تعیین ، جاج ، تجزیہ اوکیل، assessment

ارستوکرات (arastokrā́t) ز۔ج۔ص۔ ∞ اریستوکرات ∞ اشراف ، اریستوکریت ۔

ارستوکراتیزم (arastokratízam) ز۔م۔ ∞ اریستوکراتیزم ∞ اشرافیت ۔

ارستوکراسي (arastokrāsí) غ۔م۔ ∞ اریستوکراسي ∞ اریستوکریسي، اشرافیہ ۔

ارضاء [(i,ı)rzā́] غ۔م۔ج۔ تسکین ۔

ارقام (arqā́m) ز۔ج۔ اعداد ۔ اعداد و شمار ، data

ارګان (orgā́n) ز۔م۔ ∞ اورګان ∞ انتظامي څانګه ، ترجمان ، شعبه ۔

ارګانیزم (orgānízam) ز۔م۔ ∞ اورګانیزم ∞ جسم ، وجود ۔

ارګانیک (orgānik) ز۔م۔ج۔ص۔ ∞ اورګانیک ∞ ارګینیک ، وجودي ، عضوي ، نامیاتي ۔

اروپا [(o,ū,a)rūpā́] غ۔م۔ یورپ ؛
داروپا اقتصادي ټولنه : یورپي اقتصادي برادري ؛

اروپايي [(o,ū)rūpāyī́] ص۔ب۔ یورپي ۔ یورپ او سپید رنګي ؛
اروپایان : یورپ والا، یورپ او سپیدرنګي ؛

اروپايي ګډ بازار : يورپي شترکه منډی.

ارسټوکراټ (aristokrā́t) نرم.ج.مں. وګ. ارسټوکرات.

ارسټوکراسي (aristokrāsí) ښځم. وګ. ارسټوکراسي.

اړ (ar) نرم.ج.مں. محتاج، مجبور

اړتيا (artyā́) ښځم. ضرورت، احتياج.

اړودوړ (arudū́r) نرم. الګول، ګرېږ.

اړوند (árwand) نرم.ج.مں. مربوط

اړه (ára) ښځم. تعلق، احتياج؛

اړه لرل : تعلق لرل.

اړيکي (arekáy) نرم.
تعلق، رشته، رابطه؛

اړيکي : تعلقات، رشتې، روابط.

اسارت (asārát) نرم.
غلامي.

اساس (asā́s) نرم. بنياد.

اساسنامه (asāsnāmá) ښځم.
آئين.

اساسي (asāsí) ص.ب.
بنيادي.

اسپانيا (aspāniyá) ښځم.
∞ هسپانيه، اسپانيه ∞ سپېن.

اسپانويان : هسپانيان، سپېن اوسېدونکي؛

هسپانويان : " ، " ؛

اسپانيان : " ، " .

اسټېټيک [(i,ı)stātík] نرم.
∞ استه تيک ∞ استيتيک، جماليات.

استثمار [(i,ı)stismā́r] نرم.
استحصال.

استثمارګر [(i,ı)stismārgár] نرم.ج.مں.
استحصالي.

استثناء [(i,ı)stisnā́] ښځم.ج.مں.
مستثنی.

استحقاق [(i,ı)stıhqā́q] نرم.
حق.

استحکامات [(i,ı)stıhkāmā́t] نر.ج.
تحصينات.

استخبارات [(i,ı)stixbārā́t] نر.ج.
مخبري اداري، خفيه اداره، جاسوسي يا
انټلجنس اداري؛

استخباراتي : انټلجنس اداري تعلق.

استخدامول [(i,ı)stixdāmawál] اتم.
ملازم کول، برتي کول، مامورول، مامور کول.

استخراج [(i,ı)stixrāj] نر.م.
ایستل، راایستل.

استدلال [(i,ı)stidlāl] نر.م
دلیل راوړل.

استراحت [(i,ı)stirāhát] نر.م.
آرام.

استعمار [(i,ı)stısmār] نر.م.
نوآبادیت؛
استعماري سیاست، نوآبادیاتي پالیسي.

استقامت [(i,ı)stiqāmát] نر.م
سمت، طرف.

استقرار [(i,ı)stiqrār] نر.م.
ثبات، استحکام.

استناد [(i,ı)stinād] نر.م.
تکیه.

استنباط [(i,ı)stinbāt] نر.م.
نتیجه اخستل.

استنتاج [(i,ı)stintāj] نر.م.
نتیجه ګیري. نتیجه اخذ کول.

استوګنځی [astoganj(ála)y] (نر.م. /ج م.ج) ﻫ هستوګنځی ﻫ
داوسېدو ځای، residence

استهلاک [(i,ı)stihlāk] نر.م.
صرفه؛
استهلاکي ارزښت: استعمال ارزښت،
use value
استهلاک کېدل: صرف کېدل؛
استهلاکي مواد: اشیای صرف،
consumer goods.

اسعار (asʕār) نر.ج.
کرنسي، زر مبادله؛
خارجي اسعار: خارجه کرنسي.

اسکېرلی [askerál(a,ə)y]
نر.م. ص. بېچاره، غریب، مظلوم.

اسلحه (aslahá) مؤ.م. وسله؛
داسلحو سیالي: د وسلو منډه.

اسناد (asnād) نر.ج. استنادات؛
[ر. اسناد: ښها و ثنایي]

اسورټمنټ (asortmint) نر.م.
assortment اسارټمنټ

اسوشیتېډ پرس (asošiyetıd prís) نر.م. ﻫ اسوشیتېډ پرس ﻫ
ایسوسي ایټېډ پرس.

اسهام (ashām) نر.ج. حصص

اسیر (asír) نر.م.ج.ص. غلام،
قیدي، بندیوان، بندي.

اشپز (ašpáz) نر.م. «آشپز» باورچي.

اشپزخانه (ašpazxāná) ښ.م. «آشپزخانه» باورچي خانه.

اشپزي [ašp(a,ə)zí] ښ.م. باورچي توب.

اشتباه [(i,ı)štibā́(h)] ښ.م. غلطي،

اشرافیت (ašrāfiyát) نر.م. اشرافیه.

اشغال [(i,ı)šǧā́l] نر.م. قبضه،

اشغالگر [(i,ı)šǧālgár] نر.م.ج.ص. قابض،

اصل(1) [ás(ə,a)l] نر.م. (ج. اصول، اصلونه) "اصول" شق، دفعه.

اصل(2) [ás(ə,a)l] نر.م.ج.ص. اصلي،

اصولنامه [(ū,o)sūlnāmá] ښ.م. چارتر، قواعد.

اضافي (izāfí) ص.ب. فاضل، زاید،

اضافي کار، فاضل محنت، زاید محنت،

اضطراري [(i,ı)zťirārí] ص.ب. هنگامي.

اطفائیه [(i,ı)ťfāiyá] ښ.م. فایر بریگید.

اطلاعیه [(i,ı)ťlāʕiyá] ښ.م. نوټس notice.

اعاده [(i,ı)ʕādá] ښ.م. بحالي؛ اعادهٔ دموکراسي: بحالي جمهوریت.

اعاشه [(i,ı)ʕāšá] ښ.م. بوردنگ.

اعانه [(i,ı)ʕāná] ښ.م. چنده.

اعتبار (ıʕtibār) نر.م. اعتبارات، کریډټ، کریډټونه.

اعتراض (ıʕtirā́z) نر.م. احتجاج.

اعتلاء (ıʕtilā́) ښ.م. لوړوالی، پرمختګ

اعتنا (ıʕtinā́) ښ.م. توجه، پروا

اعتصاب (ıʕtisā́b) نر.م. هړتال.

اعدام (ıʕdā́m) نر.م. پهانسي، پانسي

اعضا (aɛzā́) نر ج. ارکان، ممبران.

اعظمي (aɛzamí) ص. ب.

زيات نه زيات:

په اعظمي توګه: زيات نه زيات

اعلام (ıɛlā́m) نر م. اعلان.

اعلاميه (ıɛlāmiyá) ښ م.

اعلان نامه.

اعلان (ıɛlā́n) نر م. اشتهار.

اعلانات: اشتهارات.

اغتشاش [(i,ı)ǧtišā́š] نر م.

شر، فساد، ګډوډي، غدر.

اغفالول [(i,ı)ǧfālawə́l] مص مت.

غافل کول، دوکه درکول، تېر ایستل.

اغواکول [(i,ı)ǧwākawə́l] مص مت.

دوکه کول، تېرایستل، پېسچول؛

[لر. اغواکول: تېښتول، پېردي ښځه

تېښتول، تمبيزه، لوټل]

اغېزمن (aǧezmán) نر م. ت. ص.

مؤثر، اثرناک.

اغېزه [aǧéz(a,ə)] ښ م. اثر، تأثير.

افاده کول [(i,ı)fādákawə́l]

مص. مت. اظهار کول، معنی درښول، په ډه پوهول.

افتخار [(i,ı)ftixā́r] نر م. اعزاز.

افتخاري [(i,ı)ftixārí] ص. ب.

اعزازي.

افتضاح [(i,ı)ftizā́h] ښ م. سپکېدل

افراط [(i,ı)frā́t] نر م. شدت، انتها.

افراطي [(i,ı)frātí] ص. ب.

شدت پسند، انتها پسند.

افزار (afzā́r) نر م. ج.

اوزار، آلات.

افشاکول [(i,ı)fšā́kawə́l] مص مت.

فاش کول.

اقتصاد [(i,ı)qtisā́d] نر م

معيشت.

اقتصادپوه [(i,ı)qtisādpó(h)]

نر ښ م. ماهر معاشيات.

اقتصاددان [(i,ı)qtisáddā́n]

نر م. معاشيات دان.

اقتصادي [(i,ı)qtisadí]

معاشي؛

اقتصادي خودکفايي: معاشي خودکفالت؛

اقتصادي رقابت: معاشي مقابله بازي.

اقتصاديات [(i,ı)qtisādiyā́t] نر ج.

معاشيات.

اقل (aqál) ق. کم، کم.
اقلیم [(a,i)qlím] نرم. آب وهوا.
اقناع [(i,ı)qnáś] نام. قناعت.
اکتشاف [(i,ı)ktišā́f] نرم. تحقیق، دیکه بهال.
اکتشافي [(i,ı)ktišāfí] ص. ب. فوجي سروے پوري مربوط؛ اکتشافي الوتکه؛ reconaissance plane.
اکمال [(i,ı)kmā́l] نرم. پوره کول.
اکمالات [(i,ı)kmālā́t] نرج. فوجي بهم رساني.
اکریمان (agrimā́n) نرم. اتفاق، میثاق، عهدنامه agreement
اکناستیسیزم (ıgnāstisízam) نرم. وگ. اګنوستیسیزم.
اګنوستیسیزم (ıgnostisí-zam) نرم. ∞ اګناستیسیم ∞ لا ادریت، agnosticism
الترناتیف (altarnātíf) نرم. وگ. آلترنتیف.
الفبا [al(i,ı)fbā́] نام. ابجد.
الکترونیك (ılıktroník) نرم. ج. ص. وگ. الکترانیك.
الکترانیك (iliktrānik) نرم. ج. ص. ∞ الکترونیك ∞ الیکترانیک.
الکولیزم (alkolízam) نرم. د نشه آورو مشروباتو عادت، الکوهلیزم
المان (almā́n) نرم. ∞ آلمان ∞ جرمني.
الماني (almāní) نام. ∞ آلماني ∞ جرمني ژبه؛ الماني ژبه: جرمني ژبه.
المغرب [almaǧr(i,ı)b] نرم. مراکش
الیکترونیك (iliktronik) نرم. ج. ص. وگ. الکترانیك.
اماژ (ımā́ž) نرم. وگ. ایماژ.
امپراطور (amprātū́r) نرم. شهنشاه.
امپراطوري (amprātorí) نام. سلطنت، شهنشاهیت.
امپریالیزم (amparyālízam) نرم ∞ امپریالیسم ∞ سامراج، سامراجیت

امپریالیستي (amparyālistí) ص. ب. سامراجي .

امپریسیزم [(i,ı)mpirisízam] نرم. تجربیت .

امتحه (amtasá) ښ. م. اجناس .

امته (amtá) ښ. م. امید ، توقع .

امته دار (amtadár) نرم. امیدوار ، توقع دار .

امتیاز [(i,ı)mtiyā́z] نرم. رعایت ، مراعات ؛ امتیازات : مراعات ؛

[لر. امتیاز : {تفریق ، بیلوالی discrimination}]

املاک (amlā́k) نر. ج. estates, property جایداد

امنیت (amniyát) نرم. سلامتیا . د امنیت شورا : سلامتي کونسل ؛ امنیتي شورا : " "

(د) امید دماغه (da ūmáyd dimāǧá) ښ. م. راس امید .

انارشي (anārší) ښ. م. ـــ آنارشي طوائف الملوکي ، ګډوډي . نراجیت .

انارشیزم (anāršízam) نرم. ـــ آنارشیسم ـــ نراج پرستي ، anarchism

انارشیستي (anāršistí) ص. ب. ـــ آنارشیستي ـــ انارکیستي ، طوائف الملوکي .

انتانت (antā́nt) نرم. entente ائتلاف

انتانسیف (antā́nsif) نرم. ت. ص. intensive ، شدید

انتحار [(i,ı)ntihā́r] نرم. خودکشي .

انترناسیونالیسم [(a,i)ntarnā-syūnālísam] نرم. وګ. انټرنشنلیزم .

انتزاع [(i,ı)ntizā́s] ښ. م. بېلول . شوکول ،

انتشار [(i,ı)ntišā́r] نرم. نشر بدل ،

[لر. انتشار : ګډوډي]

انتصاب [(i,ı)ntisā́b] نرم. نامزدګي .

انتصابي [(i,ı)ntisābí] نرم. ښ. نامزد .

انتقاد [(i,ı)ntiqā́d] نرم. تنقید .

انتقال [(i,ı)ntiqā́l] نرم. عبور.

انتقالي [(i,ı)ntiqālí] ص. ب. عبوري؛
انتقالي حکومت : عبوري حکومت.

انتګراسیون (ıntıgrāsyū́n) نرم. ⚭ انتګرېشن ⚭ انتګرېشن، یوځای کول.

انتي سوویتیزم (antisūwitízam) نرم. وګ. انتي سوویتېزم.

انتاګونیزم (antāgonízam) نرم. مخاصمت، معاندت، دښمني.

انتاګونیک (antāgoník) نرم. ج. ص. معاندانه، دښمنانه، مخاصمانه.

انترانتنیک (intaritník) نرم. ج. ص. بین النسلي.

انترنېشنل (intarnešnā́l) نرم. ⚭ انترناسیونال ⚭ انترنېشنل.

انترنېشنلیزم (intarnešnali-zam) نرم. ⚭ انترناسیونالیسم، انترنېشنالیزم ⚭ بین الاقوامیت (پسندي).

انتي سوویتیزم (antisūwiti-zam) نرم. ⚭ آنتي سوویتیسم، انتي سوویتیزم ⚭ سوویت دښمني.

انځور (anځór) نرم. تصویر، پېښنګ.

انځورګر (anځorgár) نرم. نقاش، پېنتر.

انځورګري (anځorgarí) ښځم. نقاشي.

انحصار [(i,ı)nhisā́r] نرم. اجاره، اجاره داري؛ [ل. انحصار: تکیه، اتکاء]؛ (ج. انحصارات) : اجاره داري ګاڼي

انحصاري [(i,ı)nhisārí] ص. ب. اجاره دارانه.

انحلال [(i,ı)nhilā́l] نرم. لغو.

انحلال طلبي (inhilā́ltalabí) ښځم. انسداد پرستي، تحلیل پسندي.

اندېښنه (andeṣná) ښځم. فکر، خیال؛ (ج. اندېښنې)، نظریات؛ [ل. اندېښنه : وېره]

اندیویدوالیسم (indiwidowa-lísam) نرم. وګ. اندیویدوالیزم.

انډول (anḍwā́l) نرم. توازن.

انډولیز (anḍwalíz) نرم. ج. ص. متعادل، متوازن.

انډونیزیا (inḍonizyā́) ښځم.

اندونیشیا .

اندیوال (andiwāl) نر.م. اشنا، حلیف.

اندیوال هېواد : حلیف ملک .

اندیویدیوالیزم (indiwidyūa-lizəm) نر.م. ∞ اندیویدیوالیسم ∞ individualism انفرادیت پسندي.

اندیویدیوالیست (indiwidyūa-lisṭ) ∞ اندیویدوالست ∞ انفرادیت پسند

انرژي [(i,ı)narží] ښ.م. انرجي ، توانایي .

انرژیکي [(i,ı)naržikí] ص.ب. د توانایي متعلق .

انزجار [(i,ı)nzijár] نر.م. نفرت ، کرکه .

انزوا [(i,ı)nziwā] ښ.م. یوازي توب.

انسان پېژندنه (insānpežan-dəna) ښ.م. انتروپالوجي، علم الانسان.

انسجام [(i,ı)nsijām] نر.م. سمون، راغونډول، منظم کول.

انشعاب [(i,ı)nšisāb] نر.م. پهوټ، درز، نفاق، تقسیم، ټوټې کېدل

انضمام [(i,ı)nzimām] نر.م. ادغام، ضم کېدل .

انعطاف [(i,ı)nsitāf] نر.م. لچک

انعطاف پذیر : لچک دار ؛

انعطاف منونکی : " "

انفکاک [(i,ı)nfikāk] نر.م. بېلول .

انفلاسیون (infilāsyūn) نر.م. افراط زر . انفلیشن inflation

انقطاب (inqitāb) نر.م. قطب بندي .

انقطاع (inqitās) ښ.م. قطع کول.

(د). انقلاب ضد (də inqilāb-z(ā,i)d) نر.م. ج.ص. رد انقلاب.

انقلابي پراتیک (inqilābi prātik) نر.م. انقلابي عمل .

انکشاف [(i,ı)nkišāf] نر.م. ترقي ، پرمختګ ؛
[لر. انکشاف : کشفول]

انګازه (angāzá) ښ.م. انعکاس .

انګېرنه (angerəna) ښ.م. تصور ، تلقي .

اوبتل (obtál) ن.م. آبدوز.
اوبتلونه : آبدوزونه.
اوبدونکی [obdúnk(a,ay)] ن.م.
جولا، اودونکی.
اوبشینه ( )
کورنی، کلیوال،
اوبشینه یي ( )
کلیوالی. PATRIARCHAL
اوبلاره (oblára) ښ.م.
دریابي یا سمندري لاره.
اوپتمیزم (optimízam) ن.م.
وګ. آپتیمیزم.
اوتوپیا (otopiyá) ښ.م.
وګ. یوتوپیا.
اودون (odún) ن.م.
سپالول. جمع کول. تنظیم.
اودونکی [odúnk(a,a)y] ن.م.
وسمبالودنکی، ترتیبوونکی.
اوربند (orbánd) ن.م.
جګړه بندي، دزبندي.
اورغالی [orǧāl(a,a)y] ن.م.
نغری، داور بلولو ځای.

اورګان (orgán) ن.م.
وګ. ارګان.
اورګانیزم (organízam) ن.م.
وګ. ارګانیزم.
اورګانیک (organík) ن.ص.
وګ. ارګانیک.
اورلګیت [(o,ū)rlagít] ن.م.
ماچس.
اورنی (oranáy) ن.م.ص.
آتشین.
اورینی (orinay) ن.م.ص.
آتشین.
اوږدوکي (ūẓdúki) دوران کي.
اوسپنځری [ūspanẓár(a,a)y] ن.م.
د فلز ترډیلي کېدو وروسته بېکاره مواد؛ پنځری.
(د) اوسپنی لاس (da ūspani lā́s)
ښ.ج.م. د ریل پټلی.
اوسنی توب (osanaytób)
ن.م. تازه ګي.
اوضاع (awzā́ʕ) ښ.ج.م. حالت، حالات.
اولتیماتوم (ūltimātūm) ن.م.
وګ. اولتیماتم.
اولتیماتم (ūltimātám) ن.م.

ــ اولتیماتوم ــ التي میتم .

اولسوال (ūlaswāl) نږم.
د پېښي کمشنرۍ شان افسر .

اولسوالي (ūlaswālí) ښځ‌م.
ضلع ، دولایت یوه انتظامي برخه .

اولیگارشي (ūligaršī́) ښځ‌م.
اولیگارکي ، دځو متنفذ روسرمایه دارو
دله ، oligarchy

اوم (ūm) نږ‌م‌ص. خام ؛
اومه مواد : خام مال .

اونۍ (onáy) ښځ‌م‌ج. هفته .

اونیزه (oníza) ښځ‌م‌ص.
هفته واره .

اهدا ، (ihdā́) ښځ‌م.
وقف .

ایالت (ayālát) نږم. صوبه .

ایتالیا (etāliyā́) ښځ‌م. اټلي .

ایدیا (idiyā́) ښځ‌م وگ. آیډیا

ایډئولوګ (idiológ) نږم.
وگ . ایدیالوګ .

ایدیال (ediyā́l) نږم‌ه‌ص.
ــ آیډیال ، ایدهآل ــ خیالي یا

تصوراتي مقصد .

ایدیالستي (ediyālastí) ښځ
وگ . ایدیالیستي .

ایدیالوجیست (ediyālojíst)
نږم. ــ ایدیولوژیست ، ایدئولوژیستــ
آئیدیالوجست ، نظریه دان .

ایدیالوژیکي (ediyāložikí) مرب.
ــ آیدیالوژیکي ، ایدئولوژیکي ــ
نظریاتي .

ایدیالوګ (ediyālóg) نږم.
ــ آیدیالوګ ، ایدئولوګ ــ نظریه باز .

ایدیالیزم (ediyālízam) نږم.
ــ اید آلیسم ، آیدیالیزم ــ
تصوریت پرستي .

ایدیالیستي (ediyālistí) مرب.
ــ آیدیالیستي ، ایدهآلستي ــ خیالي ،
رخیال پرستی

ایروسیونالیزم (irrosyūnā-
lízam) نږم. ــ ایرروسیونالیسم ،
ایریشنالیزم ــ بې‌منطقي .

ایسیدل (sedā́l) معل.
معلوسیدل .

ايكالوژي (ikālaží) ښ.م. ماخولیات.
ايكالوژيك (ikālažík) نږ.م.ج.ص.
ماخولیاتي.
ايلبند (ilbánd) نږ.م. چراگاه،
داوري چراگاه.

ايله گښتي (ilagaṣtí) ښ.م.
آواره گردي، لوفري.
ايماژ (imāź) نږ.م. انګ image
ايينگر (ayingár) نږ.م.
∞ آهنگر ∞ لوهار.

باته (bāṭa) ښ.م. لاڼه.
باجه (bājá) نږ.م. سا ندو،
ښځې دخور خاوند،
[لر. باجه، آرموښه، بارمونیم]
بارچالاني (bārčālāní) ښ.م.
cargo کارگو
بازار (bāzār) نږ.م. منډی.
باساروونكي (bāsārawúnki) ښ.ص.
بې انتها، زیات.

باسواده [bās(i,a)wāda] صف.
تعلیمیافته.
باسوادي [bās(i,a)wādí]
ښ.م. خواندگي، literacy
باقيات (bāqiyāt) ج.ن.
بقايا، arrears
[لر. باقيات، بقايا دې]
بالفعل (bilfiʻil) ق.
عملاً، حقيقت کې.

برعکس [bársák(ə)s] ق.
برخلاف ؛
ددې برعکس : ددې برخلاف.

برق (barq) نرم. بجلي.

براسې توب (barlāsaytób) نرم.
فوقیت ، برتري.

برم (bram) نرم.
شان او شوکت.

برنامه (barnāmá) ښځم.
پروګرام ، منشور.

بروشور (brošár) نرم.
پمفلټ ، brochure.

بروکسل (braksíl) نرم.
بروسلز ، برسلز.

برېتانیا (bretāniyā́) ښځم.
برطانیه.

برید (brid) نرم.
۱) پوله ، حد ؛ ۲) حمله.

بریدجنرال (bridjinrā́l) نرم.
میجر جنرال.

بریدمن (bridmán) نرم.
لفټین Lieutinent.

برېښنا (breṣnā́) ښځم.
بجلي ؛
دبرېښنا انرژي : دبجلي توانايي.

بری لیک (baráylik) نرم.
ډیپلومه ، سرټفکیټ.

بریګاد (brigā́d) نرم.
ډله ، مخصوص کار دسته.

بګۍ(۱) (bagáy) ښځم. ج.
ټانګه.

بګۍ(۲) (bəgə́y) ښځم. ج.
(اج.) رنډۍ.

بګۍ وان (bəgə́ywā́n) نرم.
ټانګې والا.

بزګر [b(ə,a)zgár] نرم.
کسان ، دهقان.

بسپنه (báspana) ښځم.
چنده ، اعانه.

بسوالی [baswā́l(a,ə)y] نرم.
اکتفا.

بسیط (basít) نرم. ج. ص.
ساده.

بشپړ (bə́špər) نرم. ج. ص.

تکمیل.

بشپړاندی (bašparāndəy) ز.م.ص. تکمیل کوونکی.

بشپړتیا (bašportyā) ښ.م. تکمیل.

بشپړوونکی [bašparəwūn- k(ə,a)y] ص.ز.م. تکمیل کوونکی.

بشرپوهنه [b(ə,a)šarpohāna] علم الانسان، انتروپالوجي.

بشرپېژندنه [b(ə,a)šarpežandə-na] ښ.م. انتروپالوجي، علم الانسان.

بشرشناسي [b(ə,a)šaršināsí] ښ.م. انتروپالوجي، علم الانسان.

بشري (bašarí) م.ب. انساني؛

بشري کار: انساني محنت؛

بشري تمدن: انساني تهذیب.

بشریت (bašariyát) ز.م. انسانیت.

بطلان (būtlán) ز.م. کالعدم.

بقایا (baqāyā) ز.ج. باقیات.

بکلوریا (bakloriyā) ز.ښ.م.ث. انترمیدیت، baccalarete

بلژیک (bilžík) ز.م. بلجیم.

بلغارستان (būlgāristān) ز.م. بلغاریه.

بلن‌لیک (balənlík) ز.م. دعوت نامه.

بلنه [b(ə,a)lána] ښ.م. دعوت.

بلوک (bulūk) ز.م. پلاتون.

بلوک مشر (bulūkmášər) ز.م. لفتنین.

بند (band) ز.م. پرګراف.

بنسټ [b(ə,a)nsə́t] ز.م. بنیاد، تا داو،

بنسټ ایښوودونکی: باني، بنیاد ایښوودونکی؛

بنسټ ایښوونکی: ״ ״

بنسټیز [b(ə,a)nsətíz] ص.م. بنیادي.

بڼ [b(ə,a)ṇ] ز.م. باغ.

بڼه [báṇ(ə,a)] ښ.م. شکل.

بوختیا (búxtyá) ښ.م.
روزگار ، مصروفیت.
بودا [b(a,ū)dá] ن.م. بُده
Budha ، (bud)
بودالي [b(o,ū)dáyi] ص.ب.
(búdmati) بُده متي .
بودجوي (búdijawi) ص.ب.
د بجټ تعلق ؛
بودجوي کسر : د بجټ خساره .
بودجه (badijá) ښ.م. بجټ.
بوروکراتیك (borokrātík) ن.م.ج.گ.
نوکرشاهي ، افسرشاهي ، دفترشاهي ؛
بوروکراتیك نظم : نوکرشاهي نظام.
بوره (búrá) جن. چیني .
بوکسنگ (búksing) ن.م.
باکسنگ .
بومي (bomí) ص.ب. مقامي ، اصلي
اوسېدونکی ؛
بومي اتباع : اصلي اوسېدونکي .
بونګه (búnga) ښ.م. رشوت.
بهرنی (bahranáy) ن.م. ص. بېروني
بهرنیان : بېروني خلک .

بیالوجي (byālojí) ښ.م. د بیولوژي ، حیاتیات
بیانیه [b(a,a)yāniyá] ښ.م.
تقریر ، بیان.
بې تفاوتي (betafāwutí) ښ.م.
۱) بې توپیروالی ، بې نیازي ؛
۲) بې اعتنایي .
بیرغ [b(a,a)yrág] ن.م. جهنډه
(jandá) .
بیروندوی (birwánday) ن.م.
تلوارګرځی ، تلوارګر.
بې ساری [besār(a,o)y] ن.م.ص.
بې شانه ، بې نظیر .
بې سواده [bes(i,a)wāda] ص.ب.
اَن پړه (anpár) ، ناخوانده.
بې سوادي [bes(i,a)wādí] ښ.م.
ناخوانګي .
بې طرفه (betaráfa) ص.ب.
غیر جانبدار .
بې عدالتي (besadālatí) ښ.م.
ناانصافي .
بیکاره توب (bekāratób) ن.م.

فضولیت.

بې کاري (bekārí) ن‌ځ.م.
بېروزګاري.

بې کفایته [bek(i,a)fāyáta] ص.ب. نالایق؛

بې کفایت : نالایق.

بیلانس (bilā́ns) ن.م.
توازن؛ د سوداګرۍ ګټې قیمت، د حساب کتاب بیلنس

بیلتون غوښتونکی [beltūnğuṣtún k(a,ə)y] ف.ز.م. علیحدګۍ پسند.

بېلګوي (belgawí) ص.ب.
وګ. بېلګه‌ئي.

بېلګه (belgá) ن‌ځ.م. نمونه؛
(ج. بېلګې) : مثالونه.

بېلګه‌ئي (belgayí) ص.ب.
ه بېلګوي ه نمونوي.

بې موجبه (bemawjíba) ص.ب.
بلاوجه.

بې مورده (bemawrída) ص.ب.
بلاوجه.

بې میلي (bemaylí) ن‌ځ.م.
زړه نازړه توب.

بین الدول (baynūddawál)
ن.م. ج.ص. بین المملکتي.

بین المللي (baynūlmilalí)
ص.ب. بین الاقوامي؛

بین المللي پولي صندوق : بین الاقوامي مالیاتي فند

بین المللي خبرتیایي نظام : بین الاقوامي اطلاعاتي نظام

بین المللي وجهي صندوق : انټرنیشنل مانیټري فنډ

یا : بین الاقوامي مالیاتي فند؛

I.M.F. International Monetary Fund.

بیوروکراسي (byorokrāsí) ن‌ځ.م. ه بوروکراسي ه نوکرشاهي، افسرشاهي، دفترشاهي.

بیوشیمي [b(i)yūšimí] ن‌ځ.م.
بایوکیمیاوي.

بیولوجي (byolojí) ن‌ځ.م.
وګ. بیالوجي.

بیه [b(a,ā)ya] ن‌ځ.م. قیمت.

پاپ (pāp) نر. ۲ پوپ Pope.

پالې شوني (pālešūne) ن. ج.
۱) اقیات ؛ ۲) پس خورده.

پاڅون (pācūn) نر. ابھار.
بغاوت ، ښترکه پاڅېدل .Uprising.

پاڅون وال (pācūnwāl) نر. ص.
قیام کوونکی ، شورش کوونکی

پاداش (pādāš) نر.
بدل ، معاوضه .

پاده (pādá) نځ. م. گوار ، گوار ؛
وغویانو او غواګانو ګوار

پاده وان (pādawān) نر.
غوبه ، ګوارچي .

پارازیتیزم (pārazitizam) نر.
مفت خوري ، پیراسائیتیزم .

پارتیزان (pārtizān) نر. ګوریلا.

پارتیزاني (pārtizāni) مرکب.
ګوریلایي ؛
پارتیزاني غورځنګ : ګوریلایي تحریک.

پاریس (pāris) نر. پیرس.
د پاریس کمون : پیرس کمیون .

پاسره (pāsrá) نځ. م. بچت.

پاسیف توب (pāsiftób) نر.
بې عملي ، بې کاره توب .passiveness

(پاشلي) (pāšəli) نځ. ص. مخواره واره.

پانګوال (pāngwāl) نر. سرمایه دار ؛
پانګوالي هیوادونه : سرمایه دارانه ملکونه .

پانګوالي (pāngwali) نځ. م.
سرمایه داري .

(پانګولی) (pangwəláy) نځ. م. ص.
سرمایه دارانه .

پانګه (pānga) نځ. م. سرمایه ؛

د پانګې امپاریدل ، اندوخته ، سرمایې اندوخته accumulation :
د پانګې صدور : د سرمایې برآمد .

پانګه اچونه (pāngaačawə́na)
ښ.م. سرمایه کاري .

پای (pāy) نر.م. خاتمه .

پایښت (pāyə́ṣt) نر.م. موجودګي .

پایواز (pāywā́z) نر.م.
۱) تیماردار ؛ ۲) پښه ارتی ؛ ۳) قیدیې ورتلونکی .

پتاټه [p(ə,a)tāṭá] ښ.م.
آلو ؛
(ج. پتاټې) : آلوګان .

پدانتیزم (pidāntízam) نر.م.
پیدانتیزم ؛ خامخا خپل علم او فضل ښودل.

پدرسالاري (padarsālārí)
ښ.م. پدرشاهي.

پدیده [p(ə,a)didá] ښ.م. مظهر ؛
(ج. پدیدې) : مظاهر ، مظهرونه .

پراتیک (prātík) نر.م. عمل.

پراخ [p(a)rā́x] * نر.م. ج.ص.
فراخ ، وسیع .

پراختیا غوښتنه [p(a)rāxtyā ğuṣtə́na] ښ.م. توسعه‌پسندي ؛
توسیع پسندي.

پراشوټیست (parāšūṭíst)
نر.م. چتره بردار .

پراګنده (parāgandá) ص.
خوره وره.

پرتله (partalá) ښ.م.
مقابله ، موازنه ، تقابل .

پرتمین [part(a,ə)mín] نر.م. ج.ص.
شاندار .

پرچاوي (parcāwí) نر.م.
لوړ شیدنګ .

پرستار (parastā́r) نر.م.
نرس ، تیمار دار ؛
(ښځ.) پرستاره : نرسه .

پرستاري (parastārí) .
ښ.م. نرسنګ ، تیمار داري.

پرسونل (pərsūnál) نر.م.ج.
Personnel ، عمله .

پرستیژ (prəstíž) نر.م.
∞ پرستیج ∞ پرستیج ، وقار .

پرشور (puršór) نر.م. ج.ص.
جذبې او ولولې نه ډک .

پرګنه (parganá) ښ.م.

خیل، خاندان، کورنه.

(ج. پرگنې) : عوام.

پرگنیز (parganiz) نم.ج.ص. عوامي؛

پرگنیز اعتراضونه : عوامي احتجاجونه.

پرمختگ [p(a,ū)rmaxtág] نم. ترقي؛

پېیلي پرمختگ : وابسته ترقي؛

د پرمختگ پانگوالان : د ترقي سرمایه داران لار.

پرمختللی [p(a,ū)rmaxtlál(a,ə)y] نم.ص. ترقي یافته.

پرمختیایي (parmaxtyāyí) ص.ن. ترقي پذیر؛

پرمختیایي هیوادونه : ترقي پذیر ملکونه.

پرنسیپ (pransíp) نم. "اصول"؛

(ج. پرنسیپونه) : اصول.

پروپاگند (propāgánd) نم. پروپگنده.

پروتیست (protíst) نم. پروتیست، احتجاج.

پروتوکول (protokól) نم. protocol، لوظنامه، معاهده.

پروژه (prožá) ښ.م.

پراجیکت.

پروسه [pros(á,é)] ښ.م. پراسیس، عمل، بهیر.

پروگرامیز (prográmiz) نم.ج.ص. په پروگرام پورې اړه لرونکی.

پروگرس (progrís) نم. ترقي؛

د پروگرس نشراتي موسسه : دارالاشاعت ترقي.

پرولتر (proltár) نم. پرولتاریه؛

(ج. پرولتران) : پرولتاریه

پرولتریزه [proletariz(á,é)] ښ.م/نم. proletarize.

پریکړه (prékṛa) ښ.م. عزم، فیصله.

پریکړه لیک (prekṛalík) نم. قرارداد.

پړاو [p(ə,a)ṛáw] مرحله.

پس انداز (pasandā́z) نم. بچت.

پست[1] (past) نم.ج.ص. کینه.

پښت[۲] (pust) نر. پوست

پښتوانه (pūštwānā) ښ.م. سپورټ support .

پکاروّل (pəkārawə́l) مص.ت. استعمالول.

پکټ (pakt) نر. تړون. Pact. سمجهوته (samjotá) .

پلاتفورم (plātfórm) نر. پلیټ فارم.

پلارواکي (plārwākí) ښ.م. پدرشاهي patriarchal .

پلان (plān) نر. منصوبه.

پلانګذاري (plānguzārí) ښ.م. پلانګ. منصوبه بندي.

پلانیزه [plāniz(a/é)] ښ.م./نر. منصوبه بند.

پلټنه [p(ə,a)ltə́na] ښ.م. تحقیقات.

پلټونکی [p(ə,a)ltūnk(a,ə)y] ق. نر. محقق.

پلمه (palmá) ښ.م. بهانه.

پلورالیزم (plorālízam) نر. کثرت وجود، ګڼ اجتماعي نظام، ګڼ اړانیز نظام.

پلورالیستي (plorālistí) ص.نب. ګڼ ګونديز، ګڼ جماعتونه لرونکی.

پلورل (plorál) مص.ت. خرڅول.

پلورونکی [plorūnk(a,ə)y] فا.نر. خرڅوونکی.

پلوی [p(ə,a)lawáy] نر. طرفدار، طرفداري (tarafdāray).
(ج.) پلویان : طرفداران.

پلی [pál(a,ə)y] نر. پیاده.
پلی پوځ : پیاده پوځ.

پلیټفورم (pletfóram) نر. وګ. پلاتفورم.

پلی کېدل [pəla(a,ə)ykedə́l] مص.ت. پیاده کېدل.

پنتاګون (pintāgón) نر. د امریکې وزارتِ جنګ.

پنجشنبه (panjšanbá) ښ.م. د زیارت ورځ.

پنځون (panjūn) ن.م.
طبیعت . فطرت .

پنځونکی (panjūnkay) ن.م.ص.
تخلیقي .

پوپناکول (papanāk awál) معین.
تباه و برباد کول .

پوټنسیال (patansiyāl) ن.م
وګ . پوټانسیل .

پوټانسیل (patānsiyál)
ن.م. = پوټنسیال = پوټینشل .
امکاني صلاحیت . پټ صلاحیت .
potential .

پوځي وال (pawjiwál) ن.م.ج.ص.
جنګجو یا ... .

پوځي وزمه (pawjiwázma) ...
فوجي نما .

پوروړی [porawṛ(a,a)y] ن.م.ص.
قرضدار .

پوړیز (poṛíz) ن.م.ج.ص.
مرحله وار .

پوسته (postá) ښ.م.
پوست . ډاک ، چوکی ، غوږی .

پوسته خانه (postaxāná)
ښ.م. ډاکخانه ، پوست آفس .

پوښښ (poṣáṣ) ن.م.
پرده ، کور cover .

پوښل (poṣál) معین.
پټول .

پول (pūl) ن.م.
۱) زرنقد ؛
۲) پیسه —
دی یو پول هم نه لري .

پوه [po(h)] ص.ب. عالم ، هوښیار .
(ج.) پوهان : عالمان ، هوښیاران .

(پوهان) (pohā́n) ن.ج.
ستاینداران .

پوهاند (pohā́nd) ن.م.
پروفیسر .

پوهاندي (pohāndí)
ښ.م. پروفیسري .

پوهنتون (pohantū́n) ن.م.
یونیورسټي .

پوهنځی [pohanj(a/á)y] ن.م./ښ.م.ج.
کالج .

پوهنمل (pohanmál) ن.م.

ایسوي ایټ پروفیسر (سینیر لکچرر)

پوهنوال (pohanwāl) نر.
ایسوي ایټ پروفیسر .

پوهنه (pohána) ښ.م.
علم، عقل .

پوهنیار (pohanyār) نر.
اسسټنټ پروفیسر (لکچرر ~)

پوهه (póha) ښ.م.
علم، عقل .

پوهیالی (pohyālóy) نر.
اسسټنټ پروفیسر (جونیر لکچرر)

په اصطلاح (pa ístilāh) ق.ت.
نام نهاد، so-called

پهناور (pahnawár) نر.ت.ص.
وسیع و عریض .

پیاوړی [pyāwár(a,ə)y]
نر.ص. مضبوط .

پیچلتوب (pečaltób)
نر. پیچیدگي .

پیچلتیا (pečaltyā́) ښ.م.
پیچیدگي .

پیچلی [pečál(aəy)] نر.ص.
پیچیده .

پېړی (peṛáy) ښ.م.ث.
صدی .

پېژندوی (pežandóy)
ص.نب. آشنا .

پېژندوي کول (pežandóyka-/ʔawə́l) مص.مت. آشنا کول، معارف کول.

پیسیمیزم (pisimízam)
نر. قنوطیت، pessimism .

پیشخدمت (pešxidmát)
نر. خدمتګار، ویټر، waiter .

پیشرفته (pešraftá)
ص.نب. ترقي یافته .

پیشنهاد (pešnihā́d) نر.
تجویز .

پیګیر (paygír) نر.ج.ص.
ثابت قدم .

پیل (payl) نر.
ابتدا، شروع .

پیوستون (paywastún)
نر. یک جهتي، یګانګت، همبستګي .

تابعیت (tābisiyát) ن‌م. تبعیت.

تاداو (tādáw) ن‌م. بنیاد، تهداب.

تأدیات (taʼdiyāt) ن‌خ.ج. ادائیگي؛
د تأدیاتو میزان: د ادائیگي توازن؛
تأدیوي بیلانس: ادائیگي توازن.

تاراوپود (tārawpūd) ن‌ج. گوشت و پوست.

تاراک‌گر (tarākgár) ن‌م.ن. تاراتگر، غارت کوونکی.

تأسیس (taʼsís) ن‌م. بنیاد گذاري.

(تأسیسات) (taʼsisāt) ن‌ج. تنصیبات.

تاکتیک (tāktík) ن‌م. ∞تکتیک، تاکتیک ∞ حربه، طریقهٔ کار، تیکتیکس.

تاکتیکي (tāktikí) صـ.ب. طریقه‌کاري.

تالار (tālár) ن‌م. حال.

تأمینول (taʼminawúl) متعـ. To ensure. تضمین، یقیني کول

تانزانیا (tānzāniyá) ن‌خ‌م. تنزانیه.

تبادله [tabādulá] ن‌خ‌م. مبادله.

تبارز (tabāruz) ن‌م. شهرت موندنه، راوتنه، څرگند بدنه.

تبرئه (tabriáh) ن‌خ‌م. خلاصون؛ د گناه یا جرم څخه پاکېدنه.

تبعه (tabasá) ن‌ج‌خ‌م./ن‌ج./ ن‌خ‌م. ښهري؛
(ج. اتباع): ښهریان.

تبعید (tabsíd) ن‌م. جلاوطن.

تبعیض (tabsíz) ن‌م. فرق، امتیاز.

تبعیض نژادي (tabsiziniža-

(ئ) نسلي امتياز .

تبليغ (tabliğ) نر.م. پرچار .

تپيك (tрpík) نر.ج.ص. ډګ.
تپيک ، مثالي ، نمونوي .

تتبع (tattabús) نځ.م. ريسرچ تحقيق

تثبيت (tasbít) نر.م. يقيني ،
ثابت کيدنه .

تجارتي [t(u,i)jaratí] ص.ب.
کاروباري ؛
تجارتي بورژوازي : کاروباري بورژواز

تجاوز (tajáwúz) نر.م. جارحيت ،
تيري ؛
[ر. تجاوزکول : زياتوالی کول] ،
[تجاوزات : زالاندې کول .
ناوره ستفاده کول ، سرغ
سره نژدې غيرقانوني آبادي
اوتصرف ، encroa-
[chments

تجديدنظر (tajdidinazár)
نر.م. نظر ثاني .

تجزيه طلبي (tajziyátalabí) نځ.م.
علحيدګي پسندي .

تجزيه غوښتنه (tajziyağús-tána) نځ.م. علحيدګي پسندي .

تجمل (tajamúl) نر.م.
زرق وبرق .

تجهيزات (tajhizát) نر.ج.
ساز وسامان .

(د) تحرير هيئت (da tahrír hayát)
نر.م. ايډيټوريل بورډ .

تحريم (tahrím) نر.م. بائيکاټ.

تحسين (tahsín) نر.م. ستاينه، صفت.

تحصيل (tahsíl) نر.م. علم حاصلول.

تحقق (tahaqúq) نر.م.
سرته رسيدل .

(تحميل شوې) (tahmil šáwe)
ص.نر.م. تپل شوې .

تحول (tahawúl) نر.م. بدلون ،
تبديلي ؛
(ج. تحولات) : تبديلي

تحويلخانه (tahwilxáná) نځ.م.
ستور .

تحويلدار (tahwildár) نر.م.
ستور والا ، storekeeper

تخصص (taxasús) نر.م.
خصوصي مهارت.

تخصیص [t(ə,a)xsís] نر.م.
خاص والی، allocation.

تخلیه کوونکی (taxliyáka-wūnk(a,ə)y] فا.نر.م. خالي کوونکی.

تخنولوژي [t(ə,a)xnoložī] ښ.م.
تکنالوجي.

تخنیك [t(ə,a)xník] نر.م.
تکنیك.

تخنیکر [t(ə,a)xnikár] نر.م.
ماهر تکنیك، تخنیکي ماهر؛
(ج. تخنیکران): تخنیکي ماهران.

تخنیکي [t(ə,a)xnikí] ص.ب.
تخنیکي.

تداوم (tadāwúm) نر.م.
ادامه؛ جاري ساتل یا پاتې کېدل.

تدوین (tadwín) نر.م.
ترتیب، جوړول.

تراست (trāst) نر.م.
وګ. ترست.

تراکتور (trāktór) نر.م.
وګ. ترکتور.

ترتیبات نیول (tartibātniwə́l)
مص.مت. پروګرام جوړول.

ترتېل (trətə́l) مص.مت.
رټل.

ترخیص [t(ə,a)rxís] نر.م.
د فوجي لازمي سرویس سرتکمیت.

ترفیع [tarf(é,í)ʿ] ښ.م.
ترقي، منصب لوړېدل، پروموشن، promotion

ترکیه (tūrkiyá) ښ.م. ترکي.

ترموز [t(ə,a)rmúz] نر.م.
ترماس. ترماس.

ترمیم ځای [t(ə,a)rmimǰā́y] نر.م.
ورکشاپ.

ترور (tror) نر.م. وژل، دهشت.

تروې [t(ū,ə)rwé] جن.
شلې، شولې، شروبې.

تربیون (tribyún) نر.م.
تربیون.

تری تم (tárəytám) نر.م / ق.
ورکټ.

ترلنتیا [t(ə,a)rə/ lə/ tyā] ښ.م. وابستگي.

تز [t(i,ı)z] نرم. ∞ تېز. تیز ∞

تهیس thesis .

تزار [t(i,ə,a)zār] نرم. زار، څار.

تزاریزم [t(i,ə,a)zārízam] نرم. زارشاہي . څارشاہي.

تزئیني (tazʾiní) ص.ب. دیکوریشن ، تعلق

تسلیت [tas(a)liyát] نرم. تسلي . ہمدردي.

تش په نوم (tǝšpanúm) نرم.ص. نام نهاد.

تشریفات (tǝšrifāt) نرج. پروتوکول.

تشکیل [t(ə,a)škil] نرم. جوړښت.

تشکیلېدل [t(ə,a)škiledə́l] مص.ل. جوړېدل.

تشویق [t(ə,a)šwiq] نرم. ترغیب، لاډگیرنه، حوصله افزایي، همت افزایي.

تشویقېدل [t(ə,a)šwiqedə́l] مص.ل. حوصله افزایي کېدل.

تشه (táša) ښ.م. خلاء.

تشی (tášay) نرم. وگ. تشه.

تصادف (tasādúf) نرم. اتفاق.

تصادفي (tasādufí) ص.ب. اتفاقي، ناڅاپي.

تصفیه [t(ə,a)sfiyá] ښ.م. موافقه، روغ جوړه، حساب کتاب کول، خلاصول، پاکول.

تصفیه خانه [t(ə,a)sfiyáxāná] ښ.م. ریفاینري.

تصمیم [t(ə,a)smím] نرم. فیصله.

تصنیف [t(ə,a)snif] نرم. ترتیب ورکول، درجه بندي کول؛ [ل. تصنیف ؛ تألیف]

تصنیف بندي [t(ə,a)snifbandí] ښ.م. درجه بندي.

تصویب(۱) [t(ə,a)swíb] نرم. منظور، توثیق.

تصویب(۲) [t(ə,a)swíb] نرم. پاس.

تضمین [t(ə,a)zmín] نرم.

ضمانت ، ذمه ، ګارنټي .

تطابق (tatābuq) ن.م. مطابق کول.

تطبيق (tatbiq) ن.م. طلاق. لاګو .

تطبيقول (tatbiqawə́l) مت. عملي کول .

تطبيقي (tatbiqí) صت. اطلاقي

تطبيقي علم : اطلاقي ساينس .

تطميع (tatmís) ن.ع.م.ج. ګرېټ ، بدعنوان کول .

تطميع کول (tatmiskawə́l) رشوت ورکول .

تطور (tatawúr) ن.م. تذبذب .

تعارف کول (tasārufkawə́l) مت. ست کول . پېش کول .

تعامل (tasāmúl) ن.م. رسم ، دود دستور ، رواج.

تعجيل (tasjíl) ن.م. تلوار ، بيړه .

تعديل (tasdíl) ن.م. ترميم .

تعرض (tasarúz) ن.م.

حمله ، برید ، یلغار . offensive .

تعرفه (tasrūfá) ن.ع.م. بل (bil) bill .

تعقيب (tasqíb) ن.م. څارنه ، تشرل ، پیروي .

تعقيبول (tasqibawə́l) مت. پیروي کول ، څارل .

تعويض (taswíz) ن.م. بدلول . عوض کول . replacement .

تغذيه کول (taġziyákawə́l) مت. غذا ورکول .

تغير ناپذيري (taġirnāpazír) ن.م.ج. غير تغير پذير .

تغير نه منونکی (taġirnamanún-k(ə,ə)y) ن.م.ص. غير تغير پذير .

تقاضا [t(ə,a)qāzā́] ن.ع.م. طلب ، مانګ .

تقاعد (taqāsúd) ن.م. پنشن :

متقاعد : پنشني ، متقاعد .

تقدير [t(ə,a)qdír] ن.م. قدرداني :

[ز. تقدیر : سرنوشت]

تقدیرنامه (taqdirnāmá) ښ.م. د قدر دانۍ سرتفکیت.

تقلب (taqalúb) ن.م. ملاوټ، جعل، جعلکاري.

تکامل (takāmúl) ن.م. وده، ترقي.

تکه [t(i,a)ká] ښ.م. (د ټوکر په معنی) کپړا.

تکیه خانه (takyáxāná) ښ.م. امام باړه.

تکیه گاه (takyágāh) ښ.م. سهارا، د تکیه ځای.

تګلاره (taglāra) ښ.م. پالیسي، لاین.

تلف (taláf) ن.م. زیان، تاوان؛ (ج. تلفات) : زیانونه، تاوانونه، د سرتاوانونه.

تلفون (tilfún) ن.م. رک. ټېلیفون.

تلون (talawún) ن.م. رنګارنګي، نیرنګي، ګوناګوني.

تلین (tlin) ن.م. "کلیزه، سالګره".

تماس [t(a,a)más] ن.م. رابطه، contact.

تمامیت (tamāmiyát) ن.م. سالمیت؛ ارضي تمامیت : علاقایي سالمیت.

تمایل (tamāyúl) ن.م. رجحان، میلان.

تمرکز (tamarkúz) ن.م. ارتکاز.

تمرین [t(a,a)mrín] ن.م. مشق.

تمویلول [tamwil(a)wúl] مص.مت. مالي امداد ورکول.

تنبار (؟) (tanbār) ن.م. انبار.

توانمندي (tawānmandí) ښ.م. توانایي، قوت، تکړه توب.

توپوګرافي (topogrāfí) ښ.م. ∞ توپوګرافي ∞ توپوګرافي.

توپیر (tawpír) ن.م.

ژرق ، تفریق .

(توده گوند) (todágund) نرم.

(د تودې گوند) توده پارټي .

توديع (tawdi'i) نځ.م.

الوداع . خدای پاماني .

توديعي (tawdi'i) ص.ب.

الوداعي :

توديعي ملاقات : الوداعي ملاقات.

توربانجان (torbānján) نرم.ج.

باتینګر . بهینګن (اردو) .

توربين (torbín) نرم.

Turbine تربائين

تورپوستکی [torpastāk(ay)]

نرم. سیاه فام .

تورم (tawarúm) نرم.

افراط زر .

توران (torán) نرم.

کپتان .

توران جنرال (toránjinrál)

نرم. لفټننټ جنرال .

توسعه طلبي (tawsasátalabí)

نځ.م. توسیع پسندي .

توصيه (tawsiyá) نځ.م.

نصيحت ، مشوره .

توضيح (tawzíh) نځ.م.

تشريح . وضاحت كول :

(ج. توضيحات) : وضاحتونه .

توطئه (tawtiáh) نځ.م.

سازش .

توطئه گر (tawtiahgár)

نرم.ج.ص. سازشي .

توظيفول (tawzifawúl) متعد.

مامورول ، وظيفه وركول .

توغندى (toğanday) نرم.

راکټ . میزائیل :

(ج. توغندي) : راکټونه .

توليد (tawlíd) نرم. پیداوار :

د تولید پانګواله شیوه : سرمایه دارانه طریقهٔ پیداوار .

توليدي (tawlidí) ص.ب.

پیدا واري :

د تولید شیوه : د پیداوار طریقه :

تولیدی شیوه : پیداواري طریقه ،

Mode of Prodaction

تولیدي وسایل : پیداواري ذرایع ،

Means of Production

تومت (tomát) نر.م.
تهمت.

تونـل (túnál) نر.م.
تنَل، سرنگ، tunnel.

تهـداب (tahdáb) نر.م.
بنیاد.

تهیه کول [tahiyák(ə,a)wúl] [اقعه]
معرّب: فراهم کول؛
[لر. تهیه: عزم، اراده]

تیارسئ! [təyárs(ə,á)y] امر
ستهند تو! stand-to؛
وتیاری او بیدارتوب امر.

تیپ (tip) نر.م. وگ. ټیپ. Type

تیت اوپرك والی [titawparák wál(a,ə)y]
نر.م. منتشر والی.

تیت وپرك (titúparák)
نر.م.ج.ص. منتشر.

تـیراږ (tiráž) نر.م
بـسـر کولیشن.

تـیز (tíz) نر.م.
وگ. تز

تیلفون (tilfún) نر.م.
وگ. ټیلیفون.

تیورتیك (tyoritík)
نر.م.ج.ص. نظـریاتي.

تیوري (tyorí) ښ.م.
نظریه، تهیوري.

تیوریسن (tyorisán) نر.م.
نظریه دان، تهیوریتیشن.

تیولوژي (tyoloží) ښ.م.
تهالوجي، الهیات، دینیات.

تاپو (tāpú) نر.م. جزیره.

تاپوګـزمه (tāpúwázma) ښ.م.
جزیره نما.

تاپويز (ṭāpūyíz) ن‌م.ج.ص.
جزيره اي.

ټاټوبی [ṭāṭób(a,a)y] ن‌م.
وطن، ملک، داوسېدو ځای.

ټاکلی [ṭākə́l(a,a)y] ن‌م.ص. معين

ټاکونکی [ṭākúnk(a,a)y] ن‌م.ص.
فيصله کن؛
ټاکونکی رول: تعين کوونکی کردار.

ټانک (ṭānk) ن‌م. ټېنک

ټراکټور (ṭrakṭór) ن‌م.
∞ تراکتور، ټيکټر ∞ ټريکټر.

ټرسټ (ṭrasṭ) ن‌م.
∞ تراست ∞ ټرسټ trust.

ټرايبالېزم (ṭraybālízəm) ن‌م.
ټرايبلېزم، قبايليت.

ټکټ پولي (ṭakiṭpūlí) ښ‌ج.
سود، interest.

ټکټيک [ṭ(a,a)kṭík] ن‌م.
وګ. ټاکټيک.

ټوک (ṭūk) ن‌م. جلد.

ټوکر (ṭūkár) ن‌م. (د بګه په معنی)
کپړه، ټکري ټوټه.

"ټولپوښتنه" (ṭolpuṣtə́na)
ښ‌م. ريفر ندم، استصواب رأی.

ټولنپېژندنه (ṭolanpeẓandə́na)
ښ‌م. / ټولنپوهنه / عمرانيات، سوسيالوجي.

ټولنه (ṭolə́na) ښ‌م.
سماج، معاشره، سوسايټي.

ټولنيز (ṭolaníz) ن‌م.ج.ص.
سماجي، معاشرتي؛
ټولنيز تأمينات: سماجي خدمات، سوشل سکيورټي
ټولنيز پرمختګ: سماجي ترقي؛
ټولنيز علوم: سماجي سائنس؛
ټولنيز درک: معاشرتي ادراک؛
ټولنيزه نياومني: سماجي انصاف.

ټولی (ṭoláy) ښ‌م.ه.
د سپاهيانو ګروپ.

ټوليمشر (ṭolə́ymāšar) ن‌م.
کپتان.

ټيپ (ṭip) ن‌م.
طرز، ډول، قسم، ټايپ
type.

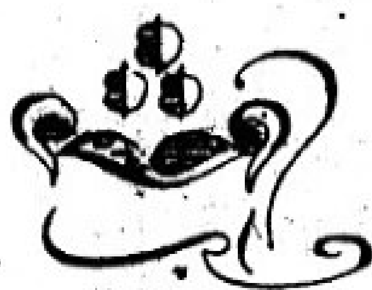
ټيپيک (ṭipík) ن‌م.ج.ص.
∞ ټپيک ∞ مثالي، نمونوي، ځانګړي.

تېليفون (tılifūn) نږم.
تيلفون .

تېليفوني (tılifūni) ص.ب.

تيلفوني :
تېليفوني شبکه : تيلفوني جال.

تېنګښت (tingáşt) نږم. قيام.

ثانيه (sāniyá) ښ.م.
ثـبکند .

ثبات [s(ū,a)bā́t] نږم.
استقرار .

ثروتمند (sarwatmánd) نږم.
مالدار .

ثقلت (siqlát) نږم.
درونډ والی .

ثقه [s(ū,i)qá] ص.ب.
ګره ، سوچه .

ثقيل (saqíl) نږم.ج.ص.
درونډ .

جاذبه (jāzibá) ښ.م.
کشش .

جاسوسي (jāsūsí) ص.ښ. مخبري؛

جاسوسي دستګاه : جاسوسي اداره،
انټلیجنس اداره .

جاغور (jāğúr) نږم.

چاجر. دتماچې چاجر.

جاناتاګوند (jānatāg'and) نرم.
جنتا پارټي.

جاه طلب (jāhtaláb) نرم.ج.ص.
هوسناک ۱، دشان او شوکت اوږدی.

جايزه (jāyizá) ښځ.م.
تحفه، انعام، اېوارډ؛
[لر. جايزه: کتنه، جاج، سرسري کتنه]

جبران [j(ə,ū)brā́n] نرم.
تلافي.

جبرانول [j(ə,ū)brānawā́l] مص.مت.
تلافي کول.

جبه خانه [j(ə,a)baxāná] ښځ.م.
دوسلو ګودام.

جبهه (jabhá) ښځ.م.
محاذ.

جبيره کول [jabirakawā́l]
مص.مت: تلافي کول.

جدول (jadwā́l) نرم.
ګوشواره.

جدي (jidí) ص.ب.
سخت، سنګين، سنجيده؛

... جدي خطر: سنجيده خطر.

جديت (jidiyát) نرم.
سنجيدګي.

جذاب [j(ə,a)zā́b] نرم.ج.ص.
زړه کش.

جريان [j(ə,a)r(i,a)yā́n]
نرم. دوران، عمل، ميلان، رجحان، بهير.

جريده [j(ə,a)ridá] ښځ.م.
رساله.

جزء (jūz) نرم.
جزو:
(ج. اجزا، جزئيات): جزونه، واړه شيان.

جزوتام (jūzūtā́m) نرم.
يونيټ.

جسمي (jismí) ص.ب.
جسماني.

جغندر [jūğandár] جن.
چقندر.

جګتوړن (jəgtorán) نرم.
کپتان، مشر کپتان.

جګړن (jagrán) نرم.
ميجر.

جلا [j(ə,a)lā́] ص.ب./ق.
جدا.

جلب (jalb) ز.م.
بهرتي.

جلبول (jalbəwā́l) ص.مت.
ملګری کول، راکښل، ځان تېره کول، بهرتي کول، ښمن باندې غوښتل، پروانه جاري کول.

جلبي (jalbí) ص.ب.
رنګروټ، رنګوټ.

جلو (jiláw) ز.م. جلب.
واګي، ستمېرنګ.

جلوګيري (jilawgirí) ښ.ا.م.
مخنیوی، جلب نیونه.

جمعیت (jamʻiyát) ز.م.
کمیونتي، سوسایټي.

جمهور رئیس (jəmhúrrais) ز.م.
صدر.

جمهوریت (jəmhūriyát) ز.م.
جمهوریه، ریپبلیک؛
[لر. جمهوریت : دیموکراسي]

جمهوري ریاست (jəmhūrí ri-yāsát] ز.م. صدارت، پرېزیډنسي.

جنایت (jināyát) ز.م. جرم؛
(ج. جنایات) : جرمونه

جنايي محکمه (jināyí mahkamá)
ښ.ا.م. فوجداري عدالت.

جنبش (júnbiš) ز.م.
تحریک؛
[لر. جنبش : خوځول]

جنسي-پولي مناسبات (jinsí-pūlí mūnāsəbā́t) ز.ج. داجناسو-پیسو تعلقات.

جواز [j(ə,a)wā́z] ز.م.
پرمټ، لائسنس.

جوازليک [j(ə,a)wāzlík] ز.م.
پرمټ، لائسنس.

جوازنامه [j(ə,a)wāznāmá]
ښ.ا.م. لائسنس.

جوال [j(ū)wā́l] ز.م.
لویه بوجۍ.

جوالدوز [j(ū)wāldóz]
ز.م. د غونډۍ ستن.

جوت (jawā́t) ز.م.ج.ص.

بنکاره ، څرګند .

جوتول (jawatawúl) مص.: ظاهرول

جوړښت (joṛə́st) ز.م. تشکیل ، فارمیشن .

جوړوونکی (joṛawúnkay) فا.ز.م. تعمیري ؛

جوړوونکي پیشنهادونه : تعمیري تجویزونه ؛

جوړوونکی دریځ : تعمیري موقف ؛

جوړوونکی ټوښت : تعمیري هلګاري .

جوس (jawás) ز.م. بارکی .

جهانبیني (jahānbiní) ښ.م. عالمي نقطه نظر .

جهان شمول (jahānšumúl ز.م.ج.ص. عالمګیر ، همه ګیر .

جهت (jahát) ز.م. سمت .

جهت یابي (jahātyābí) ښ.م. سمت ګیري .

جیحون (jayhūn) ز.م. آمو دریاب ، Oxus River

جیره (jirá) ښ.م. راشن .

جیره بندي (jirabandí) ښ.م. راشن بندي .

جیولوجي (jiyolají) ښ.م. ∞ جیالوجي ، ژیولوژي ، جیولوژي ∞ ارض

چابک (čābák) ز.م.ج.ص. تېز ، ګړندی ، چاغ ، چست ؛ [لر. چابک : شلاق]

چارشنبه (čāršanbá) ښ.م. د شورو ورځ .

چاودنه (čāwdə́na) ښ.م.

دھماکہ .

چپ (čap) زم.ج.ص.
گس. کین.

چپاو [č(ə,a)pāw] زم.
حملہ.

چپرکټ (čaparkáṭ) زم.
کټ ، چارپایي.

چپلاخه [č(ə,a)pəláxə] ښځم.
څپېړه.

چپه(۱) (čapá) ص.ب.
کین.

چپه(۲) (čapá) ص.ب.
اوربدلی. اوښتلی ؛
[لر. چپه : څپه]

چټک (čaṭák) زم.ج.ص.
گړندی ، تېز .

چټکتیا (čaṭaktyā́) ښځم.
گړندی توب .

چټیات [č(ə,a)ṭiyāt] ز.ج.
اوټې بوټې ، بکواس .

چکچکي [čakčák(i,e)] ښځ.ج.
لاس پړقول ، تالي وهل .

چکښ (čakū́ṣ) زم.
څټک .

چمتو [č(ə,a)mtū́] ص.ب.
تیار .

چمتووالی [č(ə,a)mtuwā́-l(ə,a)y] زم. تیاری .

چنجای (čanjā́y) زم.
ایفائینري .

چوپړ (čapár) زم. خدمت.

چوغکه (cūğ̌ákə) ښځم.
چرچینه . چنیچنه .

چوکۍ [čawkə́y] ښځم.ج. کرسی، سیټ
[لر. چوکي ، دپولیسوچوکي، یعني دپولیسو پوست]

چونۍ [č(aw,o)nə́y] ښځم.ج.
چھاونی ؛
چونۍ ایز دسپلین : چھاونۍ کښې سپاهیانو د...

چونۍ وزمه [č(aw,o)nə́y wáz-mə] ص.ب. چھاوني نا ، چھاوني.

ځاله (jāla) ښ.م. جاله.

ځان بسیاتوب (jānbsyātób) نرم. خودکفالتي.

ځان برېښوونه (jānbrīṣa_wána) ښ.م. تظاهر، ځان ښوونه.

ځان تأمينول (jān ta'minawál) مص: د ځان ضروريات پوره کول.

ځانګړتوب (jāngartób) نرم. خصوصيت.

ځانګړتيا (jāngartyā) ښ.م. خصوصيت؛
ج. ځانګړتياوې، ځانګړتياګانې: خصوصيات.

ځانګړی (jāngaṛay) نرم. ص. خاص، انفرادي؛
په ځانګړي ډول: په انفرادي طور؛
ځانګړې ملکيت: خصوصي ملکيت، نجي ملکيت.

ځانواله (jānwāla) ښ.م. ځان ځاني، رفاهيت پسندي.

ځپل (japál) مص. تکول.

ځلانده راتلونکې (jalāndarāt_lúnke) ښ.م. روښانه مستقبل.

ځمکوال (jmakwál) نرم.ج. زميندار.

ځناور وزمه (janāwár_wázma) ص. ښ. وحشيانه.

ځنډمن (janḍmán) نرم.ج.ص. لېټ، ناوخته.

ځنډن (janḍán) نرم.ج.ص. وراندنی، قديمي.

ځنډنه منونکی (janḍnə ma_nəńkay) نرم.ص. بلاتأخير.

ځواک (jwāk) نرم. قوت، طاقت؛
د نظم د تأمين ځواک: قانون نافذوونکې قوت.

ځواکمني (jwākmanī́) ښ.م. قوت منږي.

ځیرتوب (jirtób) ن.م. دقیق والی.

ځیره (jirá) ښ.م. راشن ؛ [لر. ځیره : د کتهوی مساله کښي شامل یو عنصر]

څا (ca) ن.م. کوهی ؛ (ج. څاهان. څاګاني) : کوهیان.

څار (cār) ن.م. نګراني.

څارل (cārә́l) مصدر. متعدي. نګراني کول.

څارنه (cārә́na) ښ.م. نګراني.

څارنیز (cārә́níz) ن.م.ج.ص. د سوپر وایزري.

څپڅپاند (capcapānd) ن.م.ج.ص. د علل یقیني . خوځید ونکی .

څپڅپاندښت (capcapāndә́st)

ن.م. تغییراوتبدیل. vacillation.

څخه [c(ә)xa] ربط نه — له اتڼک نه مي کتاب راوړ.

څرک (crak) ن.م. مخبر، نښان ، څرګندیږ ، ختیږ.

څرګندوی [c(ә,a)rgandóy] ن.م.ص. مظهر.

څرځای [c(ә,a)rjā́y] ن.م. چراګاه ، د څرولو ځای.

څره (cará) ن.م.ص.

چړه ، پوازې .

ښتن [c(a,a)ṣtan] ن م.

خاوند .

خنګ (cang) ن م.

زړه ، خنګ :

په خنګ تېرېدنه : خنګزن تېرېدل ،

عبور ، زړه .

څوکۍ (cawkáy) ښ م. ج.

کرسي ، سیټ ؛

[لر. څوکۍ : پوسته ، د پولیسو څوکۍ]

څوملیتیز (comiliyatíz)

ن م. ج. ص. کثیرالقوامي .

څېر [c(e,i)r] ا. شان، غوندې

څېرل (ceṛál) مص. مت.

تحقیق کول، ریسرچ کول .

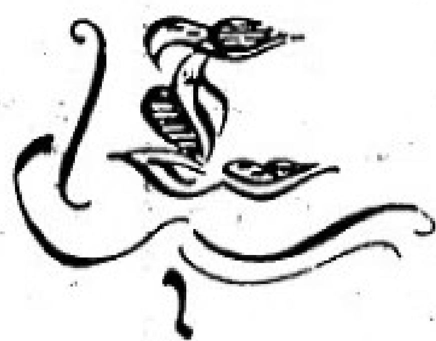
څېړنه (ceṛána) ښ م.

تحقیق ، ریسرچ .

څېړنیز (ceṛaníz) ن م. ج. ص. تحقیقي .

څېړونکی [ceṛúnk(a,ə)y] ن م.

محقق ، تحقیق کوونکی .

حاد (hād) ن م. ج. ص.

تېز ، تند ، شدید .

حادثه (hādisá) ښ م.

واقعه ، event ؛

[لر. حادثه : تکر ، بده پېښه ، ایکسیډنټ]

حاضرباش (hāzirbā́š) ن م.

نوکر ، خدمتګار ، باډي ګارډ .

حاکمیت (hākimiyát) ن م.

اقتدار اعلی .

حتمي (hatmí) ص. ن.

لازمي . هرومرد .

حتمي توب (hatmitáb) ن.م: هرومرتوب .

حدس (hads) ن.م: تیاس ؛

حدس وهل : تیاس کول .

حربه (harbá) ښ.م. وسله ؛

[لر. حربه : چال]

حرفوي (hirfawí) ص.ب. پیشه ورانه ، پروفیشنل .

حریق (haríq) ن.م. اور .

حزب [h(i,i)zb] ن.م. پارټي، جماعت .

حسابي (hisābí) ص.ب. روغ ، منطقي .

حق الامتیاز (haqūlimtiyáz) ن.م. رائلټي ، ایډیټرشپ ، دایرکټرشپ.

حق الزحمه (haqūzahmá) ښ.م: معاوضه ، د کار په بدل کښې معاوضه.

حق العبور (haqūlsūbūr) ن.م. ترانزټ ډیوټي ، محصول .

حق العضویت (haqūlsūzwiyát) ن.م. ممبرشپ فیس .

حق الورود (haqūlwurūd) ن.م. د داخلېدو فیس .

حقوق (hūqúq) ن.ج. قانون.

حقوق پوه (hūqūqpóh) ن.م: قانون دان ؛

(ج. حقوق پوهان) : قانون دانان.

حقوق پوهنه (hūqūqpohána) ښ.م. قانون داني .

حقوقي (hūqūqí) ص.ب. قانوني .

حکاکي (hakākí) ښ.م. په ډبره کې نقش یا څېرو ... جوړول .

حَکَم (hakám) ن.م. ثالث ، ریفري .

حکمیت (hakamiyát) ن.م. ثالثي ، ریفري توب .

حماسه (hamāsá) ښ.م. رزمیه .

حماسي (hamāsí) ص.ب. رزمي .

حمل ونقل (hamlūnáqal) ن.م. باربرداري .

خاپوړي [xāpór(i,e)] ځ.ج.
خرپړتي .

خارجي (xārijí) ن.م.ج.س.
بيروني ؛

خارجي اسعار : بيروني سکه.

خارق العاده (xāriqūlsādá)
ص.ب. غيرمعمولي .

خاطره (xātirá) ځ.م. ياد.

خاکستر داني (xākistardānáy)
ځ.م.ج. ايش ټري ashtray

خامك (xāmák) ن.م. ګلکاري.

خاين (xāyán) ن.م.ج.س. غدار.

خبرتيا (xabartyā́) ځ.م. ابلاغ ؛

دخبرتيا دلېږلو وسيلې : دابلاغ عامه ذرايع.

خپرېدل (xparedə́l) مص.ل.
شايع کېدل ، نشرېدل ؛

خپرېږي : خوريږي .

خپرېدنه (xparedə́na) ځ.م.
خورېدنه ، نشرېدل.

خپلسري (xpalsarí) ځ.م.
خودسري .

خپلواك (xpalwā́k) ن.م.ج.ص.
خودمختار ؛

خپلواك دولت : خودمختارملک ، آزادملک.

خپلواك هنر : خودمختاره فن.

ختګر [x(a,ə)tgár] ن.م. معمار masan چې ختې کوي او دېوالونه جوړوي.

ختګري [x(a,ə)tgarí] ځ.م.
معماري ، دديوال ګنډي کار ، دختو نه ځايونه جوړول

خرافات (xūrāfā́t) ځ.ج.
توهمات .

خرده بورژوازي (xūrdábarž_

wāzí (í) ن.خ.م. پښتي بورژوازي.

خرده بورژوالي (xūrdá borž-wāyí) ص.ب. پښتي بورژوازي.

خرڅلاو (xarcláw) ن.م. غرڅول.

خرڅي (xaráy) ن.م. ۱) ښس، گېډه ؛ ۲) غول.

(خصائص) (xasāís) ن.ج. = خصایص = خصوصیات.

خصوصي (xūsūsí) ص.ب. خاص، ځانګړی ؛ په خصوصي توګه : خاص طور.

خطاط (xatát) ن.م. کاتب.

خطاطي (xatātí) ن.خ.م. کتابت.

خط مشي (xatimášī) ن.خ.م. سیاسي لاین.

خلاق (xaláq) ن.م.ج.ص. تخلیقي.

خلاقانه (xalāqāná) ص.ب. تخلیقي.

خلاقه (xalāqá) ن.خ.ج.ص. تخلیقي.

خلع [xáls(ə)] ص.ب. د څای یا کار نه لیرې شوی.

خلع سلاح (xálsisaláh) ن.خ.م. بې وسلې کول، ترک اسلحه، غیر مسلح کول.

خُلق (xulq) ن.م. طبیعت.

خلقي (xalqí) ن.م.ج.ص. = خلقي = عوامي ؛ خلقي دموکراسي : عوامي جمهوریت.

خلک (xalk) ن.ج. = خَلَک = عوام ؛ خلکي انقلابي لار ښود : عوامي انقلابي رهنما.

خلیفه (xəlifá) ن.م. (د عوامو په اصطلاح) : استاذ، د یو کسب استاذ.

خمسورتیا (xamsortyá) ن.خ.م. پرغنډه، لو څای کیدنه.

خنثی (xūnsá) ص.ب. شنډ.

خواشیني (xwāšiní) ن.خ.م. خفګان.

خوځنده (xʷə́jandə) ص.ب. متحرک.

خودبخودي (xudbəxūdí) ص.ب. خودرو ؛
خودبخودي جنبش : خودرو تحریک.

خودکار (xudkā́r) ز.م. بال پن.

خودکفایي (xudkifāyí) ښ.م. خودکفالت.

خوړا (xʷarā́) مبالغوي صفت بلا ؛
خوړا زیات : بلا ډېر.

خورد ضابط (xurdzābít) ز.م. سرجنت.

خوسا (xosā́) ص.ب. سخا.

خوش بین (xūšbín) ز.م.ص. رجايي.

خوش بیني (xūšbiní) ښ.م. رجائیت.

خوش خُلقه (xušxúlqa) ص.ب. خوش طبعه.

خونتا (xūntā́) ښ.م.جمع. تولد.

خیاط (xayā́t) ز.م. درزي.

خیانت (xiyānát) ز.م. غداري.

خیلخانه (xelxāná) ښ.م. خاندان.

دارالانشاء (dārūlinšā́) ښ.م. سکرتریت.

دارالحکومت (dārūlhukūmát) ز.م. پایتخت ، دارالخلافه.

دارالخلافه (dārūlxilāfá) ښ.م. پایتخت.

دارالمجانین (dārūlmajānín) ز.م. پاګل خانه.

دارالوکاله (dārūlwakālá)
ښ.م. د وکالت ځای.

دارائي (dārāyí) ښ.م.
جایداد.

داره ماري (dāramārí) ښ.م.
لوټ مار.

د استفادې ارزښت ن.م. وګ. ارزښت

داغ (dāǧ) ن.م. ګرم.

داوطلب (dāwtaláb) ن.م.
امید وار، رضا کار.

داوطلبانه (dāwtalabāná)
ص.ن.ق. رضا کارانه.

داوطلبي (dāwtalabí) ښ.م.
بولي bidding

دائرة المعارف (dāiratul-masārif) ن.م. ∞ دایرة المعارف ∞ انسائیکلوپیدیا.

دایمي (dāyimí) ص.ن.
مستقل.

دئیزم (dīízam) ن.م.
وحدانیت پرستي. deism

دپرځنګ پانګواله لار ښ.م.
وګ. پرځنګ؛

دتأدیاتو میزان ن.م. وګ. تأدیات.

دخیل [d(a,a)xíl] ن.م.ج.ص.
شامل، ننوتی، مداخله ګر.

دراماتیک (drāmātík) ن.م.ج.ص.
دراماتي.

درک (dárk) ن.م. ادراک.

درویزګر (darwezgár) ن.م.
ګدای، خیرات غوښتونکی.

درویزه (darwezá) ښ.م.
ګدا، خیرات ټولونه.

دریافت (daryáft) ن.م.
وصول؛
[اړ. دریافت: کشف، exploration]

درېځ توکیز [dr(e,ay)tūkíz]
ن.م.ج.ص. درې جلده لرونکی.

دریځ [d(a,a)ríj] ن.م. موقف.

دریڅه (daricá) ښ.م. دریڅه.

دستګاه (dastgāh) ښ.م.
کدی، کارخانه، مشین، پلانټ، مشینري.

دستور [d(a,a)stūr] ن.م.
حکم، وینا، هدایت؛

دستور ورکوونکی : هدایت ورکوونکی ؛
[ل. دستور ، آئین ، اساسي قانون]

دسمال[1] [d(ū,a)smā́l] ن.م.
رومال ، روئیمال .

دسمال[2] [d(ū,a)smā́l] ن.م.
خولخوږ دل .

دسیسه [d(ə,a)sisá] ښ.م.
سازش .

دښمن (dūṣmə́n) ن.م.
دشمن .

(دښنه) (daṣnə́) ن.ج.
(د دښمن جمع) دشمنان .

دق (diq) ن.م. ج. ص. پوره تنګ ؛

دقیقه (daqiqá) ښ.م. منټ .

دکار مولدیت ن.م. وګ. کار.

دکترین (dukturín) ن.م.ج. وګ. دکتورین .

دکتور [dukt(ū,ó)r] ن.م.
داکتر .

دکته (dikté) ښ.م.
حکم ورکول ، دیکټیټ dictate

دګماتیزم (dugmātízam) ن.م.
عقیده پرستي .

دګماتیستي (dugmātistí)
ص. ب. عقیده پرستانه .

دموکرات (dımūkrā́t)
ن.م./ص. ډیموکرېټ . جمهوریت پسند .

دموکراتیزم (dımūkrātízam)
ن.م. جمهوریت پسندي .

دموکراتیزه کول (dımūkrā-tizé kawə́l) مت: دموکراسي ،
جمهوري کول . democratize

دموکراتیک (dımūkrātík)
ن.م.ج./ص. جمهوري .

دموکراتیک سنترالیزم (dımūk-rātiksıntrālízam) ن.م. جمهوري مرکزیت .

دموکراسي (dımukrāsí)
ښ.م. جمهوریت .

دنده (dəndá) ښ.م.
فرض ، کار ، (دهندا) .

دوام دار (dawāmdā́r) ن.م.ج.ص.
باقاعده .

دوام ورکوونکی [d(ə,a)wā́m wərkawū́kay] ف. ن.م. جاوېد ساتونکی .

دوبۍ [dób(a,ə)y] ز.م. اوبری.

دود (dūd) ز.م. لوګی.

دوران (dawrā́n) ز.م. دور.

دوسیه (dosiyá) ښ.م. فایل.

دوشنبه (dūšanbá) ښ.م. (د) پیر (ورځ)، (د) ګل (ورځ).

دوکترین (duktūrín) ز.م. ج. وګ. دکتورین.

دوکتورین (duktūrín) ز.م. ج. وګ. دکتورین.

دوګم (dūgam) ز.م. عقیده، dogma

دولت [d(ə,a)wlát] ز.م. ریاست. state ؛
[لر. دولت : شتمني]

دولتي [d(ə,a)wlatí] ص.ب. ریاستي. د دولت، سرکاري ؛
دولتي اپرات : سرکاري مشینري ؛
دولتي دستګاه : ریاستي مشینري ؛
دولتي سکتور : ریاستي سکتور، ریاستي شعبه ؛
دولتي مامورین : سرکاري افسران.

دوه اړخیز (dwa aṛxíz) ز.م. ج. ص. باهمي ؛
دوه اړخیزې تړېدنې : باهمي حوصلې ؛
دوه رقمي عددونه : دوه صنده والا عدد

دیالکتیک (diyālıktík) ز.م. وګ. دیالکتیک.

دیالکتیکي (diyālıktikí) ص.ب. وګ. دیالکتیکي.

دیالوګ (diyalóg) ز.م. ګفتګو.

دیپارتمنت (dipārtmínt) ز.م. وګ. دیپارتمنت.

دیپلوم (diplóm) ز.م. دګري.

دیپلومات (diplomā́t) ز.م. سفارت کار.

دیپلوماتیک (diplomātík) ز.م. ج. ص. سفارتي.

دیپلوماسي (diplomāsí) ښ.م. سفارت کاري.

دیکتاتوري (diktātorí) ښ.م. آمریت، دکتیټرشپ.

دینامیک (dināmík) ز.م. ج. ص.

وګ. ډيناميك.

ډيناميكس (dināmiks) نر. ج.
وګ. ډيناميكس.

ديو وزمه (diw wázma)
ص. ف. ديو پيكر.

ډبره (dabára) ښ. م. ګټه.

(د) **ډبري سكاره** da dabári skārə ج. ن. كوئله.

ډبرين (dabarín) نر. ج. ص.
د ګټي جوړ.

ډرام (drām) نر. م. درامه.

ډراماتيك (drāmāṭik) نر. ج. ص.
دراماي.

ډكترين (dukṭurín) نر. ج.
وګ. ډكتورين.

ډګر [d(a,a)g(ə,á)r] نر.
ميدان.

ډګرجنرال [dəgárjinrál, dagár-janrál] نر. بريګيډير جنرال.

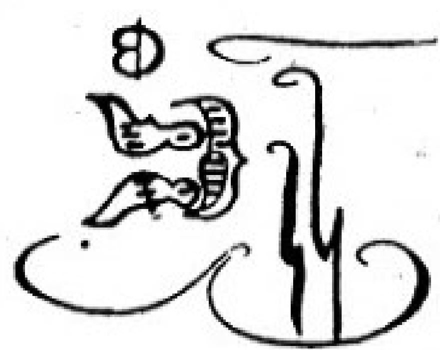
ډګرمن [dəgarmán, dagar-mán] نر. لفټننټ كرنل.

ډګروال [d(a,a)g(a,a)r-wá́l] نر. كرنل.

ډله ايز (dála iz)
نر. ج. ص. وګ. ډله ييز.

ډله ييز (dalagíz) نر. ج. ص.
اجتماعي ، تبول civil ؛
ډله ييزه بيكاري : اجتماعي بې روزګاري
په ډله ييزه توګه : اجتماعي طور
دخبرتيا ډله ييزي وسيلې : ابلاغ عامه ذرايع
د ډله ييزي خبرتيا وسيلي : دابلاغ عامه وسايل

د لدېینه سرغړونه : رسول نافرماني .
ډمپینګ (damping) ن.م. سته بازي .
ډیالکتیک (dyāliktik) ن.م.ج. dialectics . جدلیات .
ډیالکتیکي (dyāliktiki) ص.ب. جدلیاتي .
دیپارتمنت (dipārtmint) ن.م. محکمه ، شعبه .
ډېرښت (derāst) ن.م. ډېروالی
دینامیک (dinamik) ن.م.ج. داینامیک ، حرکیاتي . تحرک
دینامیکس (dinamiks) ن.م. حرکیات .
(دینامیکه) dinamika ښ.م.ص. وګ . دینامیک .

ذات البیني (zātulbayni) ص.ب. باهمي ، ذاتي .
ذروي (zarawi) ص.ب. جوهري ، اټمي ، نیوکلیاتي .
ذره بین (zarabin) ن.م. خورد بین ، مایکروسکوپ .
ذکاوت (zakāwat) ن.م. هوښیارتیا .
(ذکور) (zukur) ن.ز. (د ذکر جمع) نارینه .
ذکي (zaki) ص.ب. هوښیا
ذهني (zihni) ص.ب. موضوعي ، داخلي ؛ ذهني شرایط : موضوعي حالات

راپور (rāpór) نرم. رپوټ.

راپورتاژ (rāporlāž) نرم. رپورټيج. تصويري خبرنامه.

راپورتر (rāporlār) نرم. رپورټر.

راتلونکي (rātlúnke) ښځ.م.ص. آينده، راتلونکي اخلاف: آينده نسلونه.

راديکال (rādikāl) نرم.ج.ص. ريډيکل.

راکښون (rākṣún) نرم. کشش.

رايه (rāyə) ښځ.م. ه رای ده ووټ.

رئيس (rəís) نرم. مشر، چيف، پريزيډنټ.

رئيسه هيئت (rəisá hay'át) نرم. پريزيډيم.

رت (rət) ق. مطلق.

رجال (rijāl) نر.ج. ليډران.

رجحان (rujhān) نرم. ترجيح، [لر. رجحان: تمايل.]

ردوبدل کيدل (radūbadal kedə́l) مصدر. تبادله کيدل.

رژيم (ražím) نرم. نظام.

رسالت (risālát) نرم. رشن.

رسالتمند (risālatmánd) نرم. مشنري، رشن والا.

رساله (risālá) ښځ.م. پمفلټ، کتابګى.

رسام (rasā́m) نرم. مصور.

رسامي (rasāmi) ښ.م.
مصوري.

رستاخېز [r(a,u)slāxéz] ن.م.
۱) احياء پسندي ؛ ۲) قيامت.

رسم [r(á,ə)s(a,ə)m] ن.م.
مصوري، تصوير کشي.

رسمي [r(ə,a)smí] ص.ب.
سرکاري ؛
رسمي مقصونه : سرکاري امداد و شمار.

رشد (rúšd) ن.م.
نمو، وده.

رښتيا وېني (rıṣtyawíni) ښ.م.
حقيقت پسندي.

رضائيت (rizāiyát) ن.م.
رضا مندي.

رعيت [raʕ(i)yát] ن.م./ج.
رعايا.

رغنده (ráganda) ص.ب.
تعميري.

رفاهيت (rafāhiyát) ن.م.
خوشحالي، بهبودي.

رفورم (rıfóram) ن.م.
وګ. ريفورم.

رکود (rūkūd) ن.م.
کساد بازاري.

رمباره [r(a,a)mbāra] ښ.م.
چيغه، سوره.

رمه (ramá) ښ.م.
کندک، دګدوګله يا ريوړ.

رنځه (ránja) ښ.م.
چيره.

رنسانس (rūnsáns) ن.م.
ه رينسانس ه نشأة ثانيه.
renaissance، نشئة ثانيه.

روبنا (robiná) ښ.م.
برني دجانچه يا ادانه.

روبوت (rubót) ن.م.
روبوټ، آريه بڅت.

روجايي (rojāyí) ښ.م.
دکټ ځادر.

روحي [r(ū,o)hí] ص.ب.
نفساتي ؛
روحي جګړه ؛ نفساتي جګړه.

روحيات (rohiyát) ج..

نفسیات.

روحیه (rohiyá) ښ.م.
روح، مورال، نفساني کیفیت.

روزنه (rozána) ښ.م.
تربیت.

روزنیز (rozaníz) نر.ښ.ص.
تربیتي؛
روزنیز ارزښت: تربیتي قدر؛
روزنیز چلند: تربیتي سلوک.

روندی (rúnday) نر.ص.
عادي.

"روستاري" (rustári) نر.ج.
"نتایج، عواقب".

روسیه (rosiyá) ښ.م.
روس.

روښانفکر (rošanfíkar) نر.م.
= روشنفکر = دانشور؛
(ج. روشنفکران)؛ دانشوران.

روغتون (rogtún) نر.م.
هسپتال.

روغتیاساتنه (rogtyá satána) ښ.م. حفظان صحت.

روماتیزم (romātizám) نر.م.
روماتیزم (هغه ناروغي چې په کې د بدن
جوړښتونه خوږیږي).

رومي بانجان (rumi bānján) نر.م.ج. ټماټر.

ریالیزم (riyālizam) نر.م.
= ریالیسم، رآلیسم، رئالیزم =
حقیقت پسندي.

ریالیستي (riyālistí) ص.ب.
حقیقي.

ریالیستیک (riyālistík) نر.ج.ص. حقیقت پسندانه.

ریزرف (rizárf) نر.ج.
محفوظ، اندوخته، ریزرو.

رژیسور (režisór) نر.م.
دائرکټر (د فلم).

ریفراندم (rifrāndám) نر.م. استصواب، ریفرندم.

ریفورم (rifóram) نر.م.
= رفورم = اصلاح، اصلاحات؛
سیاسي ټولنیز مترقي ریفورمونه: سیاسي-ساجي ترقي پسند اصلاحات.

ریفورمیست (riformíst) نر.م.
= رفورمیست = اصلاح.

پسند ، اصلاح پرست .
ريفورميستي (rifarmisti)
م.ب. ٥٥ رفورمستي ٥٥ اصلاح-
پسندانه ، اصلاح پسنده .
ريكلام (riklām) نرم.
پلستي .
رينسانس (rinasāns) نرم.
وگ . رنسانس :
ريويزيونيزم (riwizyūnizam)
نرم. ٥٥ رويزيونيزم ٥٥ ترميم پسندي
ريويزيونيست (riwizyūnist)
نرم. ٥٥ رويزيونست ٥٥ ترميم پسند
ريويزيونيستي (riwizyūnisti)
م.ب. رويزيونستي ٥٥ ترميم پسنده

زبيښاك (zbeṣāk) نرم.
٥٥ ځبيښاك ٥٥ استحصال .
زبيښاكگر (zbeṣākgar) نرم.ج.
استحصالي ، استحصال كوونكى .
زحمت (zahmat) نرم.
خواري .
زحمتكښ (zahmatkaṣ) نرم.ج.ص.
خواري كښ .
زردالو [z(aa)rdālū] نرم.ج.
اشاري .
زرغون [z(aa)rğūn] نرم.ص.
شين ؛
زرغون رنګ : شين رنګ .
زره ييز (zarayīz) نرم.ج.ص.
جوهري ، نيوكليايي .
زري (zaray) نيوكليس ، جوه

زښت (zaşt) بالغوي صفت
ډېر ، بلا ؛
زښت زیات ؛ بلا زیات ، ډېر زیات .

زغرد (zgárd) نر.ص.
ډاګه ، بربنډ ، واضح ؛
په زغرده ؛ په ډاګه ؛

زغره وال [zğ(ə,a)r(ə,a)wāl] نر.ج.ص. آمرد ، بکتربند ؛
زغره وال جزوتام ؛ آمرد یونټ .

زلزله پوهنه (zalzalápohána) ښ.م. زلزلیات ، علم زلزله ، seis-mology

زنډۍ (zindáy) ښ.م. مری خپه کول .

زنګ (zang) نر.م. تلی

زوکړه (zókṛa) ښ.م. پیدایښت .

زوکیدل (zokedál) مص.ل. پیداکیدل .

زوول (zowál) مص.مت. پیداکول ، جنم ورکول .

زیاتګي (zyātagí) ص.ب.! ضمایي

زیار (zyār) نر.م. محنت ، خواري ؛
زیار ایستونکی ؛ محنت کش .

زیارکښ (zyārkáş) نر.ج.ص. محنت کش .

زیربنا (zerbinā) ښ.م. بنیاد ، basis

زیرخانه (zerxāná) ښ.م. تهه خانه .

زیرمه (zérma) ښ.م. ذخیره .

زیرمه تون (zermatún) نر.م. ذخیره ، ګودام .

زیرمه کول (zermakawál) مص.مت. ذخیره کول ، ګودام کول .

زیږنتون (zeẓantún) نر.م. زچه ، هسپتال .

زیږیدل (zeẓedál) مص.ل. پیداکیدل .

زیږیدنه (zeẓedána) ښ.م. پیدایښت .

ژاوله (žáwla) ښ.م.
چیونګ ګم chewing gum

ژباړن (žbāṛán) نر.م. مترجم.

ژباړونکی [žbāṛúnk(a,ə)y] نر.م. مترجم.

ژباړه [žbā́ṛ(ə,a)] ښ.م. ترجمه.

ژبپوه (žabpóh) نر.م. (ژبپوهاند)
linguist. زباندان، ماهر لسانيات.

ژبپوهنه (žabpohána) ښ.م. زبانشناسي،
linguistics, philology زبانداني، لسانيات

ژغورنده (žğóranda) ص.ب.
نجات درکوونکی.

ژغورنه (žğorána) ښ.م.
نجات، تحفظ، بچ کول.

ژمنه (žmána) ښ.م.
وعده، قول.

ژمنه کول (žmánakawə́l) مص.ت. ژ.ب.کول، وعده درکول.

ژنیو (žiníw) نر.م. جنیوا.

ژوبڼ (žobā́n) نر.م. چړیاګهر، zoo

ژوپوهنه (žopohána) ښ.م.
حیاتیات، بیالوجي.

ژورنالیزم (žornālízam) نر.م.
جرنلزم، صحافت.

ژورنالیست (žornālíst) نر.م.
جرنلسټ، صحافي.

ژوره (žawə́ra) ښ.م. کنده

ژوندلیک (žwandlík) نر.م.
سوانح عمري.

ژی (žay) ښ.م. ستاړ

ژیړ (žer) ز.م.ج.ص. زیړ

ږمونځ zmunj ښ.م. منګځ Comb.

سابه [sāh(á,ə́)] ز.ج.
ساګ.

ساتندوی [sātand(ú,ó)y] فا.ز.م.
ساتونکی.

ساتېری (sāterə́y) ز.م.
۵۰ ساعت تېرې ده تفريح، وخت پاس کول.

ساحه (sāhá) ن.ع.م.
ميدان.

ساختګي (sāxtəgí) ص.ب.
جعلي. مصنوعي.

ساختمان (sāxtumā́n) ز.م.
تعمير، ودانۍ.

ساخته کار (sāxtakā́r)
ز.م. جعل ساز.

ساخته کاري (sāxtakārí)
ن.ع.م. جعل کاري. جعل سازي.

ساري (sārí) ص.ب.
متعدي؛
ساري مرض : متعدي بيماري؛
ساري ناروغي : متعدي مرض.

سازش (sāzíš) ز.م.
مصالحت. کمپرومايز؛
[ر. سازش : دسيسه]

سازمان (sāzmā́n) ز.م.
تنظيم؛
(ج. سازمانونه) : تنظيمونه؛
د ملګرو ملتو سازمان : اقوام متحده تنظيم؛
سازمان شوی : منظم؛
سازمان ورکول : منظم کول؛
سازمان يافته : منظم.

سازماني [sāz(u)mānī́] ص.ب.
تنظيمي.

سالم (sālím) ز.م.ج.ص.
صحتمند.

سامان آلات (sāmānālát)
ج. سازوسامان.

سانسور (sānsór) ز.م.
سنسرشپ.

ساه پوهنه (sāhpohánə)
ښ.م. / سايکالوجي/ نفسيات.

ساينس پوه (sāynspóh)
ز.م. ساينسدان؛
(ج. ساينس پوهان): ساينسدانان

سبات (sabát) ز.م.
برنده.

سبجکتيويزم (sabjiktiwi-zam) ز.م. ∞ سوبژکتيويسم∞
داخليت پسندي، ذهنيت پرستي، موضوعيت پسندي.

سبسايدي (sabsāydí) ښ.م.
subsidy

سبک (sabk) ز.م.
اسلوب.

سپارښت (spāráşt)
ز.م. تجويز، سفارش.

سپکولاسيون (spikulasyún) ز.م.
سټه بازي، سپيکيليشن speculation

سپما (spamá) ښ.م.
بچت، کفايت شعاري.

سپېڅلتوب (speʦaltób)
ز.م. سوچه توب، پاک والی، صفايي،
ايمانداري.

سپېڅلی [speʦál(a,ə)y] ز.م.ص.
سوچه، پاک، مقدس، ايماندار، صفا.

سپېده داغ (spedadāğ)
ز.م. شفق.

سپين پوستکی [spinpos-tək(a,ə)y]
ز.م. سفيدفام.

ستاژ (stāž) ز.م.
مشق، عملي کار، هاوس جاب.

ستاژر (stāžár) ز.م.
هاوس جاب والا.

ستراتيژي (strātiží)
ښ.م. حکمت عملي.

سترقدرت (stárqudrát)
ز.م. / ابرقدرت. برخواک/ عظيم طاقت

سترکوتک (stárkoták) ز.م.

big stick

ستمکش (sitámkáš) نوم.
مظلوم . ستم گالونکی .

ستمګر (sitámgár) نوم.
ستم کوونکی . ظالم .

ستور(ای)پیژندنه [stór_ (ay,əy) pežandə́n(a,ə)] ښځ.نوم.
علم نجوم .

ستون (sutún) نوم.
کالم .

ستونزه (stúnzə) ښځ.نوم.
« ستونځه » شکل .

ستونی [stún(a,ə)y] نوم.
مری .

ستینډرډ (stendárd) نوم.
« سټانډرډ » معیاري .

سجل (sijíl) نوم.
سروښتی ریکارډ . دملازمت ریکارډ .

سربېره (sarbéra) ق.
علاوه ، پرته ؛
سربېره پر دې : ددې نه علاوه .

سرتېری [sartér(a,ə)y] نوم.
سپاهي .

سرتمبه (sartambá) ...
« سرتمبه » ضدي .

سرتمبګي (sartambagí)
ښځ.نوم. ضدي توب .

سرشمېرنه (saršmeréna)
ښځ.نوم. اعداد وشمار ، مردم شماري .

سرښندونکی [sarṣən_ dúnk(a,ə)y]
فا.نوم. سرزوئتی

سرعت [sur(ə)ʕát] نوم.
رفتار ، تېزوالی .

سرغړونه (sarğurawúna)
ښځ.نوم. خلاف ورزي .

سرغندوی (sarğanday)
نوم. هراول

سرکرده (sarkardá)
نوم. سترغنه .

سرکښ (sarkáṣ) نوم.
وتلی ، هراول .

سرګرم (sargárm) نوم.ښځ.
« سرګرمه » فعال .

سرګرمي (sargarmí)

نځ.م. مشغولتیا . شغل ؛
[الر. سرګرمي : فعالیت]
سرمامور (sarmāmūr) نرم. دپولیس تانې مشر S.H.O.
سرماموریت (sarmāmūriyát) نرم تانه ، څوکی .
سرمایه ګذاري (sarmāyagúzārí) نځ.م. سرمایه کاري .
سرمشق (sarmašq) نرم. نمونه ، مثال .
سرمقاله (sarmaqālá) نځ.م. اداریه ، ایدیتوریل .
سرمنشي (sarmunšī) نرم. سکتر جنرال .
سرنګ (surang) نرم. د بارودو ماین ، mine
سرنوشت (sarnawišt) نرم مقدر ، تقدیر ؛
د خپل سرنوشت د ټاکلو دپاره د ملتونو حق : د قومونو حق خود ارادیت .
سرواښ (sarwāž) نرم. غلام کسان ؛

سرواښتوب (sarwāžtób) نرم. غلام مالکي تهذیب .
سرود (sarúd) نرم. ترانه ؛
ملي سرود : قومي ترانه .
سري سر (sarisár) نرم.ج.ص. فی کس ؛
سري سر منځني عایدات : فی کس اوسط آمدني .
سفرخرڅ (safarxárc) نرم. تي اې travelling allowance
سقاو [s(a,a)qāw] نرم. مشکی .
سکتاریزم (siktārízam) نرم. ۵ سکتاریسم ۵ فرقه پرستي .
سکتور (siktór) نرم. سکتر ، شعبه ؛
خصوصي سکتور : نجي شعبه .
سکیپتیسیزم (skiptisízam) نرم. تشکیت scepticism .
سلب (salb) نرم. ضبط .
سلطنت (saltanát) نرم.

باچاهي ؛

[لر . سلطنت : امپراطوري، امپایر]

سلطه (saltá) ښ.م.

تسلط، حکمروایي.

سلف (saláf) ن.م.

مخکيني، تېرشوي.

سلول (sulū́l) ن.م

cell سېل

سمبال (sambā́l) ن.م.

لېس ؛

په نظریه سمبال : په نظریه لېس.

سمبوسه (sambosá) ښ.م

سموسه .

سمبول (simból) ن.م.

symbol ؛ علامه ؛

(ج. سمبولونه) : علامې .

سمت پالنه (samtpālána)

ښ.م. علاقه پرستي.

سن (sin) ن.م.

عمر.

سنا (sanā́) ښ.م.

سېنټ .

سناتور (sanātór) ن.م.

سېنېټر .

سناتوریم (sanātoriyám)

ن.م. ∞ سناتوربیم ∞ سېنيټوریم.

سناریو (sanāriyó) ښ.م.

scenario ، منظرنامه .

سنت (sunát) ن.م

روایت ؛

[لر . سنت : ختنه کول]

سنتر (santár) ن.م

وګ . سنټر .

سنتر (sintár) ن.م. سنټر.

سند (sanád) ن.م.

دستاوېز ، ډاکومنټ ؛

(ج. اسناد) : دستاوېزات ؛

[لر . سند : شهادتنامه .]

سنديکا (sandikā́)

ښ.م. ټرېډ یونین ، سنديکيټ.

سنديکالیسټ (sandikālíst)

ن.م. ټرېډیونینسټ .

سنديکا (sanḍikā́) ښ.م.

وګ . سنديکا .

سواد [s(i,a)wā́d] ن‌م.
تعليم ، خواندگي ؛
باسواد : تعليميافته ، خوانده ، لوستی ؛
سوادلرونکی : تعليميافته .

سوبژکتیویسم (subžakti-wism) ن‌م. وگ. سبجکتیویزم.

سود (sūd) ن‌م.
تکتانه ، interest .

سورت بندي (surtbandí) ښ‌م. قسم بندي ، درجه بندي .

سوریه (sūriyā́) ښ‌م.
شام ، مملکت شام .

سوسيال ریفورمیزم (sos-yālriformízam) ن‌م. سوشل-ریفارمزم ، ساجي اصلاح پرتیا .

سوسيال ریفورمیست (sos-yālriformíst) ن‌م. سوشل-اصلاح پسند .

سوسيالوجي (sosyālají) ښ‌م. ء سوسيالوژي ء عمرانيات .

سوسيالوجيست (sosyālojíst) ن‌م. ماهر عمرانيات ، عمرانيات دان .

سوسياليزم (sosyālízam) ن‌م. ء سوشليزم ء سوشلزم .

سوسياليستي (sosyālistí) ص.ب. سوشلستي ؛
سوسياليستي جمت يالي : سوشلست سمت ؛
دسوسياليستي لوري تعقيبونکي هيوادونه : سوشلست سمت والا ملکونه ؛
سوسياليستي لوري تعقيبونه : سوشلست سمت پيروي کول .

سوق الجيشي (sawqūljayšī́) ص.ب. ستراتيجيک strategic

(د) سوك وهلو لوبه (da sūk wahalū lóba) ښ‌م. باکسنګ .

سوله (sólá) ښ‌م.
صلح ؛

سوله ييز (solayíz) ن‌م.ج‌م.ص. صلحي ، پرامن ؛
سوله ييز ګډ ژوند : پرامن بقائے باہمي .

سون (swan) ن‌م.
سوزونه ، سوزول ؛
دسون مواد : سوزولو مواد .

سويس [s(u)wís] نر.م. سويزرلېنډ.

سه شنبه (sešanbá) ښ.م. دريمه ورځ.

سهم (sáham) نر.م. ونډه: (ج. سهمونه): حصص.

سهميه (sahmiyá) ښ.م. کوټه quota

سيا (syā) ښ.م. سي آی اې CIA

سياره (sayārá) ښ.م. کره، نمری.

سياست پوه (siyāsatpóh) نر.م. سياستدان.

سياست پوهنه (siyāsatpo-hána) ښ.م. پولیټکل ساینس.

سياست مدار (siyāsatma-dā́r) نر.م. سياستدان.

سياسي ـ اجتماعي (siyāsí-ijtimāʕí) ص.: سياسي ـ ټولنيز؛

سياسي ـ ټولنيز مترقي ريفورمونه؛ سياسي ـ سماجي ترقي پسند اصلاحات

سيستماتيک (sistumātík) نر.ج.ص. منظم، سيستميټک.

سيستم (sistám) نر.م. نظام، سيستم. ـه سيستم ـه

سيکتاريزم (siktārizám) نر.م. ډلګي، سکتاريزم.

سيکوسوماتيک [s(ay,i)ko-mātík] نر.ج.ص. سايکوسوميټک

سيمه پال (simәpā́l) نر.م. علاقه پرست.

سيمه ييز (simayíz) نر.ج.ص. علاقايي.

سينمايي [s(e,i)namāyí] ص.: فلمي؛ سينمايي دستګاوې: فلمي لوښونه.

شاخص (šāxís) ن.م.
اشاریه، اندکس index

شارژدافر (šārždāfír)
ن.م. ناظم الامور، چارږدي آفیر.

شاقه (šāqá) ص.ن.
سخت:
شاقه کار: سخت کار؛
د شاقه کارۍ ځای: قلي کیمپ.

شانتاژ (šāntáž) ن.م.
بلیک میل.

شایعه (šāyiʕá) ن.ښ.م.
اوازه، افواه.

شبح (šabáh) ن.ښ.م.
بهوت (būt)، پېری.

شبکه (šabaká) ن.ښ.م.
network، جال

شبنامه (šabnāmá) ن.ښ.م.
ضبنډبل.

شپون (špūn) ن.م.
گډبه؛
(ج. شپانه): گډبه.

شتمني (štamaní) ن.ښ.م.
مال، دولت.

شته والی [štawā́l(a,ə)ī]
ن.م. موجودیت.

شخصي (šaxsí) ص.ب.
ذاتي؛
شخصي مالکیت: ذاتي ملکیت.

شرح [šárh(ə)] ن.ښ.م.
تشریح، وضاحت؛
[لر. بشرح: آهنګ، rate]

شرکت (šerkát) ن.م.

کمپنی.

شعار [š(ū,i)ʕār] ن.م.

نعره.

شغال (šaǧāl) ن.م.

ـه چغال ـه گیدړ.

شغل (šuǧal) ن.م.

پیشه.

شفاخانه [š(a,i)fāxāná] ښ.م. هسپتال.

شفاهي [š(a,i)fāhi] م.ب.

زباني.

شفر (šifar) ن.م.

کوډ؛

شفري نوم: کوډ ورډ.

شکنجه (šikanjá) ښ.م. ایذا،

شکنجه ورکول: ایذا رساني.

"شماریز" (šūmāríz) ن.ج.ص.

د اعدادو شمار تعلق.

شمال [š(a,a)māl] ن.م.

باد؛ د شمال له خوا باد.

شنبه (šanbá) ښ.م.

د خالي ورځ.

شننه [š(a,a)nána] ښ.م.

"تجزیه او تحلیل".

شواخون [š(a,a)wāxūn] ن.م.

شب خون.

شورا (šará) ښ.م.

کونسل.

شوونیزم (šawinízam) ن.م.

شاونزم، جارحانه قوم پرستي.

شهادت نامه (šahādatnāmá)

ښ.م. ډیپلوم، سرټیفیکیت.

شیما (šimā) ښ.م.

خاکه، گوشواره، sketch.

شیندی (šinday) ن.م. نولی.

شیوه [š(e,i)wá] ښ.م.

طرز، طریقه، دول؛

د تولید پانګوالہ شیوه:

سرمایه دارانه طریقهٔ پیداوار.

ښاروال (ṣārwāl) ن.م.
ميئر mayor

ښاروالي (ṣārwālí) ښ.م.
ميونسپل کميټي.

ښيره [ṣ(ə,a)rá] ښ.م. ښوره.

ښکلاپېژندنه (ṣkūlāpežan-dəna) ښ.م. ښکلاپوهنه، جماليات، علم جماليات.

ښوروال (ṣorəwál) صفت.
خوځول.

ښوره زار (ṣorázār) ن.م.
ښوره لرونکې ځمکه.

ښوونځی [ṣowanź(á,ə)y] ن.م.ج.م.ن.
سکول، مدرسه، پرائمري سکول.

ښوونکی [ṣow(ū,ə)nk(a,ə)y] ن.م. استاد، ټيچر.

ښوونه (ṣowə́na) ښ.م.
ه ښودنه ه تعليم، درس ورکول.

ښوونه او روزنه (ṣowə́na aw rozə́na) ښ.م. تعليم او تربيت.

ښوونيز [ṣow(ə,a)níz] ن.م.ج.م.
آموزشي، تعليمي.

ښهويني (ṣəwiní) ښ.م.
خوشبيني.

ښېګڼه (ṣegə́na) ښ.م.
ښېګړه.

صاحب منصب (sāhibman-sab) نرم. فوجي افسر.

صادرات (sādirāt) ن.ج. برآمدات.

صادراتي (sādirātī) ص.ب. برآمداتي؛

صادراتي عوايد: برآمداتي آمدني.

صادروول (sādirawāl) ص.ب. برآمدکول.

صادربدل (sādiredal) مص.ل. برآمدېدل، جارېدل.

صحنه (sahnā) ښ.م. ننداره، ميدان، ستېج، دموسيقي، رقص او آواز ځاى.

صدور (sudūr) نرم. برآمد.

صراف (sarāf) نرم.

خزانچي، کيشير cashier

صرف نظر (ددې) (sarfinazār (dade)) ع. ددې نه قطع نظر.

صرفه (sarfā) ښ.م. وګ. صرفه جوتي.

صرفه جوتي (sarfajoyi) ښ.م./ صرفه/ بچت، کفايت شعاري.

صلاحيت (salāhiyat) نرم. واك، اختيار؛ [ل. صلاحيت: استعداد]

صميمي (samimi) ص.ب. مخلص.

صميميت (samimiyat) نرم. اخلاص.

(صنايع) (sanāyis) ن.ج. صنعتونه.

صندوق (sandūq) نرم. قند؛

[ل. صندوق : بكس]

صنعتگر (sansatgár) ن‌م.
دستکار.
(ج. صنعتگران) : دستکاران.

صنف [s(i,ı)nf] ن‌م. پیشه، شغل.

صنفي [s(i,ı)nfí] صا.ب.
پیشه وراند :
صنفي اتحادیه : تمریلونین.

ضابط (zābit) ن‌م.
لفتمین.

ضدیت (zidiyát) ن‌م.
مخالفت.

(ضدین) (zidáyn) ن‌ج.
اضداد.

ضربه (zarbá) مؤ‌م.
گوزار، غوزار، blow

ضعف [z(o,ása)f] ن‌م.
کمزوریتـوب.

ضعف کول [z(o,ása)fkawə́l]
مص‌م: بی‌هوشه کیدل.

طایفه [tāy(i)fá] ښ.م.
قبیله.

طبع [tábʕ(a)] ښ.م.
ایډیشن.

طبیعت (tabiʕát) ن.م.
قدرت، فطرت، nature

طبیعي (tabiʕí) ص.ب.
قدرتي، فطري، فطرتي.

طبیعیون (tabiʕiyūn) ن.ج.
(طبیعي تاریخ ماهرین، ماهرین تاریخ
موالید. naturalists

طرح (tárha) ښ.م.
۱ طرحه ۲ تجویز، مسوده،
دراغت، پیش کول، وړاندې اېښودل.

(طرحه شوی) [tarhaʃwáy]
[ṙ(a,ə)w] ف. وړاندې شوی.

طرحه کول (tarhakawə́l)
مص.مت. وړاندې کول.

طرد (tard) ن.م.
اخراج. جلا وطن کول.

طرز العمل (tarzūlʕamál)
ن.م. طریقه کار.

طفیلي (tufailí) ص.ب.
ماتحت، پیچلک، parasit

طلا (tilā́) ج.س./ښ.م.
سره زر.

طیاره (tayārá) ښ.م.
/ الوتکه / هوایي جهاز.

طیف (tayf) ن.م.
شکل.

ظرفیت (zarfiyát) ن.م. استعداد گنجایش.

عادي (ʕādi) ص.ب.
معمولي . عام ؛
[ل. عادي : روږدی]

عاطفه (ʕātifa) ښ.م.
شفقت، چاه، مهرباني، جذبه .

عالي (ʕāli) ص.ب.
اعلی.

عالي شورا (ʕālišūrā) ښ.م.
سپريم کونسل.

عامله کميته (ʕāmila kūmita)
ښ.م. مجلس عامله.

عامل هيات (ʕāmilhayʼat)
نرم. وګ. عامل هيئت.

عامل هيئت (ʕāmilhayʼat)
نرم. عامله تورد .

عامه (ʕāmā) ص.ب.
دخلکو ، پبلک ؛
عامه ذهنيتونه : عامه افکار ، رای عامه ؛
عامه شتمني : دخلکو شتمني ، پبلک پراپرټي؛
عامه وسايط ، پبلک ټرانسپورټ.

عايد (ʕāyid) نرم
آمدني .

"**عايدات**" (ʕāyidāt) نر.ج.
آمدن. آمدني.

عدالت (ʕadālat) نرم
انصاف ؛
[ل. عدالت : محکمه] ؛

[عدالتي : محاکماتي]

عدول (ʕudūl) ن‌م.
سرغړونه، خلاف ورزي.

عرصه (ʕarsá) ښ‌م.
ميدان ؛
[لر. عرصه : زمان، وخت]

عرضه (ʕarzá) ښ‌م.
سپلايي، رسد.

عرفان (ʕirfān) ن‌م.
علم، تعليم ؛
عرفاني : تعليمي، علمي.

عريضه (ʕarizá) ښ‌م.
درخواست.

عسل (ʕasál) جن.
شهد، گبين.

عصري کول (ʕasrikawə́l)
مرښ. جديد کول.

عضو (ʕúzwa) ن. ښ‌م.
غړی، ممبر، رکن ؛
(ج. اعضا،) : غړي، ارکان.

عضوي (ʕūzwí) ص‌ب.
نامياتي.

عضويت (ʕūzwiyát) ن‌م.
رکنيت، ممبرشپ.

عطالت (ʕatālát) ن‌م.
لټوالی، کاهلي.

عقب ماندگي (ʕaqibmān-dagí) ښ‌م. پسماندگي.

عقب مانده (ʕaqibmāndá)
ص‌ب. پسمانده.

عقلاني (ʕaqlāní) ص‌ب.
معقول.

عکاس (ʕakā́s) ن‌م.
فوتوگراف.

عکاسي (ʕakāsí) ښ‌م.
فوتوگرافي.

عکس [ʕák(ə)s] ن‌م.
فوتو، تصوير.

عکس العمل (ʕaksūlʕamál)
ن‌م. رد عمل.

علاقمند (ʕalāqamánd) ن‌م.
مينه وال، دلچسپي لرونکی ؛
(ج. علاقمندان) : مينه وال.

علاقه (ʕalāqá) ښ‌م.

لچسپي ؛
[ل. علاقه ؛ سیمه، منطقه]

علاقه دار (ʕalāqadār) ن.م.
ص علاقدار ص تحصیلدار.

علاقه داري (ʕalāqadārí) ښ.م.
ص علاقداري ص تحصیل

علت (ʕilát) ن.م.
وجه ؛
(ج. علتونه) ؛ وجوهات، وجوه.

"علل" (ʕilál) ن.ج.
وجوهات.

علمي (ʕilmí) ص.ب.
ساینسي.

علمي سوسیالیزم (ʕilmísasyālizam) ن.م. ساینسي سوشلزم.

علني (ʕalaní) ص.ب.
اعلانیه.

عمال (ʕumál) ن.ج.
ایجنټان.

عمده (1) (ʕumdá) ص.ب.
اهم، major ؛
[ل. عمده ؛ ښکلی، ډولي، fine]

عمده (2) (ʕumdá) ن.ښ.م.ج.
تهوک.

عمده فروش (ʕumdafróš) ن.م.
تهوک فروش. wholesale dealer.

عمق (ʕúmq) ن.م.
ژورتیا، دوګی توب.

عملیات (ʕamaliyāt) ن.م./ج.
اپریشن، سرګرمي.

عمومي (ʕumūmí) ص.ب.
عام ؛
په عمومي توګه : عام طور ؛
عمومي بتهه : عام شکل ؛
عمومي منشي : جنرال سکرټري.

عمه (ʕamá) ښ.م.
پیو، پهوپهي، ترور، دپلار خور.

عمیق (ʕamíq) ن.م.ج.ص.
ژور، ډونګی.

عنعنوي (ʕanʕanawí) ص.ب.
ن.ښ.م.ج. روایتي.

عنعنه (ʕanʕaná) ښ.م.
روایت.

عیارکېدل (ɛayārkedə́l) مص.ل. برابرېدل . تیون کېدل.

عیارول (ɛayārawə́l) مص.مت. مرتب کول، هم آهنګ کول ، سمول ، ابدجسټ کول .

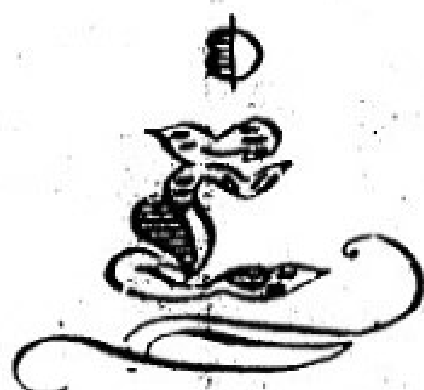
عیني (ɛaynī́) ص.نب. معروضي ، خارجي ؛

عیني شرایط : معروضي حالات ؛

عیني واقعیت : معروضي حقیقت ، خارجي حقیقت ؛

عیني وضعیت ؛ معروضي پوزیشن .

عینیت (ɛayniyát) نر.م. معروضیت ، خارجیت .

غالمغال (ğālmağā́l) نر.م. ⟵ غلمغال ⟵ شور . زوګ .

غالی (ğālә́y) ښ.م.ج. قالین

غایطه مواد [ğāyitám(a,a)-wā́d] جن. پاخانه ، stool

غبرګ (ğbarg) نر.ج.ص. برغ .

غبرګونی (ğbargūnә́y) نر.م.ص. دبل ، برغوني .

غچ [ğ(a,a)č] نر.م. انتقام .

غربي (ğarbī́) ص.نب. مغربي ؛

غربي مطبوعات : مغربي پریس .

غړیتوب [ğ(a,a)ṛitób] نر.م. رکنیت ، ممبرشپ .

غزل بول [ğ(a,a)zalból] نر.م.

غزل گو .

غښتلتیا [ğ(a,a)ṣtaltyā] ښ.م

کلک والی ، مضبوطیا .

غلمغال (ğalmağāl) ن.م

وګ. غالمغال .

غندمشر (ğʷandmášar) ن.م

دګرمن ، میجر .

غني [ğ(á,á)ṇe] ښ.م

ه غنه ه جولا .

غوځ [g(wa,o)c] ن.م.ج.ص

فیصد کن ؛

غوځ رول : فیصد کن کردار .

غوځ توب [ğ(wa,o)c tób] ن.م

قطعي والی، فیصد کن توب .

غورځنګ (ğürjáng) ن.م

تحریک .

غورزنګ (ğürzáng) ن.م

وګ. غورځنګ .

غوره مالي (gwáramālí)

چاپلوسي .

غوسه (ğūsá) ښ.م

غصه .

غوښتنلیک (ğūṣtanlík)

ن.م. درخواست .

غیرانتاګونیستي (ğáyri-antāgonistí) ص.ب.

غیرمعاندانه .

غیرانتفاعي (ğáyri-intifāsí) ص.ب.

بې نفعي ، غیرمنافع بخښ .

غیرعادلانه (ğáyri sādilāná) ص.ب.

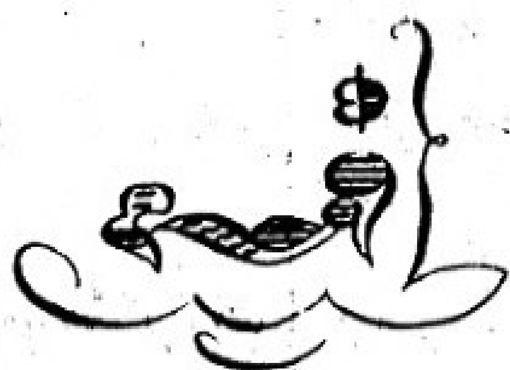
غیرمنصفانه .

غیرعادي (ğáyrisādí) ص.ب.

خلاف معمول ؛

په غیرعادي توګه : خلاف معمول دول.

غیرمستقیم مالیات (ğáyrimūsta-qím māliyát) ن.ج. بالواسطه تیکسو

فاتالیزم (fātālízam) ن.م.
تقدیر پرستي ، عقیدهٔ قضا وقدر. fatalism.
فاجعه (fājisá) نځ.م.
تباهي ، برباد یې ، اشوب ،
افت ، تېر ایجیدې .
فاجعه ناك (fājisanāk)
ن.م. ج . ص . خطرناک . catastrophic
فارمول (fārmól) ن.م. ⇐ فرمول ⇐ فارمولا.
فاز (fāz) ن.م.
مرحله .
فاسد (fāsid) ن.م. ج . ص.
کرپټ ، بدعنوان ، ګنده .
فاسولیا [fāsūl(i)yā] نځ.م.
⇐ فاصوله ⇐ فراش بین ، fresh
bean
فاصوله (fāsūlá) نځ.م.
وګ . فاسولیا .
فاکټ (fākt) ن.م.
حقیقت ، fact ؛
(ج . فاکټونه) : حقایق ، facts .
فاکتور (fāktór) ن.م.
وګ . فکتور .
فانتازي (fāntāzí) نځ.م.
تخیل سازي ، fantasy
فحشاء (fahšā́) نځ.م.
زناکاري .

فداکاري (fidākārí) ځ.م. قرباني.

فدراسیون (fidrāsiyū́n) ن.م. = فیدراسیون ، فدریشن = فیدریشن ، وفاق.

فدرالي (fidrālí) ص.ب. = فیدرالي = وفاقي.

فرازیولوژي (frāziyoloží) لفاظي. phraseology

فراکسیون (frāksyū́n) ن.م. fraction

فرانسوي (farānsawí) ځ.م./ص.ب. فرانسیسي.

فرانسه (farānsá) ځ.م. فرانس.

فرجام (farjā́m) ن.م. آخر، نتیجه.

فرعي [far(a)ʼí] ص.ب. ذیلي ، ضمني ، sub- ؛
فرعي کمیته : سب کمیټي، ذیلي کمیټي.

فرقه‌مشر (firqamə́šar) ن.م. میجر جنرال ، دوېژن کماندر.

فرمان (farmā́n) ن.م. حکم.

فرمول (furmól) ن.م. وګ. فارمول.

فرهنګ (farháng) ن.م. ثقافت.

فرهنګي (farhangí) ص.ب. ثقافتي.

فرهنګیالی (farhangyālə́y) ن.م. د فرهنګ سړی.

فزیک (fizík) ن.م. فزیکس ، طبیعیات.

فزیکدان (fizikdā́n) ن.م. ماهر طبیعیات.

فزیکي (fizikí) ص.ب. جسماني ؛
فزیکي کار : جسماني محنت

فزیولوژي (fizyoloží) ځ.م. فزیالوجي.

فشار (fišā́r) ن.م. دباؤ.

فشرده (fišurdá) ځ.م.ج./ص.ب.

لنډ: مختصر.

فصل (fásal) ن.م

اب؛

(ج. فصلونه): بالونه:

فعال (fasā́l) ن.م.ج.ص.

سرګرم، متحرک.

فعالیت (fasāliyát) ن.م

سرګرمي.

فقید (faqíd) ن.م.ج.ص.

مرحوم.

فکتور (faktór) ن.م

= فاکتور = عامل، فیکتر.

فلز (filíz) مذ.م

metal ، دات ،

فلکوریك (fulklorík) ن.م.ج.ص

وګ. فولکلوریك.

فورم (fóram) ن.م

فارم.

فورماسیون (formāsyū́n) ن.م

فارمیشن، تشکیل، جوړښت،

formation ؛

(ج. فورماسیونونه): تشکیلات، جوړښتونه

فورمولبندي (formolbandí) ښ.م

= فارمولېشن.

فورمولبندي کول (formól-bandik(a,a)wál) متعدي: فارمولیت

کول، په فارمولو کې اچول.

فورمه (formá) ښ.م

فارم.

فوق العاده (fawqulsādá)

ص.ب. غیرمعمولي.

فوکس واګون (fokswāgū́n) ن.م

= فولکس واګون، فولکس موټر،

پوکس واګون = واکس ویګن.

فولکس موټر (fólksmotar) ن.م

وګ. فوکس واګون.

فولکلور (folklór) ن.م

لوک ادب، folklore

فولکلوریك (folklorík)

ن.م.ج.ص. لوک ادب پورې تعلق

folkloric

فیډراسیون (fidrāsiyū́n)

وګ. فدراسیون.

فیدرالي (fidrālí) ز.م.ج.ص.

وګ. فدرالي.

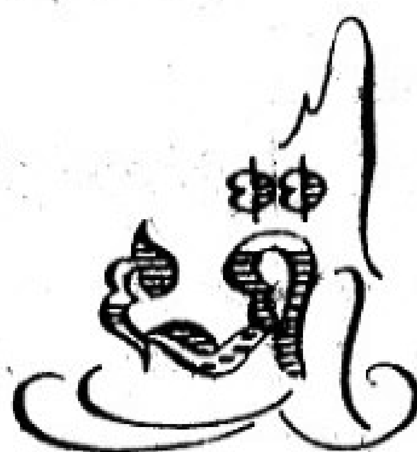
فیلاسوف (filāsúf) ز.م.

وګ. فیلسوف.

فیلسوف (faylasúf) ز.م.

ج فیلاسوفه فلاسفه، فلسفي.

فیلیپین (filipín) ز.م. فلپاین.

قاچاق، (qāčāq) ز.م.ج

سمګلنګ.

قاچاقبر (qāčāqbár) ز.م.

سمګلر.

قاره پیما (qāripaymá) ص.ب.

بین البراعظمي (baynūlbarāzamí)

قاضي القضات qāziyulquzāt

ز.م. چیف جسټس.

قاطع (qātís) ص.ب.

فیصله کن.

قاموس (qāmús) ز.م.

ډکشنري.

قانون مند (qānūnmánd)

law governed ز.م.ج.ص.

قانونمندي (qānūnmandí)

ښځ.م. قانونیت والی.

قایم (qāyám) ز.م.ج.ص.

مضبوط.

قدسيت (qūdsiyát) ز.م.
تقديس ، الوهيت .

قرارداد (qarārdád) ز.م.
معاهده ، لوظنه ، تړه ؛
[لر. قرارداد : پرېکړه ليک]

قراردادي (qarārdādí) ز.ځ.م.
تړه دار .

قرعه کشي [qarsak(aa)ší] ځ.م.
لاټري .

قرن [qár(ə)n] ز.م.
صدى .

قسماً (qismán) ق.
يوه برخه ، يو څه پوري ، يوه اندازې پورې .

قسمي (qismí) ق.
يو څه پورې ، يوه اندازې پورې .

قشر [qíš(ə)r] ز.م.
پرت ، stratum

قشله (qišlá) ځ.م.
چوڼی .

قضاوت (qazāwát) ز.م.
حکم ، فيصله ، انصاف کول .

قضا، (qazā́) ځ.م.
عدل ، عدليه .

قضايي (qazāyí) ص.ب.
عدلي ، جوديش ؛
قضايي مقام : جوديش ، دعدل افسران

قطب بندي [qūt(ə)bbandí]
ځ.م. تقطيب .

قطعنامه [qat(s)anāmá]
ځ.م. قرار داد .

قطعه [qit(s)á] ځ.م.
فوځي يونټ .

قطعي (qatasí) ص.ب.
مطلق .

قمار (qimā́r) ز.م.
جوار .

قماربان (qimārbā́z) ز.م.
جوارګر .

قول اردو (qoliūrdū́)
ز.م. پوځي کور (corps)

قوم [qáw(ə)m] ز.م.
ه قام ، کام ه قوم ؛
پښتون قول يو قوم دے ؛
[لر. قوم : ملت] ،

[قومیت : ملیت]

قوماندان (qomāndān) نر.م.

کماندر .

قوماندانی (qomāndānī)

ښ.م. کمانډ هیډ کوارټر .

قومانده (qomāndá) ښ.م.

کمانډنګ ، حکم ، کمان ، کمانډ .

قهرآمیز (qahrāméz) نر.ج.ص.

تشدد آمیز .

قهرمان (qahramān) نر.م.

هیرو hero

قیام (qiyām) نر.م.

اُبھار : پاڅون ، بغاوت ،

uprising

قیر (qir) جن .

تارکول .

کاپیتال (kāpitāl)

نر.م. سرمایه .

کاپیتالیزم (kāpitālizam)

نر.م. سرمایه داري .

کاپیتالیستي (kāpitālistí)

ښ.م./ص.ب. سرمایه دارانه .

کادر [kād(ə,a)r] نر.م.

کدر .

کار (kār) نر.م.

محنت ؛

د کار مولدیت : د محنت کارگزاری،

د محنت پیداواری صلاحیت .

کارائیب [kārā(i,y)ib] ن‌م.
کیریبین بحیره.

کارت (kārt) ن‌م.
کارډ.

کارتل (kārtál) ن‌م.
∞ کارټل ∞ cartel

کارته [kārt(á,é)] ښ‌م.
کالونی.

کارفرما (kārfarmā́)
ن‌ص. آجر.

کارګرګوند (kārgárgund)
ن‌م. لیبر پارټي.

کارلیک (kārlík) ن‌م.
کارنامه.

کارول (kārawə́l) مص.
استعمالول، استعمال کې راوستل.

کازموګرافي (kāzmogrā-
فی) ښ‌م. کائناتیات، علم هیئت کاینات.

کازمیکی (kāzmikí) ص.
کائناتي.

کاست (kāst) ن‌م
چوت چات.

کاګل (kāgə́l) ن‌م/م.
لیو.

کالا (kālā́) ن‌م.
مال، تجارتي شیز، جنس تجارت، تجارتي شی.

کالنی (kālənáy) ښ‌م.
سالنامه.

کامپین (kāmpín) ن‌م.
کمپاین.

کامره (kāmrā́) ښ‌م.
کیمره.

کانادا (kānādā́) ښ‌م.
کنیډا.

کانال (kānā́l) ن‌م.
نهر، چینل.

کانالیزاسیون (kānāli-
zāsyū́n) ن‌م. کنالایزیشن،
سیوریج سیستم.

کاندید (kāndíd) ن‌م.
امید وار، کاندیدیټ candidate؛
(ج. کاندیدان) : امیدواران.

کانفدراسیون (kānfidrā-
syū́n) ن‌م. وګ. کانفډریشن.

کانفدرالي (kānfidrālí) ص.ب. ەە کنفدرالي ەە کنفیدرل.

کانفدریشن (kānfid-rešán) ز.م. ەە کانفدراسیون ەە کنفیدریشن، کانفدریشن.

کانفرانس (kānfərāns) ز.م ەە کنفرانس ەە کانفرنس.

کانګره (kāngorá) ښ.م. وګ. کنګره.

کاسي [kā(i,y)sí] ز.م.ج. وګ. کیسي.

کب نیونه (kabniwāna) ښ.م. ماهي ګیري.

کب نیوونکی [kabni-wūnk(a,ə)y] فا.ز.م. ماهي ګیر. مچهیرا.

کتابتون (kitābtūn) ز.م. لائبریري.

کتابخانه (kitābxāná) ښ.م. وګ. کتابتون.

کتابدار (kitābdār) ز.م. لائبریرین.

کتار [k(ə,a)tār] ز.م. ەە قطار ەە کتار.

کتګوري (katagorí) ښ.م. وګ. کتهګوري.

کتنځی [katanǰ(á/ə́)y] ز.م/ښ.م.ج. کتینګ.

کتهګوري (katagorí) ښ.م. ەە کتګوري ەە زمره، مقول. catagory.

کثیف [k(ə,a)síf] ز.م/ص. ستنی (sxā)، ګنده.

کچالو [k(ə,a)čāló] ز.م.ج. آلو؛ [لر. کچالو : پېښوري کچالو]

کچه (káča) ښ.م. پیمانه.

کدر [kád(ə,a)r] ز.م. ەە کادر ەە کیډر.

کډه (kāḍə) ښ.م. بنګه، سامان.

کډي وال (kaḍiwāl) ز.م.ج. ەە کډوال ەە ا) مهاجر،

پناه گزین ؛ ۲) واده کړی.

کذاب (kazāb) ن.م.
دروغجن.

کرك (karák) ن.م.
مرز، بجتیر.

کرکتر (kariktár) ن.م.
خاصیت، خصوصیت.

کرنه [karán(ə,a)] ښ.م.
٭ کرهنه ٭ زراعت.

کره کتنه (karákətána)
ښ.م. تنقید، criticism

کرهنیز (karhaníz)
ن.م. ج.م. زراعتي؛
کرهنیزاصلاحات: زراعتي اصلاحات.

کریدت (kridít) ن.م.
کریډټ.

کړاڅي (kṛácay) ن.م.
بلکان جنګی. بال نچ.

کړکیچ [k(ə,a)ṛkéč]
ن.م. تناؤ.

کړنلاره (kṛanlā́ra)
ښ.م. لاین، پالیسي.

کړنه (kṛána) ښ.م.
عمل؛
(ج. کړني) : عملونه

کړی (kaṛáy) ښ.م./ج.
حلقه.

کساټ [k(ə,a)sā́t] ن.م.
بدل، انتقام.

کساد (kasā́d) ن.م.
نشه‌ید بازاري، کساد بازاري.

کسر (kásar) ن.م.
خساره.

کشت (kɪšt) ن.م.
وګ. کښت.

کشف [kā́š(a)f] ن.م.
انکشاف، دریافت.
کشفیات: دریافتونه، برښندوني، معلومول.

کشیش [k(ə,a)šíš] ن.م.
پادري.

کښت (kəṣt) ن.م.
کر، کاشت.

کفایت (kifāyát) ن.م.

کافي ؛

کفایت کړي : کافي دی .

کلابندي [k(a,a)lābandí]

ن ځ م. قلعه بندي .

کلاسیک (klāsík)

ز م ، ج ، ص. کلاسیکل .

کلانکار (kalānkār) ز م ، ج ، ص

∞ کلانکاره ∞ مشروت .

کلانکاري (kalānkārí)

ن ځ م. مشروتي .

کلتور [k(a,a)ltúr] ز م.

کلچر ، ثقافت .

کلتوري [k(a,a)ltūrí]

ص ، ب. کلچري ، ثقافتي .

کلخوز [k(a,a)lxóz]

ز م. اشتراکي کروندہ .

کلخوزچي [k(a,a)lxozčí]

ز م. دکلخوز غړی .

کلریکالي (klrikālí)

ن ځ م. پادري توب .

کلکتیف (kolaktíf) ز م

وګ. کولکتیف .

کلکتیویزم (kolaktiwízam)

ز م. وګ. کولکتیویزم .

کلکتیویست (kolaktiwíst)

ز م. وګ. کولکتیویست .

کلکسیون (kolaksyūn)

ز م. وګ. کولکسیون .

کلکین (kilkín) ز م.

کړکۍ .

کلوپ (klūp) ز م.

کلپ ، کلب club

کلي (kulí) ص ، ب ، / ز ، ځ ، م ، ج.

مجموعي ؛

کلي اجتماعي محصول : مجموعي سماجي پيداوار ؛

پد کلي دول : مجموعي دول .

کلياتي (kūliyātí)

ز ، ځ ، م ، ج ، / ص ، ب. عمومي ، جنرل .

کليت (kūliyát) ز م.

عموميت ، مجموعه .

کليدی (kilidí) ص ، ب.

کيلي ييزے .

کليسا [k(a,a)lisā] ځ م

ګرجاګهر .

کمپ (kamp) نرم.
کیمپ.
کمپاین (kampāyn) نرم.
ــ کامپاین ــ مهم ؛
[بر. مهم : مُهِم]
کمپرادور (kumprādór)
نرم. دلال.
کمپلکس (kamplíks) نرم.
مجتمع ، مجموعه ، مرکب ، complex
کمپوزیتور (kumpozi-tór)
نرم. نغمه ګر.
کمپیوټر (kampyūtár)
نرم. ــ کامپیوټر ــ کمپیوټر.
کمربند (kamarband)
نرم. بلټ belt
کمنترن (komintárn)
نرم. وګ. کومنترن.
کمون (kūmún) نرم.
کمیون.
کمونالیزم (kūmūnā-lízam)
نرم. کمیونلیزم.
کمونالیستي (kūmūnālistí

فرقوي.
کمونیزم [k(a,ū)mūni-zam] نرم. کمیونزم؛
کمونیست [k(a,ū)mūníst] نرم. کمیونسټ؛
دکمونیستانو اتحادیه : کمونسټ لیګ.
کمونیستي انترناسیونالیزم [k(a,ū)mūnistí intarnāsyūnālízam]
نرم. کمیونسټ انټرنیشنلیزم.
کمي [k(a,a)mí] ص. ب.
عددي ، مقداري . کمیتي ؛
کمي او کیفي : مقداري او صفتي.
کمیت [k(a,a)miyát]
نرم. تعداد ، عدد ، مقدار ، quantity
کمیسیون (kamisyūn)
نرم. کمیشن.
کمیشن کار (kamešankár)
نرم. کمیشن ایجنټ.
کنجاره (kūnjārá)
ځ.م. کل.
کندک [k(a,a)ndák] نرم.
بټالین.

کندک مشر [kandák_ mášar, kandákmášar] ز.م. مېجر.

کندواله (kandwālá) ښ.م. کهندر.

کنفدرالي (kanfidrālí) ص.ب. وگ. کانفدرالي.

کنفرانس (kanfarāns) ز.م. وگ. کانفرانس.

کنګره [k(a,ū)ngará] ښ.م. ∞ کانګره ∞ کانګرس.

کنګل [k(a,a)ngál] ز.م. منجمد.

کنګو (kangó) ښ.م. ∞ کانګو ∞ کانګو.

کنوانسیون [k(a,ū)n_ wānsyún] ز.م. معاهده، تړون.

کوپراسیون (koprāsyún) ز.م. تعاون، کواپرېشن.

کوټبند (koṭband) ز.م. هینګر.

کوچنی (kūčnáy) ز.م. وړوکی.

کوچنی بورژوازي (kūčnáy_ boržwāzí) ښ.م. وړې بورژوازي.

کوډله (kūḍála) ښ.م. جونګړه.

کوردیپلوماتیک (kor_ diplomātík) ز.م.ج.ص. diplomatic corps

کوردیناسیون (kurdināsyún) ز.م. مربوطول، کوارډینېشن.

کولکتیف (kūlaktíf) ز.م. وگ. کولکتیف.

کولکتیف (kūlaktíf) ز.م. ∞ کلکتیف، کولکتیف ∞ ټولنولي، انجمن امداد باهمي والا، collective

کولکتیویزم (kūlaktiwízam) ز.م. ∞ کلکتیویزم ∞ اجتماعیت، شرکت، کلکتیف توب.

کولکتیویست (kūlakti_ wíst) ز.م.

کولکتیویست (kulakti-vist) ن.م. ﻫﻫ کلکتیویست ﻫﻫ اجتماعي پسند.

کولکسیون (kulaksyūn) ن.م. ﻫﻫ کلکسیون ﻫﻫ گلگشن، مجموعه.

کومپلکس (kumpliks) ن.م. وګ. کمپلکس.

کومنترن (kamintárn) ن.م. ﻫﻫ کومنترن، کمنترن ﻫﻫ کمینترن، کمیونیست انترنشنل.

کونجي ( ) بنده کوڅه.

کیبرنیتیک (kibarnitík) ن.م. سائیبرنتیک.

کیدون (kedūn) ن.م. امکان.

کیږدی (kizdáy) ن.م.ج. ﻫﻫ کږدۍ ﻫﻫ د کوچیانو خیمه.

کیسه (kisá) ن.ام. قصه.

کیسي (kaysí) ن.م.ج. ﻫﻫ قیسي ﻫﻫ خوبانۍ، خوبانۍ.

کیفي (kayfí) ص.ب. کیفیتي، صفتي، خاصیتي؛ کیفي او کمي: مقداري او صفتي.

کیفیت (kayfiyát) ن.م. صفت، خاصیت. quality

کیلي (kilí) ن.ام. کُنجي.

کینټلن (kintlán) ن.م. لیفټنرم.

کیهان (kayhán) ن.م. خلاء.

کیهان نورد (kayhān-nawárd) ن.م. خلا باز.

کیهاني (kayhāní) ص.ب. خلایي.

ګاډی (gāḍáy) ښ.ا.م.ج.

تانګه، غویانو ګاډی.

ګاز (gāz) ن.م.

ګیس.

ګایانا (gayānā́) ن.م.

ګیانا.

ګټه (gáṭa) ښ.م.

مفاد؛

ګټه خوښوونکي هدفونه: مفاد پرستانه مقاصد.

ګډ بازار (gáḍbazār) ن.م.

مشترکه منډی.

ګډ ژوند (gáḍžwand) ن.م.

بقایی باهمی؛

ګډ سوله ایز ژوند: پرامن بقایی باهمی.

ګډوله [g(ə,a)ḍolá] ښ.م.

د مختلفو غلو نه جوړه شوې ډوډۍ.

ګډه مرسته (gáḍəmrásta) ښ.م.

باهمی امداد؛

دګډې مرستې اقتصادي شورا: د باهمي اقتصادي امداد کونسل؛

دګډې مرستې تعاوني شورا: د باهمي اقتصادي امداد کونسل.

ګذرنامه (gūzárnāmá) ښ.م.

راهداري.

ګرځندوی [g(ə,a)rjandóy] ن.م.

توریست.

ګردان (gardā́n) ن.م.

ګردش.

ګزارش (gūzāriš) ن.م.

رپوټ؛

[لر. گزارش (په اُردو کې) عرض ،
خواست، غوښتنه]

گزمه (gazmá) ښ.م.
گشت ، patrol ؛
پولیسي گزمه : دپولیسو گشت .

گشنیج (gəšníǰ) نر.م.ج. وگ. گشنیز .

گشنیز (gəšníz) نر.م. == گشنیج == دنیل، دهنیا.

گمرک (gŭmrák) نر.م.
کسټم . کسټم هاوس.

گمرکي (gŭmrəkí) ص.ب.
دکسټم متعلق .

گوارچي (gŭwārčí)
نر.م. غوبه ؛
(ج. گوارچیان) : غوبانه .

گواښ (gwāṣ) نر.م.
دیکه ، دهمکي .

گواښګر (gwāṣgár) نر.م.
ثالث ، دیکه کوونکی .

گوټناستي (goṭnāstí)
ښ.م. تنهايي .

گورکن (gorkán)
نر.م. قبرکیندونکی .

گوروان (gorwā́n)
نر.م. گوارچي ، غوبه .

گوزار (gūzā́r) نر.م.
غوزار .

گوښه (goṣá) ص.ب.
یوازې ، منزوي .

گوند (gʷənd) نر.م.
پارټي ، جماعت ؛
گوندي کار : دپارټۍ کیدنۀ .

گیدړ (gidár) نر.م.
== گیدړه == لومبړ ، لومبړه ؛
[لر. گیدړ : شغال]

لابراتوار (lābrātwār) ن.م.

لیبارټري ، تجربه گاه .

لابرانټ (lābrānt) ن.م.

لیبارټري کې تکنیکل کارکن .

لاتیفوندیا (lātifúndiyā́) ښ.م.

لوی جاگیرونه .

لارښود (lārṣód) ن.م.

لیډر ، رهنما .

لارښودنه (lārṣodā́na)

ښ.م. لیډرشپ ، رهنمایي .

لارښودونکی [(lārṣodū́nk(aa)y]

ن.م. ه لارښودونکی ه لیډر ، رهنما .

لارښوونکی [lārṣowū́nk(a,ə)y]

ن.م. وگ. لارښودونکی .

لارښوونه (lārṣowā́na)

ښ.م. وگ. لارښودنه .

لاس بری (lāsbaráy)

ن.م. سبقت .

لاس پوڅی (lāspócay)

ن.م. گوداگی .

(لاس ته راوړني) (lāstərawṛā́ni)

ښ.ج. حاصلات .

لاسلیک (lāslík) ن.م.

دستخط .

لاسمزد (lāsmúzd) ن.م.

اجرت ، مزدوري .

لاس نه وهنه (lāsnawahā́na)

ښ.م. عدم مداخلت

لاس وهاند (lāswahánd) نرم.
مداخلت کار.
لاس وهنه (láswahána) ښ.م.
مداخلت.
لاسي صنایع (lāsí sanāyis)
ن.ج. دستکاری.
لاسي صنعت (lāsí sansút)
نرم. دستکاري.
لالهانده (lālahánda) ن.ب.
سرگردان، سردلی بردلی.
لامائیزم (lāmāízam) نرم.
د دلای لاما مکتب.
لامبوزن (lāmbozán) نرم.
لامبو وهونکی، floating
لایتناهي (lāyatanāhí) ن.ب.
نه ختمیدونکی.
لایحه [lāy(i)há] ښ.م.
د قواعدو او ضوابطو مجموعه.
لبلبو (lablabū́) نرم.ج.
چقندر؛
[ل. لبلبو : حاشیه: کنځل دي.]
لبنیات (labaniyā́t) ن.ج.

د ډیري فارم پیداوار.
لرغون [l(a,a)rğū́n] د.م.ص.
قدیم.
لرغون پوهنه [l(a,a)rğū́n-pohā́na] ښ.م. / لرغون-
پېژندنه / علم آثار قدیمه، آرکیالوجي.
لرغون پېژندنه [l(a,a)rğū́n-pežandā́na] ښ.م. وگ. لرغون پوهنه.
لرغون پېژندونکی [l(a,a)rğū́n-pežandū́nk(a,a)y] نرم. / لرغون
پوهاند / ماهر آثار قدیمه، آرکیالوجست
لرغون توب [l(a,a)rğū́ntób] نرم.
/ لرغون والی / قدامت.
لرغون والی [l(a,a)rğū́n wā́-l(a,a)y] نرم. وگ. لرغون توب.
لرغونی [l(a,a)rğū́n(a,a)y] نرم.ص.
قدیمي، ډیر پخوانی.
لرلید (larlī́d) د.م.
دورنما.
لری [l(a,a)ráy] ښ.م.ج.
مسلک.
لزوم (lūzū́m) نرم.

لږودی [lazwád(ə,a)y] نر.م.
کم ترقي یافته.
لږه‌کی [laz(ə,a)káy] نر.م.
اقلیت.
لسیزه [l(ə,a)sízə] ښځ.م.
عشره، دهایی، دهه.
لطفاً (lútfán) ق.
مهرباني وکړئ، please
للون (lalún) نر.م.
گود؛
للون کول: پټي کې گود کول.
لمانځل (lmānjə́l) متع.
احترام کول، مناودل، اعزاز ورکول.
لمانځنه (lmānjə́na) ښځ.م.
وگ. لمانځل.
لمریز (lmaríz) نر.ج.ص.
شمسي؛
لمریز کال: شمسي کال؛
لمریز نظام: شمسي نظام.
لمس (lams) نر.م.
حس.
لمسکوونکی (lamskawúnkay) ...

فا. نر.م. حیاتي.
لنډويني (landwiní) ښځ.م. تنگ نظري.
لوا (liwā́) ښځ.م.
= لیوا = برگید.
لوامشر (liwāmə́šar) نر.م.
= لیوامشر = بریگیدیر.
لوبغاړی [lobğā́r(ə,a)y]
نر.م. کھلاړي.
لوبغالی [lobğā́l(ə,a)y]
نر.م. ستمدیم.
لوښ (lūc) نر.م.ج.ص.
بربند.
لوحه (lawhá) ښځ.م.
سائن بورډ.
لوړتیاغوښتنه (lwařtyā́ğūstə́na). ښځ.م. تفوق پسندي.
لوړه [lóř(ə,a)] ښځ.م.
سوگند.
لویدیځ (lwedíj) نر.م.
= لویدیز = مغربي، قبله‌بیز.
لویه وچه (lóyawə́čə) ښځ.م.

براعظم .

لیبرال (librā́l) ن.م.
لبرل ، آزاد خیال .

لیسانس (1) (lisā́ns) ن.م.
وگ . لیسنس .

لیسانس (2) (lisā́ns) ن.م.
وگ . لیسانسه .

لیسانسه [l(i,e)sānsā́] ن.م.
ﻫ لیسانس ﻫ ډګري یافته .

لیسنس (lesā́ns) ن.م.
ﻫ لیسانس ﻫ لائسنس ، لیسنس .

لیسه (lesā́) ښ.م.
های سکول .

"لیك لیکانه" (liklikā́na) ښ.م.
خط وکتابت .

لیننیست (lenanist) ن.م.
ﻫ لیننیست ، لنینیست ﻫ
لیننی .

لیوا (liwā́) ښ.م.
وگ . لوا .

لیوامشر (liwāmā́šər) ن.م.
وگ . لوا مشر .

ماتاوي (mātāwí) ص.ب.
متابي .

ماتریالیزم [māt(ə,i)r-yālízəm] ن.م. مادیت

ماتریالیست [māt(ə,i)ryā-l(í,ī)st] ن.م. مادیت پرست .

ماجرا [māj(a,ə)rā́] نځ.م.
مهم ؛
[ل. ماجرا : قصه]
ماجراجو [māj(a,ə)rājó] ز.نځ.م./ص.ب. مهم جو، مهم پسند.
ماجراجوئي (māj(a,ə)rā-joyí) نځ.م. مهم جوئي، مهم پسندي.
ماجراغوښتونکی [māj(a,ə)-rāğūṣtúnk(a,ə)y] نم.ص.
مهم جو، مهم پسند.
مادرسالاري (mādársālārí)
نځ.م. وګ. مور واکي.
مادرشاهي (mādaršāhí)
نځ.م. وګ. مور واکي.
ماده (mādá) نځ.م.
دفعه. آرټيکل ؛
(ج. مادې) ؛ دفعات ؛
۱۴۴ تمه ماده : دفعه ۱۴۴
مادريد [mādr(i,é)d] نر.م.
ميډريډ.
مارش (mārš) نر.م.
مارچ، پريډ.

مارکسيست [mārks(i,ī)t]
نرم. مارکسي.
مارکسيستي وزمه [mārk-s(i,ī)stiwázmə] ص.ب.
مارکسيستي دوله.
ماشين (māšín) نر.م.
مشين.
ماشين خانه (māšinxāná)
نځ.م. ورکشاپ.
ماشيندار (māšindár) نر.م.
مشين ګن.
ماشينکار (māšinkā́r) نر.م.
مستري : ميکانيک.
ما فوق الطبيعي (māfáwqut-tabi'í) ص.ب. مابعدالطبيعياتي
ماقبل [māqáb(ə)l]
قبل از. مخکښې ؛
ماقبل فيودلي : قبل از جاګيرداري.
(مأکولات) [ma(')kūlā́t] نر.ج.
خوړه الاوښس.
مالدار (māldā́r) نر.م.
څاروي پالونکی ؛

[لر. مالدار : شتمن]

مالداري (māldārí) ښ.م.
ګله باني ، څاروي پالنه ؛
[لر. مالداري : بداى‌توب]

(مالکين) (mālikín) ن.ج.
مالکان ، خاوندان .

مالوين (mālwín) ن.م.
← فالکلېنډ ــ فالکلېنډ .

مالي (mālí) ص.ب.
مالياتي ؛
مالي اليګارشي : مالياتي اوليګارکي

ماليات (māliyā́t) ن.ج.
ټېکسونه .

مالي ـ پولي (mālí_pūlí) مرکب
مالياتي ـ پولي .

مالېزيا (mālizyā́) ښ.م.
مليشيا .

ماليه (māliyā́) ښ.م.
ټېکس ، اِنکم‌ټېکس ؛
[لر. ماليه : ځمکي‌ټېکس]

مأمور [mā(ʼ)mū́r] ن.م.
ملازم .

مأموريت [mā(ʼ)mūriyát] ن.م.
کارِمنصبي ، فنکشن ، ملازمت ؛

ماندينه (māndiná) ښ.م.
پېرهن ، ښځه ، بېګم .

مانع (mānís) ښ.م.
رکاوټ .

مانور (mānáwr) ن.م.
چل ، ترکيب ، جنګي مشق ؛
manoeuver

مانيفېسټ (mānifíst) ن.م.
منشور ، مېني‌فېسټو .

ماهر [māh(i,í)r] ن.م.
هنرمند ؛
ماهرفرد : هنرمندفرد .

مباحثه [mūbāh(i,a)sá] ښ.م.
بحث .

مبارز [mūbār(i,í)z] ن.م.
جنګېدونکى ، جدوجهدکوونکى .

مبارزه [mūbār(i,a)zá] ښ.م.
جدوجهد .

مبتذل (mūbtazál) ص.ن.ج.م.
۱) ذليل ؛ ۲) معمولي .

مبتکر (mūbtakír) ز.م.ج.ص.
ابتکارکوونکی، جدت پسند، تخلیق کوونکی.

مبرم (mūbrám) ز.م.ج.ص.
اهم، ضروري، ټینګ، ښکاره، انکارنه منونکی.

متأثرکېدل [mūtā(ʼ)sir kedə́l] مص.ل. خفه کېدل؛
[ل. متأثر ؛ اثرلاندې ؤتمل]

متاع (matā́ʕ) ښ.م.
مال، دولت، جنس، اجناس، تجارتي شیز.

متانت (matānát) ز.م.
سنجیدګي.

متجاوز (mūtajā́wiz) ز.م.ج.ص.
جارح.

متحد [mūtah(i,ī)d] ز.م.
اتحادي ؛
(ج. متحدین) ؛ اتحادیان.

متحدالمال (mutahidul māl) ز.م.ج.ص. سرکولر
circular ؛
متحدالمال مکتوب ؛ سرکولرلیتر.

متخاصم (mūtaxā́sim)
ز.م.ج.ص. معاندانه.

متخصص (mūtaxasís) ز.م.
ماهر، سپیشلست.

متداول (mūtadā́wil) ز.م.ج.ص.
مروج، مقبول عام.

متدین (mūtadayán) ز.م.ج.ص.
دیندار.

متراکم (mūtarā́kim) ز.م.ج.ص.
جمع شوی، انبارشوی.

مترد د [mūtarad(i,ī)d] ز.م.ج.ص.
نیم زړیه.

مترقي (mūtaraqī) ز.ښ.م.
ترقي پسند ؛
(ج. مترقیان، مترقیون) : ترقي پسندان.

متروک (matrū́k) ز.م.ج.ص.
ترک شوی، فرسوده.

متزلزل (mūtazilzíl) ز.م.ج.ص.
مذبذب، متذبذب.

متشبث (mūtašabís) ز.م.ج.ص.
باهمته.

متشتت (mūtəšətit) نرم.ج.ص. تس نس.

متشکر [mūtəšək(i,i)r] نرم.ج.ص. شکرگذار.

متشکل [mūtəšək(i,i)l] نرم.ج.ص. منظم.

متصدي (mūtəsədi) نر.ښځ.م. انچارج.

متعدد [mūtəsəd(i,i)d] نرم.ج.ص. لاتعداد.

متعلم (mūtəsəlim) نرم. شاګرد.

متعهد [mūtəsah(i,i)d] نرم.ج.ص. کمِتِد، عهد کوونکی، ذمه واري سره ته رسوونکی.

متفاوت [mūtəfāw(i,i)t] نرم.ج.ص. غیرمتشابه.

متفکر [mūtəfək(i,i)r] نرم.ج.ص. مفکر.

متقابل [mūtəqāb(i,i)l] نرم.ج.ص. باهمي؛ متقابل ارتباط؛ باهمي رابطه.

متقاعد (mūtəqāsid) نرم.ج.ص. پنشني، ریټایرډ.

متقلب [mūtəqal(i,i)b] نرم.ج.ص. ټګ، دوکه باز؛

متکبر [mūtəkab(i,i)r] نرم.ج.ص. مغرور.

متکفل [mūtəkaf(i,i)l] نرم.ج.ص. سرپرست.

متکی [mūt(ə,a)ki] نرم.ج.ص. منحصر، په بنیاد ولاړ، تکیه، اتکاء؛ په ځان متکي: خودکفیل.

متلون [mūt(ə,a)ləwin] نرم.ج.ص. رنګارنګ.

متمادي (mūtəmādi) ص.ج. زمانو راهیسې جاري.

متمایل (mūtəmāyəl) نرم.ج.ص. رجحان ورکوونکی.

متمدن [mūtəməd(i,i)n] نرم.ج.ص. مهذب، شایسته، تهذیب یافته.

متمرکز [mūtəmərk(i,i)z] نرم.ج.ص. مرتکز.

متمول [mūtəməw(i,i)l] نرم.ج.ص.

مالدار .

متناقض [mūtanāq(i,i)z] ز.م.ج.ص.

تضاد .

متنفذ [mūtanaf(i,i)z]

ز.م.ج.ص. بااثره .

متنفر [mūtanaf(i,i)r] ز.م.ج.ص.

نفرت کوونکی .

متوسط (mūtawasit)

ز.م.ج.ص. منځومان ،اوسط درجې والا .

متوسطه (mūtawasitá)

ښ.ج.م. مدل سکول .

متوطن [mūtawat(i,i)n]

ز.م.ج.ص. مسکن گزین ،

رهایش پذیر .

متولي (mūtawalí) ز.ښ.م.

ناظم ، نگران .

متهم (mūtahám) ز.م.

ملزم .

متیقن (mūtayaqín)

ز.م.ج.ص. باوري .

متونګی (matūngáy) ز.م.

حرامي .

متینګی (matingáy) ز.م.

حرامي . حرامي ماشوم .

مثلثات (mūsalasāt)

ز.م./ز.ج. ټریګنومیټري .

مثمر (mūsmír) ز.م.ج.ص.

بارآور ، ثمربخش .

مثمریت (mūsmiriyát) ز.م.

بارآوري ، مفیدیت .

مثنی (masná) ښ.م.

دوپلکیټ duplicate

مجادله [mūjād(i,a)lá] ښ.م.

جنجال ، جدوجهد ، مناظره .

مجارستان [m(a,a)jāristān]

ز.م. هنګري .

مجازات [m(a,a,ū)jāzāt] ز.ج.

سزا .

مجاني [m(a,a)jāní] ص.ب.

وریا ، مفت .

مجاور [mūjāw(i,i)r]

ز.م.ج.ص. ګاونډی ، پردس .

مجاورت [mūjāw(i,i)rát] ز.م.

ګاونډی توب .

مجبوریت [m(ə,a)jbūriyát] ن.م
مجبوري.

مجرب (mūjaráb) ن.م.ج.ص.
تجربه کار . آزموده .

مجرد (mūjarád) ن.م.ج.ص.
یوازي ، لندر . بې واده .

مجزا (mūjazā́) ص.ب.
بیل ، جدا .

مجلل (mūjalál) ن.م.ج.ص.
شاندار . عالیشان .

مجله (mūjalá) ښ.م.
رساله ، میگزین .

مجمل (mūjmál) ن.م.ج.ص.
مختصر .

مجهز (mūjaház) ن.م.ج.ص.
لیس ، مسلح ، سمبال equipped

مچه (mə́čə) ښ.م.
ښکل ، بوسه .

مچکه پېژندنه (mjə̌kapežən-dánə) ښ.م. جیالوجي .

مچکه پېژندونکی (mjə̌kape-žandúnk(ə,a)y] ن.م. جیالوجسټ.

محاربوی [mūhār(i,a)bawí] ص.ب.
جنگي .

محاربه [mūhār(i,a)bá] ښ.م.
جنګ .

محاسب [mūhās(i,ī)b] ن.م.
اکاونټنټ .

محاسبه [mūhās(i,a)bá] ښ.م.
احتساب . حساب کتاب .

محافظه کار [mūhāf(i,a)zákā́r] ن.م. قدامت پسند.

محافظه کاري [mūhāf(i,ī)-zákārí] ښ.م. قدامت پسندي، conservatism

محبوب (mahbū́b) ن.م.
مقبول .

محبوبیت (mahbūbiyát) ن.م.
مقبولیت .

محتکر (muhtakír) ن.م.
ذخیره اندوز ، سټه باز .

محتوا (muhtawā́) ښ.م.
مضمون، معنی، مفهوم، content ؛
محتویات : مافیه مضمون .

محتوي (muhtawí) ص/ع.خ.م.
consisting(of),containing

محراق (mihráq) نر.م.
مرکز.

محرك [muhar(i,í)k] نر.م.
لسوونکی.

(محروقات) (mahrūqát)
نر.ج. ایندهن، دسوزولو مواد.

محصل [muhas(i,í)l] نر.م.
طالب العلم، ستمورنب؛
(ج. محصلان) : طالبانان.

محصول (mahsúl) نر.م.
حاصل؛
محصولات : پیداوار، مصنوعات؛
ملي ناخالص محصولات : مجموعي قومي پیداوار،
محصولات ناخالص ملي : " " "
یا GNP

محك (mihák) نر.م.
کسوټی، د زر کا ڼی.

محكم (mahkám) نر.م.ج.ص.
مضبوط.

محكمه (mahkamá) ښ.م.
عدالت.

محكوم (mahkúm) ا.م.ن.ص.
سزاوار.

محكوموول (mahkūmawál) متع.
to condemn. سزاورکول، غندل.

محل [m(ə,a)hál] نر.م.
ځای، مقام.

محلي [m(ə,a)halí] ص.ب.
مقامي.

محمول (mahmúl) نر.م.
۱) مرسله مال؛ ۲) بار، ۳) تپل، تحمیل.

محوطه (mahwatá) ښ.م.
احاط.

محیط (muhít) نر.م.
ماحول؛
دا غیزې محیط : حلقهٔ اثر.

مخابرات [mūxab(i,a)rát] ښ.ج.ن.
[illegible] وسایل.

مخامخ‌تیا (məxāməx(t)yá) ښ.م.
مخامخ‌توب، [illegible].

مخترع (mux/ori[illegible]) نر.م.
موجد.

(مختصات) (mūxtasāt)
ن.ج. خاص خاصيتونه.

مختلط (muxtalát) ن.م.ج.ص.
گډ، ملاجلا، شريک، مشترکه،
mixed

مخدره مواد (mūxadarámawā́d)
ښ.ج. منشيات.

مخرب [mūxar(i,ı)b] ن.م.ج.ص.
تخريبکار.

مخزن [m(a,a)xzán] ن.م.
ذخيره، خزانه.

مخکښ (maxkā́ṣ) ن.م.
هراول.

مخلوط [m(a,a)xlū́t] ن.م.ج.ص.
گډ شوی، شريک شوی؛
مخلوط حکومت : ائتلافي حکومت؛
[ل. مخلوط : ائتلاف]

"مخ وېني" (maxwini) ښ.م.
پېش بيني.

مداخله [mūdā́x(i,ı)lá] ښ.م.
مداخلت.

مدافع (mūdāfís) ن.م.ج.ص.
دفاع کوونکی.

مدافع وکيل (mūdāfíswakíl) ن.م. وکيل، ايډوکېټ.

مدافعه (mūdāfasá) ښ.م.
دفاع، ډيفنس، مدافعت.

مداوم (mūdāwím) ن.م.ج.ص.
همېشه.

مدرن [madrán, mūdírn] ن.م.ج.ص. وګ. موډرن.

مدرنزه کول (modrınezékawál) مص: وګ. موډرنېزه
کول، ماډرن کول.

مدني (madaní) ص.ب.
civil، ښهري؛
مدني حقوق : سيول حقوق،
بشري حقوق.

مدنيت (madaniyát) ن.م.
تمدن. تهذيب.

مدهش (mūdhíš) ن.م.ج.ص. خطرناک.

مديترانه (moditaraná) ښ.م. بحيرهٔ روم، ميديټرېنين

مدیر (müdír) نر.م.
دایرکټر.

مدیریت (müdiriyát) نر.م.
انتظامیه.

مرادف (müräadíf) نر.م.ج.ص.
مترادف.

مراقبت [mürāq(i,a)bát] نر.م.
کنټرول، تحفظ، محافظت.

مراوده [müräud(i,a)dá] ښ.م.
لین دین.

مرتجع (murtají) نر.ښ.م.ج.ص.
رجعت پسند.

مردکی (mardakáy) ښ.م.ج.
وګ. مردکی.

مرزي (marzí) ص.
سرحدي:

مرزي کیښه: سرحدي کیښه.

مرستندوی (mrastandúy)
نر.م. مدګار.

مرستون (marastún)
نر.م. دارالمساکین.

مرستیال (mrastyál) نر.م.
نائب، معاون.

مرستیزه تنخا (mrastízatanxá)
ښ.م. بې روزګاری الاونس.

مرکزي شورا (markazišorā)
ښ.م. مرکزي کونسل.

مرل؟ (marál) مصدر:
درجه بندي کول.

مرموز (marmúz) نر.م.ج.ص.
پر اسرار.

مرمۍ (marmáy) ښ.م.ج.
ګولۍ، د توپک یا توپک ګولۍ.

مرڅیا (mrayyā́-y) نر.م.
غلام.

مرڅیتوب (mrayitób) نر.م.
= مریتوب = غلامي.

مردکی (mardakáy) نر.م.
= مردکه = ګولۍ، جوهري ګولۍ، د توپک یا تماچې ګولۍ.

مرستون (mrastún) نر.م.
= مریستون = مقبره، قبرستان

مزاحم [m(ə,ū)zāhím]
نر.م.ج.ص. تکلیف ده، زکاوت

اچونکی ، باعث تکلیف ، دخند .

مزاحمت [mūzāh(i,a)mát] ز.م.
ازیت ، رکاوټ ، تشویش ،
تکلیف ، زحمت ؛
[لر. مزاحمت : مقاومت]

مزخرف (mūzaxráf) ز.م. ج. ص.
بېهوده ، احمقانه .

مزد [m(ū,u)zd] ز.م.
اجرت .

مس (mis) ز.م. ج./جن.
تانبه .

مسابقوي (mūsābiqawí)
ص. ب. تقابلي ؛
مسابقوي ارقام : تقابلي اشارات .

مساحت (masāhát) ز.م.
رقبه .

مساحه (masāhá) ښ.م.
وگ. مساحت .

مساعد [m(a,ū)sāʕ(i,i)d]
ز.م. ج. ص. سازگار ؛
مساعدشرایط : سازگار حالات .

مساعدت [mūsāʕ(i,a)dát] ز.م.
مدد ، امداد .

مسافرت [mūsāf(i,a)rát]
ز.م. سفر .

مسافه (masāfá) ښ.م.
فاصله .

مسأله (mas'alá) ښ.م.
وه مسئله وه مسئله .

مستخدم (mūstaxdím) ز.م.
ملازم .

مستدل (mūstadál)
ز.م. ج. ص. په دلیل برابر .

مستریح [mūstar(i,i)h]
ز.م. ج. ص. آرام ، آرام ده .

مستشار (mūstašār) ز.م.
مشیر ، کونسلر ، اېډوایزر .

مستعجل (mūstaʕjál) ز.م. ج. ص.
په تلوار ، عجلت سره .

مستعمره [mūstaʕm(i,a)rá] ښ.م.
نوآبادي ، استعمار لاندې ؛
مستعمره والهیواد : نوآباد ملک ؛
مستعمره هیواد : نوآبادي ملک .

مستعمل (mūstaʕmál) ز.م. ج. ص.

استعمال شوی، سپکند بیند .

مستقیم (mūstaqím) ز.م.ج.ص.
نېغ ! بلا واسطه ؛
غیرمستقیم : بالواسطه .

مستلزم (mūstalzím)
ص.ز.م.ج. مقتضي .

(مستملکات) (mūstamlikāt)
نغ.ج. جایداد ، کالونی، نوآبادیات

مستند (mū-tanád) ز.م.ج.ص.
معتبر .

مستنطق (mūstantíq) ز.م.
تحقیقاتي مجسټریټ .

مستوفي [mast(o,aw)fí]
ز.م. افسر مال .

مستهلك (mūstahlík)
ز.م. صارف ، consumer

مستیسیزم (mistisízam)
ز.م. ∞ میسټیکیسم ∞ تصوف .

مسدود (masdū́d) ز.م.ج.ص.
بند .

مسلك (maslák) ز.م.
حرفه ، پیشه .

مسلکي(۱) (maslakí) ص.ن.ب.
پیشه وراڼه ، حرفتي .

مسلکي(۲) (maslakí) ز.م./ج.
پیشه ور .

مسؤول (mas'ū́l) ز.م.
∞ مسئول ∞ ذمه وار ؛
(ج. مسؤولان، مسؤولین): ذمه وارکسان .

مسؤولیت (mas'ūliyát) ز.م.
∞ مسئولیت ∞ ذمه واري .

مسیر (masír) ز.م.
سمت ، لاره ، میدان، گزرگاه .

مشاجره [mūšāj(i,a)rá] ښ.م.
کشاله ، مناظره ، تېز او تند دلایل
رد و بدل کول .

مشاق (mašā́q) ز.م.
کاتب ، خوش نویس .

مشاور [mūšāw(i,í)r]
ز.م. مشیر .

مشاورت [mūšāw(i,a)rát]
ز.م. مشوره .

مشاورتي [mūšāw(i,a)ratí]
ص.ن.ب. مشورتي .

مشخص (mūšaxás)
ز.م. ج. ص. خاص، تحوس.

مشخص والی [mūšaxaswal(a,a)y]
ز.م. تحوس والی.

مشخصه (mūšaxasá)
ز.م. ... خصوصیت، خاص
خصوصیت.

مشرتوب (mašartób) ز.م.
لیډرشپ.

مشرح (mūšaráh) ز.م. ج.ص.
هراړخیز. تفصیلي.

مشروطه (mašrūtá) ص.ب.
آئیني حکومت.

مشروطیت (mašrūtiyát)
ز.م. آئین پسندي.

مشروع (mašrós) ص.ب.
جایز.

مشقاب (mišqāb) ز.م.
پلیټ، رکیبی.

مشورتي (mašoratí) ص.ب.
مشاورتي؛
مشورتي کمیسیون: مشاورتي کمیشن.

مشي (máši) ښ.م.
کرنلاره، پالیسي، ... جاري پالیسي.

مصاحبه (mūsāhabá)
ښ.م. انټرویو. مرکه.

مصادره کول [mūsād(i,a)-rákawúl] مص.ت. بندول،
ضبطول، پابندي لګول، غیرقانوني اعلانول.

مصادف (mūsadif) ز.م.ج.ص.
اتفاقي، coincident، یو ځای کېدونکی،

مصالحه [mūsāl(i,a)há] ښ.م.
مصالحت.

مصرف (masráf) ز.م.
لګښت، خرڅ.

مصرفول (masrafawál) مص.ت.
خرڅول.

مطبعه (matbasá) ښ.م.
پرېس، چاپخانه، چهاپه خانه.

مصوبه (musawabá) ښ.م.
فیصله، فیصلې متن، منظوره شوې فیصله.

مصون [mas(ʊ)ūn]
ز.م.ج.ص. ∞ مصئون، مصوون ∞
محفوظ: secure

مصونیت [mosˁ⁽¹⁾ūniyát] ز.م. ← مصئونیت، مصئونیت ← حفاظت، تحفظ، سکیورټي.

مصئون (mos'ūn) ز.م.ج.ص. وګ. مصون.

مصئونیت (mos'ūniyát) ز.م. وګ. مصونیت.

مطرح کول (matráhka-…kawə́l) (اوَ مع: چیړل، وړاندې کول، مخکې ایښودل.

معادل [m(a,ū)ʕādíl] ز.م.ج.ص. بدل، نعم البدل، ساوي، هم معنی، هم قیمت.

معارف (maʕārif) ز.م. تعلیم.

معاش (maʕā́š) ز.م. اجرت، تنخواه.

معاصر (mūʕāsír) ز.م.ج.ص. همعصر، د دوراني سړے.

معالجه (mūʕālajá) ښ.م. علاج.

معاون (mūʕāwín) ز.م. نائب، ډپټي.

معاونت (mūʕāwanát) ز.م. مدد، امداد.

معاینه خانه (mūʕāyná-xāná) ښ.م. کلینک.

معبد (maʕbád) ز.م. عبادت ګاه.

معبر (maʕbár) ز.م. د عبور لاره.

معتقد (moʕtaqíd) ز.م.ج.ص. عقیدتمند، مؤمن؛ (ج.معتقدات): عقاید، عقیدې، اعتقادات.

معتمد (moʕtamád) ز.م.ج.ص. اعتمادي.

معدن (maʕdán) ز.م. کان؛ د معدن استخراج: کانکني.

معدنچي (maʕdánči) ز.م.ج.م. کانکن.

معرفي کول (maʕrifi kawə́l)

تعارف کول.

معضله (musazalá) ښ.م.
لانجه، قضيه، تنازعه.

معکوس (maskūs) ز.م.ج.ص.
الټا، الوټه.

معنوي (masnawí) ص.ب.
روحاني، اخلاقي؛

معنوي ژوند: روحاني ژوند.

(معنويات) (masnawiyát)
ز.ج. مورال، حوصله.

معيشت. (masišát) ز.م.
ژوند، معاشي حالت، روزي،
ذريعهٔ معاش، ذريعهٔ آمدن؛
[ل. معيشت: اقتصاد]

معيوبيت (masyūbiyát) ز.م.
معذورتيا.

مغاره (mağārá) ښ.م.
غار. دغره غار.

مغازه [m(a,a)ğāzá] ښ.م.
لوی دکان.

مغاير [m(a,ū)ğāy(á,i)r]
ز.م.ج.ص. خلاف، متضاد، مخالف.

مغايرت (mūğāyarát) ز.م.
تخالف، تضاد.

مغذي (mūğazi) ص.ب.
غذائيت دال.

مغرض (mūğríz)
ز.م.ج.ص. غرضي.

مغرضانه (mūğrizāná)
ق./ص.ب. غرض آلود.

مغشوش (mağšūš) ز.م.ج.ص.
پرېشان، کنفيوز.

مغلستان (mağwalistán)
ز.م. وگ. مغولستان.

مغلق (mūğláq) ز.م.ج.ص.
پېچيده.

مغولستان (mağwalistán)
ز.م. ∞ مغلستان. منگوليا ∞ منگوليا.

مفاد [m(a,a)fād] ز.م.
نفع.

مفاهمه [mūfāh(i,a)má] ښ.م.
تفاهم.

(مفاهيم) (mafāhím) .ز.ج.
تصورات.

مفتش (mūfatíź) (تږ) ن.م.
ممتحن، تفتیش کوونکی.

مفکوروي (mafkūrawí) ص.ښ.
نظریاتي ؛
مفکوروي جریان : نظریاتي بهیر،
نظریاتي رجحان.

مفکوره (mafkūrá) ښ.م.
نظریه.

مقاطعه (mūqātasá) ښ.م.
بایکاټ.

مقاله (maqālá) ښ.م.
مضمون.

مقام (maqām) ن.م.
درجه، رتبه، پوزیشن ؛
مقامات : حکام، ارباب اقتدار،
ارباب اختیار ؛
[لر. مقام : ځای]

(مقامات) (maqāmāt) ن.ج.
حکام، ارباب اقتدار، ارباب اختیار.

مقاومت (mūqāwamát) ن.م.
مزاحمت، مخالفت.

مقایسه (mūqāyasá) ښ.م.
تقابل، مقابله، موازنه.

(مقدمات) (mūqadamāt) ښ.ج.
تیاری، ابتدائي تیاری.

مقدماتي (mūqadamātí) ص.ښ.
تمهیدي، ابتدائي.

مقدمه (mūqadamá) ښ.م.
دیباچه، تعارف، پیش لفظ ؛
[لر. مقدمه : محاکمه]

مقر (maqár) ن.م.
هیډکوارټر.

(مقررات) (mūqararāt) ښ.ج.
قواعد و ضوابط.

مقصر (mūqasír) ن.م.ج.ص.
ګناهکار.

مقلد (mūqalid) ن.م.ج.ص.
نقال، نقلي (چې نقل یا تقلید کوي).

مقنع (mūqanís) ن.م.ج.ص.
اطمینان بخش.

مقیاس (miqyās) ن.م.
سطح، پیچ، سټایز، اندازه.

مکاتبه (mūkātabá) ښ.م.
خط وکتابت.

مکافات (mūkāfát) ز.ج.
انعام، انعامونه.

مکانیزه [m(ɘ)kāniz(á/é)] ج.م.ا.ز.م
وګ. میکانیزه.

مکروب [m(i,ɘ)króp] ز.م.
وګ. میکروب.

مکلف (mūkaláf) ز.م.ج.ص.
مجبور، پابند.

مکلفیت (mūkalafiyát) ز.م.
ذلوالي. ذمه واري، لازمي سرږښت.

مل [m(ɘ,a)l] ز.م.
ملګری.

ملاک[1] (malák) ز.م.
جاګیردار، زمیندار.

ملاک[2] (milák) ز.م.
معیار.

ملت (milát) ز.م.
قوم؛
دخپل سرنوشت د ټاکلو دپاره د ملتونو حق : د قومونو حق خودارادیت.

ملغاسي (malǧāsi) ز.م.
ملاګاسیا.

(د) ملګرو ملتو سازمان (da mal-gárū milató sāzmán) ز.م.
اقوام متحد تنظیم.

ملګري ملتونه (malgári mila-túnà) ز.ج. اقوام متحده؛
دملګرو ملتو سازمان : اقوام متحده تنظیم

ملوث (mūlawás) ز.م.ج.ص.
آلود؛
[لر. ملوث : ګیر، اخته، ګرفتار]

ملونه (mlúna) ز.ج.
ګیزه، واګې، reins

ملي (milí) ص. نسبـ
قومي؛
ملي آزادي بخښونکی غورځنګ : دقومي آزادۍ تحریک؛
ملي اسامبله : قومي اسمبلي
دملي امنیت شورا : نیشنل سکیورټي کونسل
ملي جبهه : قومي محاذ؛
ملي حاکمیت : قومي اقتدار اعلیٰ
ملي خپلواکي : قومي خودمختاري
قومي استقلال
ملي سرود : قومي ترانه

ملي شورا (جرګه) : قومي (نيشنل) کونسل؛

ملي ناخالص محصولات : مجموعي قومي پيداوار؛

محصولات ناخالص ملي: " " "

یا GNP :

ملي کول : قوميانه، نيشنلايزيشن nationalization

ملیارد (milyārd) عد.

ارب، بليين.

مليت (miliyát) ز.م.

قوميت.

مليتاريست (militārist) ز.م.

جنګ غوښتونکی.

ملي کول (milikawə́l) مص.

قوميانه، نيشنلايزيشن

nationalization

مليون [1] (miliyán) ز.ج.

قوم پرستان، نيشنلستان.

مليون [2] (milyū́n) عد.

بليين، لس لکه، million

ممثل (mūmasíl) ز.م.

اداکار، ايکټر.

(ممثله) (mūmasilá) ښ.م.

اداکاره، ايکټرس.

ممیز (mūmayáz) ز.م.ص.

منفرد.

مميزه (mūmayizá) ښ.م.

امتيازي خصوصيت.

من (man) ز.م.

څه دپاسه اووه کيلو يا ۷۰۶۶ ګرام.

منازعه [mūnaz(i,a)ʕá] ښ.م.

تنازعه.

(مناسبات) [mūnās(i,a)bāt]

ز.ج. رشتې، تعلقات؛

ماقبل پانګوالي مناسبات : قبل سرمايه داري تعلقات.

(مناسک) (manāsík) ز.ج.

مذهبي رسومات.

مناقشه (mūnāqašá)

ښ.م. لانجه، تنازعه، دباني جګړه.

منتشر (mūntašír) ز.م.ص.

شايع شوی، پرچاو شوی، خپور شوی؛

[ل. منتشر : تيت پرک]

منتقل (mūntaqíl)

نقاد .

منثور [m(a,a)nsūr] ن م ج ص.
نثر کښې لیکل شوی .

منجر (mūnjár) ن م ج ص.
انجا مېدل .

منځنی (manǰanáy) ن م ص.
ثانوي ، اوسط ، وسطی ؛
منځنۍ پېړۍ : ازمنهٔ وسطی ؛
منځنی تولید : اوسط پیداوار ؛
منځنی واټن : اوسط فاصله .

منځنۍ پېړۍ (manǰanáyperáy) ن ج. ازمنهٔ وسطی .

منرال (minrál) ن م.
ه میزال ه معدن .

منرالي (minrāli) ص ب.
ه میزالي ه معدني .

منزوي (manzawí) ص ب.
یوازې ، الګ تلګ .

منشاء (manšá) ن خ م.
ه منشا ه سرچینه ، سرچینه ، ابتدا .

منشور (manšúr) ن م.
چارتر ؛
[لر. منشور : مانیفست]

منطقوي (mantiqawí) ص ب.
علاقايي .

منعکسول (mūnʕakisawál) مص م.
انعکاس ورکول .

منفجرول [mūnfajirawál] مص م.
چاودول ، دهماکې سره الوزول .

منفصل (mūnfasíl) ن م ج ص.
برخاست (کول)، د نوکرۍ د دستې رخ (کول) علیحده .

منفعت [mūnf(i,a)ʕát] ن م.
ګټه ، منافع .

منفک (mūnfák)
ن م ج ص. اخراج ، ایستل
(د نوکرۍ یا کالج ... نه) .

منګریته (mangrita) ن خ م.
ټېپر ، شلغم .

منور (mūnawár) ن م ج ص.
۱) روښان ؛ ۲) دانشور ؛
(ج. منورین) : دانشوران .

مواخذه (mūāxazá) ن خ م.
احتساب .

موازنه (mūwāzaná) ن خ م.

توازن .

[ل. موازنه : مقايسه]

موازي (mawāzí) ص.ب. متوازي.

موازين (mawāzín) ز.ج. قواعد ، معيارونه .

مواظبت [mawāẓ(i,a)bát] ز.م. نگراني ، سرپرستي .

موافقت [mawāf(i,a)qát] ز.م. سمجهوته ، راضي‌نامه ، روغه جوړه ، معاهده .

موافقتنامه [mawāf(i,a)qat-nāmá] ښ.م. وگ. موافقه‌ليك .

موافقه [mawāf(i,a)qá] ښ.م. وگ. موافقت .

موافقه‌ليك [mawāf(i,a)qa lík] نر.م. /موافقتنامه/ سمجهوته ، لوظنامه .

موټروان (moṭarwā́n) ز.م. دريور .

موجبات (mawjibā́t) ښ.ج. وجوهات ، محركات ، ذرايع ، لوازم .

موجز (mo'jáz) ز.م. ص.م. لنډ ، مختصر .

موجوديت (mawjūdiyát) ز.م. موجودگي .

مودرن [modrən, mudírn] ز.م. ج.ص. وگ. موډرن .

مودل (modíl) ز.م. وگ. موډل .

موډرن (moḍrán) ز.م. ب.ص. له موډرن نه مادرن ، جديد .

موډرنيزه كول (modrinezé kawál) مت: مادرن كول ، جديد كول .

موډل [moḍ(i,a)l] ز.م. مادل .

مورچل (mūrčál) ز.م. مورچه .

مورواكي (morwākí) ښ.م. /مادرسالاري ، مورسالاري ، مادرشاهي/ matriarchal

موزيك (mozík) ز.م. /موسيقي/ ميوزيك ، موسيقي .

موزيم (mozyám) ز.م.

میوزیم، عجائب گهر.

مؤسس (mo'sis) نرم.
بانی.

مؤسساتي (mo'sisati) ص.ښ.
اداراتي.

مؤسسه (mo'sisa) ښ.م.
محکمه، اداره، شعبه.

موسیقي پوه (musiqipoh) نرم.
موسیقي دان.

موضع (mauzi') ښ.م.
مورچه، ځای، مقام؛
(ج. موضع ګانې): مورچې.

مؤظف (muazaf) نرم.ج.ص.
ذمه وار، نامزد، آن ډیوټي، designate

موقت (muaqat) نرم.ج.ص.
عارضي، عارضي طور، پرووېژنل.

موقتي (mauqati, muaqati) ص.ښ.
عارضي، پرووېژنل.

موقعیت (mauqi'iyat) نرم.
پوزیشن، محل، وقوع.

(مؤلده) (muallida) ص.ښ.
ـه مولد ـه پیداکوونکی؛
(ج. مؤلدین): پیداکوونکي؛
مؤلده طاقت: وګ. مؤلده
(مولده قوه)؛
مؤلده قوه: /مؤلده طاقت/
پیداواري قوت، productive
forces

مؤلدیت (muallidiyat) نرم.
(دکار مولدیت) پیداواریت،
دکار محنت ګذاري.

مولود (maulud) نرم.
زېږنده، پیداوار.

مونتاژ (muntaž) نرم.
مونتاژ، تدوین.

مونوپول (monopol) نرم.
اجاره داري، مونا پولي.

مهال وېش (mahalweš) نرم.
ټایم ټېبل، تیم ټیبل.

مهم (muhim) نرم. ج. ص.
اهم؛
۸.۷ دنده: اهم فرض.

(مهمات) (muhimat) ښ.ج.
ګول بارود.

میتریولوژي (mitriyoložī)
ښ.م. موسمیات.

میتودولوژي (mitodoložī)
ښ.م. methodology

میتود (mitod) ن.م.
طریقه، روش، اسلوب، میتهد
method

میتودیك (mitodik) ن.م. ص.
methodic(al)

میتافزیك (mitāfizik) ن.م.
مابعد الطبیعیات.

میتافزیکي (mitāfiziki)
ص.ب. مابعد الطبیعیاتي.

میچه (mēča) ښ.م.
پیمانه.

میخانیزم (mīxānizam) ن.م.
وګ. میکانیزم.

میخانیك (mayxānik) ن.م.
میکنیك، مستري.

میخانیکي (mayxāniki) ص.ب.
میکانیکي.

میرمن (mermán) ښ.م.
۱) بیګم ؛ ۲) مادینه.

میړه (merá) ن.م.
۱) خاوند ؛ ۲) نر :
میړه سړی : نرسړی.

میږوی (mezwáy) ن.م.
ه موږی ه مُوږَی.

میکانیزم [m(e,i)kānizam] ن.م.
ه میخانیزم، مکانیزم ه میکنیزم.

میکانیزه [mikāniz(á,é)] ص.ب.
مشین بند. mechanized :
میکانیزه زراعت : مشین بندزراعت.

میکروب (mikrób) ن.م.
ه مکروب ه جراثیم.

میکروب پېژندنه (mikrób-pežandána) ښ.م.
bacteriology, microbiology

میکروسکوپ (maykróskóp)
ن.م. خورد بین.

میلمه پال (melmápāl)
ن.م. مهمان نواز.

میلمه پالنه (melmápālána)
ښ.م. مهمان نوازي.

میناتور (minatór) ز.م.
کوچک نقاشي ، نازکه تصویر کشي ،
miniature

میندل (mindál) معرب.
موندل.

مینرال (minrál) ز.م.
دگ. منرال.

مینرالي (minrālí) ص.ن.
دگ. منرالي.

مینه (ména) ښ.م.
ځای ، کالوني.

مینه وال (minawál)
ز.م.ج. حامي، علاقمند، عاشق.

نااندول (nāandwál) ز.م.ص.
نامتوازن . نابرابر.

نابره (nābubára) ق
ه نابوبره ه ناڅاپه ، ناڅاپي.

نابغه (nābiğá) ز.ښ.م.
غیرمعمولي ذهین . genius

نابود (nābúd) ز.م.ج.ص.
کالعدم.

ناپالم (nāpálum) ز.م.
نیپام.

ناپام (ناپالم) (nāpám) ز.م.
نیپام.

ناپېیلی [nāpeyə̄l(a)ay] نر.م.ص.
ناوابسته .
د ناپېیلتوب غورځنګ : ناوابسته تحریک
ناپېیلی نهضت : ناوابسته تحریک :
ناپېیلی هېواد : ناوابسته ملک

ناتار (nātár) نر.م.
فاجعه ، تباهي .

ناتورالي (nāturālí) ص.ب.
نیچرل .

ناټو (nāṭó) نر.م.
ﻫ ناټو ﻫ نېټو NATO

ناجي (nājí) نر.م.
نجات دهنده .

(نارضائیت) (nārizāiyát) نر.م. ناراضګي .

نارضائیتي (nārizāiyətí) ښ.م. ناراضګي .

نارنج (nārə́nj) نر.م.
نیمبو .

ناسم (nāsə́m) نر.ج.ص.
غلط .

ناسیونالیزم (nāsyūnālízəm) نر.م. ﻫ نېشنالیزم ﻫ قوم پرستي، نشنلزم .

ناسیونالیستي (nāsyūnālistí) ۱) ص.ب. قوم پرستانه ؛ ۲) ښ.م. قوم پرستي.

ناقد (nāqíd) نر.م.
نقاد .

ناقل (nāqíl) نر.م.
نوآباد کار ، آباد کار .

ناک (nāk) نر.م.
ناشپاتي .

نالبکی (nālbəkáy) نر.م.
پرچ (prač).

نامزاد (nāmzā́d) نر.م.
چنغول ؛
نامزاده : چنغله ؛
[لر. (نامزد) : انتصابي]

نامشروع (nāmašrū́ʻ) ص.ب.
ناجایز .

(نامیندان) (nāmayndā́n) نر.ج. ناامیده فلک .

نامینده (nāmáynda) ز.ښ.م. (ل)
نامیده .

نامیندی (nāmayndí) ښ.م.
نامیدي .

نانځکه (nānǰə́ka) ښ.م.
گوډۍ .

ناوکۍ (nāwəkə́y) ښ.م.
گوډۍ.

ناوه (nawá) ښ.م.
وادي .

نائب الحکومه (nāibūlhūkū-máa) ز.ښ.م. گورنر .

نائب السلطنه (nāibulsalta-ná) ز.ښ.م. وایسرای.

نبات (nabā́t) ن.م.
نباتات

نبات پېژندنه (nabātpežan-dána) ښ.م. باټني botany

نباتي (nabatí) ص.ب.
نباتاتي .

نبوغ (nūbū́g) ن.م.
غیرمعمولي ذهانت، geniusness

نجابت [n(i,a)jābát] ن.م.
شرافت ، عالي ظرفي .

نجار [n(ə,a)jár] ن.م.
ترکاڼ.

نجاري (najārí) ښ.م.
ترکاڼي .

نجس [n(ə,a)jás] ن.م.ج.ص
سخا (sxā) ، گنده .

نجلکۍ (njəlkə́y) ښ.م.
وگ. نجلۍ .

نجلۍ (njə́ləy) ښ.م.
هو نجلکۍ، نجل هو جینۍ .

(نجونه) (njū́na) ښ.ج.
جینکۍ .

نجیب [n(ə,a)jíb] ن.م.ج.ص.
شریف ، noble .

نخشا [n(ə,a)cā́] ښ.م.
گدا .

نخچوړول (nacoṛawə́l) متع:
نخچو رول .

نخښبدل (nacedə́l) مص.ل.
گډېدل .

نخود (naxʷád) ن.م.
چڼه
نخودودال (naxʷədudā́l) ن.م.ج. چڼو دال.
نخي (naxí) ص.ب.
سوتي؛
نخي ټوکر : سوتي کپړا.
نړۍ [n(a,ə)ṛə́y] ښ.م.
دنیا.
نړۍ لید (naṛəyliʹd) ن.م
عالمي نظریه. عالمي نقطهٔ نظر.
نړیوال (naṛəywā́l) ج.
۱) دنیاوال ؛ ن.م.ج.ص. عالمي؛
نړیوال بازار : عالمي منډی؛
نړیواله جګړه : عالمي جنګ؛
نړیوال توب (naṛəywāltób) ن.م
عالمګیري.
نژاد (nižā́d) ن.م
نسل.
نژادپال (nižādpā́l) ن.م
نسل پرست.
نژاد پالنه (nižādpālə́na)
ښ.م. نسل پرستي.
نژادپالونکی (nižādpālunk_ [(a,ə)y] ن.م. نسل پرست.
نژادپرستي (nižādparastí) ښ.م. نسل پرستي.
نژادي (nižādí) ص.ب.
نسلي؛
نژادي توپیر : نسلي امتیاز.
نژدې (nižde) ص.ب./ق.
ه نږدې ه نزدې.
نږدې (nəẓde) ص.ښ./ق
وګ. نژدې..
نږه (naẓə́) ص.ب.
خالص؛
نږه ګټه : خالصه منافع.
نس (nas) ن.م
ګېډه. خېټه.
نساجي (nasājí) ښ.م
ټکستایل.
نسايي (nisāyí) ص.ب
gynecological.
نسبي (nisbí) ص.ب.

اضافي، نسبتي، نسبتاً ، relative

نسبيت (nisbiyát) ن.م.
اضافيت ، relativism

نسل (násal) ن.م.
پشت ؛
[ل. نسل : نژاد]

نشأت (niš'at) ن.م.
ابتدا ، سرچشمه ، اصل ، origination

نشرات (našarát) ج.
نشریات .

نشراتي (našaratí) ص.ن.
نشریاتي .

(نښتېخني) (naštejání)
ج.خ. دیاو .

نطاق (natáq) ن.م.
مقرر ، ترجمان ، اناونسر .

نطق (nutq) ن.م.
تقریر .

نظارت (nazārát) ن.م.
نګراني ، څارنه .

نظافت (nizāfát) ن.م.
صفايي .

نظر (nazár) ن.م.
نظریه ، خیال ؛
د نظر مبادله : تبادل نظر ؛
د نظر تبادل : تبادل نظر ؛
د نظر د نو تبادله : تبادلهٔ خیالات .

نظم (názam) ن.م.
نظم ، نظام ، قانون ؛
د نظم د تأمين حوالې : قانون نافذوونکي قوت ؛
نوی بین المللي اقتصادي نظم ؛
نوی بین الاقوامي معاشي نظام .

نفت (naft) ن.
تېل ، پټرول .

نفرین (nafrín) ن.م.
لعنت .

نفوذ (nufúz) ن.م.
اثر .

نفوس (nafús) ن.م.ج.
آبادي .

نفوس شمېرنه (nafús šmeranà)
خ.ن.م. مردم شماري ، census

نقب (náqab) ن.م.

کندر ؛
نقب ښخول : کندرکول.
نقد [naq(ə)d] ن.م.
تنقید ، criticism
نقره (naqrá) ج.
/سپین منر/ سپین زر ؛
نقش (naqš) ن.م.
کردار .
نقلیات (naqliyát) ن.ج.
نقل وحمل ؛
نقلیه وسیلې : ذرایع نقل وحمل.
نقلیه (naqliyá) ص.ب.
د نقل وحمل .
نګران (negarán) ن.م.
کلیمر ، کتنه‌کوونکی .
نګراني (negaraní) ښ.م.
تشویش .
نګه (nagá) ص.ب.
وګ . نږه .
نمانځنه (nmanǰə́na) ښ.م.
منانځول ، مقدس کول .
ننګه (nə́nga) ښ.م.

حمایت .
نوبت (nawbát) ن.م.
وار ، وخت .
نوبتي (nawbatí) ص.ب.
وار په وار ، وخت په وخت .
نورم (nórəm) ن.م.
اصل ، ضابطه ، norm
نورمال (nurmál) ن.م.ص.
نارمل ، normal
نوري (nurí) ص.ب.
د شعاع ؛
نوري الیاف : د شعاعو فایبرونه.
نوش پیاز (nošpyáz) ن.م.ن.
پالنو والا شنه پیاز .
نوښت (nawə́ṣt) ن.م.
پهلکاریا ، پهل قدمي
نوښت‌ګر (nawəṣtgár)
ن.م. تخلیق کوونکی ، پهل کوونکی ، جدت
پسند ، تخلیقګار ، پهلکاری کوونکی .
نوښتي (nawəṣtí) ص.بند
تخلیقي ، پهلکاري .

نوکریوال (nokariwā́l)
ز.م. ډیوټي باندې موجود کس .

نومیال (nūmyā́l) ز.م.ص.
مشهور .

نومیالی (nūmyālā́y) ز.م.ص.
مشهور .

نوی (nā́way) ز.م.ص.
نوی ، جدید ؛
نوی استعمار : جدید نوآبادیاتي نظام :
نوی بین المللي اقتصادي نظم :
نوی بین الاقوامي معاشي نظام .

نوی زیلاند (nā́wayzilā́nd)
ز.م. نیوزیلنډ .

(نه پخلا کېدونکی (nápūxlāke-dū́nk(a)ay] ز.م.ص. معاندانه ؛
نه پخلا کېدونکي طبقي ؛
معاندانه طبقات .

(نه رضائیت) (nārizāiyát)
ز.م. ناراضګي .

نهضت (nuhzát) ز.م.
تحریک ؛
نهضت عدم انسلاک : ناوابسته تحریک .

نیاو (nyā́w) ز.م.
انصاف .

نیاومن (nyāwmán) ز.م.
۱) باانصافه ؛ ۲) ز.م.ج.ص. منصفانه .

نیاومني (nyāwmanī́) ښ.م.
انصاف .

نیز (nez) ز.م.
سیلاب .

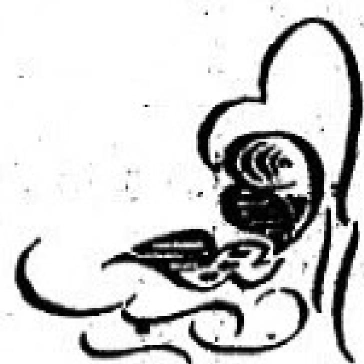
نیم بند (nimbánd) ز.م.ج.ص.
نامکمل .

نیمه قاره (nimaqārá)
ښ.م. برصغیر .

نیمه وچه (nimawā́ča)
ښ.م. برصغیر .

نیوالګر (niwākgár) ز.م.ج.ص. قابض.

نیوکلونیالیستي (nawklo-nyālistī́) ص.ب.
جدید نوآبادیاتي .

وات (wāt) ن.م.
مرګ ، ورور .

واتن (wātən) ن.م.
فاصله .

واحد (wāhid) ن.م.
اکایي ، یونټ ، وحدت ؛
(ج . واحدونه) : یونټونه ، وحدتونه .

واردات (wāridāt) ښ.ج.
درآمدات ؛
[ل . واردات : جنګ جدل ، واقعه]

(وارد شوی) (wāridšəway)
درآمد شوی .

وار... (wāryān) ن.م.
تبادل .

واسطه (wāstá) ښ.م.
اپروچ ، ریبار ، سفارش . approach

واقع بیني (wāqisbini) ښ.م.
حقیقت پسندي .

واکسین (wāksin) ن.م.
ویکسین vaccine

واکسیناسیون (wāksinā-syūn) ن.م. ویکسنیشن vaccination.

واکمن (wākmán) ن.م.
برسر اقتدار ، مقتدر ؛
واکمنه طبقه ؛ مقتدره طبقه .

واکمني (wākməni)
ښ.م. حکمراني ، اقتدار .

واکوال (wakwā́l) ز.م.
اختیارمند.

والي (wālí) ز.م.
گورنر.

واورین (wāwrín) ز.م.ج.ص.
د واورو ډک.

وایسرا (wāysarā́) ز.م.
وایسرای.

وتلی [w(a,a)tál(a,a)y] ز.م.ص.
نامور، نامتو.

وثیقه (wasiqá) ښ.م.
تحریر، دستاویز، بانډ.

وجدان (wijdā́n) ز.م.
ضمیر.

وجه [wájh(a)] ښ.م.
پیسې.

وچکالي (wačkālí) ښ.م.
زوړه، خشکسالي.

وخامت (waxāmát) ز.م.
شدت، خرابوالی.

وخیم (waxím) ز.م.ج.ص.
نازک، شدید، تشویش ناک.

وخیمېدل (waximedə́l) مرکب.ل.
ډېر خرابېدل.

وداښیز (wədāníz) ز.م.ج.ص.
تعمیراتي.

وده (wáda) ښ.م.
نمو، ترقي؛
ودې په حال کې هېوادونه:
ترقي پذیر ملکونه.

ورا (wrā́) ښ.م.
جنج.

(د، له) ورایه (wrā́ya) ق.
۱) مقدم؛ ۲) په تلوار؛ ۳) واضح.

ورته (wárta) ص.ج.
مشابه.

ورته والی [wartawā́l(a,a)y] ز.م.
مشابهت.

ورچینې (wárčane) ق.
بهر، بیرون.

ورځپاڼه (wrajpā́ṇa) ښ.م.
اخبار.

ورزشکار (warziškā́r)
ز.م. سپورټ مین sportman

ورسی (wŭrsáy) ښ.م.
کرکی.

ورهنوال (ان) (warhanwā́l (ā)) ن.م.ج.
پیشه ور، صنعتګر.

ورهنه (warhə́nə) ښ.م.
پیشه.

ورهني (wərhanay) ن.م.
پیشي.

ورهنیز (warhaṇíz) ن.م.ج.ص.
پیشه وراڼه.

وریا (waryā́) ښ.م.
۱) باران؛ ۲) ښ.م.ص. لیرے.

وریجې (wrijé) ښ.ج.
وریجې.

ور (war) ن.م.ج.ص.
لازم، جوګه، قابل.

وراندون (wrāndún) ن.م.
مقابله.

ورتوب (wartób) ن.م.
قابلیت.

ورتیا (wartyā́) ښ.م.
قابلیت.

ورکتون (waraktún) ن.م.
کیندرګارتن Kindergarten

ورین (wərín) ن.م.ج.ص.
دوړی جوړ.

وسله [w(ə,a)slá] ښ.م.
وسله؛
دوسلو سیالي : دوسلو منډه.

وسله تون (waslatún) ن.م.
دوسلو ګودام.

وسله وال (ال) (waslawā́l)
ن.م.ج.ص. متسلح، وسله بند؛
وسله والي قواوې : مسلح قوتونه.

وسیله (wasilá) ښ.م.
ذریعه؛
دخبرتیا دلېږدونې وسیلې :
دابلاغ عامه ذرایع.

وضع [wáz(ə)] ښ.م.
∞ وضعه ∞ حالت؛
وضع کول : جوړول، طرح کول، اختیارول،
[لر. وضع : رویه، برخورد، سلوک]

وضعه (wázə)

وگ. وضع.

وضعیت (wazʿiyát) ن.م.
حالت.

وطنپال (watánpā́l) ن.م.
محب وطن.

وطنپالنه (watánpālə́na) ن.ځ.م.
حب الوطني.

وطنپالونکی (watánpālúnkay)
ن.م. محب وطن.

وطنپرست (watanparást)
ن.م. وگ. وطنپال.

وطن پرستي (watánparastí)
ن.ځ.م. حب الوطني.

وظیفه (wazifá) ن.ځ.م.
دیوټي، فرض، فریضه؛
(ج. وظیفې) : وظائف، فرایض، فریضې؛
وظایف : بورسونه، سکالرشیپونه؛
[لر. وظیفه : بورس، سکالرشپ]

وظیفه پېژندنه (wazifápe-žandə́na) ن.ځ.م. فرض شناسي.

وظیفه شناسي (wazifášinasí)
ن.ځ.م. فرض شناسي.

(وقایع) (waqāyiʿ) ن.ځ.ج.
واقعات.

وقایوي (waqāyawí) ص.ب.
حفظ الصحې، حفظان صحت، حفظ ماتقدمي.

وکیل تجار (wakiltujā́r)
ن.م. ⇐ وکیل التجار ⇐ تر ېډ کمشنر،
تر ېډ ایجنټ.

وګړنیز (wagaraníz)
ن.م. ج. ص. عوامي.

وګړی [wagár(ay)] ن.م
بنیادم، انسان، فرد، سړی؛
(ج. وګړي) : خلک، افراد، عوام،
بنیادمان.

ولایت (wilāyát) ن.م.
۱) صوبه، ګورنري governorate؛
۲) والي توب، ګورنري.

ولسوال (wulaswā́l) ن.م.
ډیپټي کمشنر.

ولسوالي (wulaswālí) ن.ځ.م.
ضلع.

ولسي (wulasí) ص.ب.
عوامي؛

ولسي ديموكراسي : عوامي جمهوريت .

ولونتاريزم (waluntārizam) ن.م.
رضا كاريت پسندي ،
اراده گرايي .

ونډه (wánda) ن.ښ.م.
برخه ، گوښه ، حصه .

(ونومولد) (wánūmawala) ف ، ن.ښ.م.
نوم ورکړ .

وږضابط (wórzābit) ن.م
سرجنت.

ويار (wyār) ن.م.
فخر .

وياړلي (wyārəl(aə)y) ن.م.ج.
د فخر نه ډک .

وياند (wayánd) ن.م.
ترجمان .

ويروس (werūs) ن.م.
وايرس virus

ويندوی (wayəndúy) ن.م.
ترجمان .

ويه (wíya) ن.ښ.م.
همې

هادي (hadí) ص . ب .
هدايت كوونكى ، كندكتر .

هاند (hānd) ن.م.
هڅه ، كوشش .

هاوان (hāwán) ن.م.
مارتر mortar

هجوم (hujúm) نږم.
حمله ؛
[ل. هجوم : گنه گونه]

هڅول (hacawə́l) مفن.بت.
تشویقول، حوصله افزایي کول.

هڅوونکی [hucawúnk_(a,ə)y] فا.نږم. ترغیب ورکوونکی.

هڅه (hácə) ښځ.م.
کوښش.

هدف (hadáf) نږم.
مقصد ؛
(ج. هدفونه، اهداف) ؛ مقاصد، مقصدونه.

هدف مند (hadáfmənd) نږم.
بامقصده.

هذیان (hazyā́n) نږم.ج.
اوتي بوتي، گنگوره.

هرج ومرج (harǰúmaráǰ)
نږم. افراتفري.

هرزه (harzá) ص.ب.
بېکاره، ایراد.

هرم (harám) نږم.
اهرام.

هژموني (hižimaní) ښځ.م.
مشري، برتري، برلاسیتوب.

هژمونیزم (hižimanizəm) نږم.
بالادستي.

هسپانیه (haspāniyá) ښځ.م.
وګ. اسپانیا.

هسپانیا (haspāniyā́) ښځ.م.
وګ. اسپانیا.

هسپانویان (haspānawyā́n)
نږ.ج. وګ. اسپانویان.

هستوګنځی [haslaganǰā́(ə)y]
ښځ.م. وګ. استوګنځی.

هستوني (هستوني) [hastawā́n(ə,i)]
ښځ.ج. تخلیقي.

هستوي (hastawí) ص.ب.
جوهري، نیوکلیایي.

هسته (hastá) ښځ.م.
نیوکلیس، جوهر.

هستري (histarí) ښځ.م.
جنون.

هسک (hask) نږم.
اوچت.

هسك والى [haskwāl(a,ə)y] ن.م.
او چتو الى.

هسکېرلی (haskerálay) ن.م.ص.
مظلوم، غريب، بېچاره.

هکتار (hiktār) ن.م.
هېكتر hectare

هم اندى [hamánd(a,ə)y] ن.م.
همفكر.

همبستگي (hambastagī) ښ.م.
يک جهتي، يگانگت.

همرزم (hamrázam) ن.م.
د سورچي ملگرى، د جدوجهد ملگرى.

همزمان (hamzamān) ن.م.ج.ص.
متوازي، هغه وخت سره سره،
په يو وخت كې.

همغاړى [hamğāṛ(a,ə)y]
ن.م.ص. هماهنگ.

همكار (hamkār) ن.م.
رفيق كار؛
(ج. همکاران): رفقاى كار.

همكاري (hamkārī) ښ.م.
تعاون.

هم مسلك (hammaslák) ن.م.
هم پيشه؛
(ج. هم مسلكان): هم پيشه گان.

همه پرسي (hamapūrsí) ښ.م.
استصواب رأى.

هنداره (hındāra) ښ.م.
وگ. هينداره.

هنر (hūnár) ن.م.
فن.

هنرمند (hūnarmand) ن.م.
فنكار.

هنري (hūnarí) ص.ب.
فني؛
هنري موازين: فني قدرونه.

هوايي (hawāyí) ص.ب.
فضايي؛
هوايي حريم: فضايي حدود.

هوډ (hoḍ) ن.م.
عزم، فيصله.

هوكې (hóke) ا./ا.ج.ن.م./
∞ اوكې ∞ هو كنه.

هومانيزم (homānízam) ن.م.

انسان پرستي ، انسان دوستی ، هیومنیزم
humanism

هویت (hawiyat) ن.م.
شناخت .

هویه (hoya) ښ.م.
هګی .

هیأت (hay'at) ن.م.
د هیئت د دفد .

هیأت تحریر (hay'atitahrir)
ن.م. ایډیټوریل بورډ .

هیجان (hayajan) ن.م.
هنګامه .

هیجاني (hayajani) ص.ن.ب.
هنګامه خیز .

هینداره (hindara) ښ.م.
د هنداره ده آئینه .

هیواد (hewad) ن.م.
ملک ، وطن .

هیوادپال (hewadpal)
ن.م. ج./ص. محب وطن .

هیوادپالنه (hewadpalana)
ښ.م. حب الوطني .

هیولا (hayola) ښ.م.
بلا ، monster

هیئت (hay'at) ن.م.
وګ. هیأت .

(یانکیان) (yānkyān) ن. ج.
د امریکنیانو تحقیرآمیزه لقب.

یاور (yāwar) ن. م.
دوست ، مصاحب .

یخچال (yaxčāl) ن. م.
فریج ، گلیشر ، ریفریجریټر

یخدان (yaxdān) ن. م.
فریج کې د داروپې خانه .

یرغل (yarğal) ن. م.
حمله ، یلغار .

یرغلگر (yarğalgar) ن. م.
حمله آور .

یرغلیز (yarğaliz) ن. م. ج. ص.
حمله آور .

یز (yaz) ن. م.
د "یزه" د "ریبلو .

یکشنبه (yakšanbe) ن. غ. م.
اتوار ، د اتوار ورځ .

یکنواخت (yaknawāxt) ن. م. ص.
یکسانې چې سمی بول کیږي .

یمال (yamāl) ن. م.
توده . avalanche .

یوتوپیا (yotopiyā) ن. غ. م.
د اوتوپیا د خیال پرستي .

تصور پرستي، یوتوپیا.

یوتوپیست (yotopist) ز.م.
ـه اوتوپیست ـه خیال پرست.

یوتوپیك (yotopik) ز.م. ج.م.
ـه اوتوپیك ـه خیالي، تصوراتي، خیال پرستانه.

یورانیم (yorāniyám) جن:
ـه یورانیم ـه یورینیم uranium

یون (yūn) ز.م.
تگ، حرکت.

یونیفورم (yūniforam) ز.م.
یونیفارم.

چاپ: دانش کتابخانه، قصه‌خوانی بازار- پېښور
☎: ۰۹۲-۹۱-۲۵۶۴۵۱۳+

بالقوه (bilqūwá) ق.
امکاني. potentially.

(بالدشي) (زنډ ؟ bālá) بلې شي.

بانديت (bāndít) نرم.
(ج. بانديتان) تخريب کار.

باندينې (bāndináy) نرم. ص.
بهرنی.

بانك (bānk) نرم. بينک؛
(ج. بانکونه) : بينکونه.

بدبين (badbín) نرم. ج. ص.
تنوطي.

بدبيني (badbiní) ښځ.م.
تنوطيت.

بدقواره (badqawārá) ص.ب.
بدشکله.

بدمرغه (badmárğa) ص.ب.
بدقسمته. بدنصيبه.

بدمرغي (badmarğí) ښځ.م.
بدبختي.

بدای (badáy) نرم./ص.
شتمن، مالدار، دولتمند؛

بدايان : مالداران، دولتمندان.

بدای توب (badāytób) نرم.
غنی توب.

برالا (barālá) ق.
برملا.

برالي [b(a,ə)rāyí] ق. بګاه، شپه

برتري (bartarí) ښځ.م. فوقيت.

برجسته (barjastá)
ص.ب. نمايان.

برچه (barčá) ښځ.م.
سرنيزه. سنګين.

برحال (barhā́l) نرم. ج. ص.
بحال.

برخليك (barxlík) نرم.
قسمت.

برخمن [barx(ə)mán] نرم. ج. ص.
حصه دار.

برخيز (barxíz) نرم. ج. ص.
وجزوي طور.

برده (bardá) ښځ.م.
غلام.

بردګي (bardagí) ښځ.م. غلامي.